

**CENTRUM SZKOLENIA POLICJI
W LEGIONOWIE**

Wydział Dowodzenia

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE NR 213

Tomasz Midro

ZASADY ZACHOWANIA SIĘ POLICJANTÓW PODCZAS UROCZYSTOŚCI

**Wybrane akty normatywne
z zakresu ceremoniału policyjnego**

CENTRUM SZKOLENIA POLICJI W LEGIONOWIE

Wydział Dowodzenia

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE NR 213

Tomasz Midro

ZASADY ZACHOWANIA SIĘ POLICJANTÓW PODCZAS UROCZYSTOŚCI

**Wybrane akty normatywne
z zakresu ceremoniału policyjnego**

ISBN 978-83-66957-20-6 (print)
ISBN 978-83-66957-21-3 (online)

Wersja elektroniczna publikacji dostępna na stronie:
<http://csp.edu.pl/csp/e-biblioteka/1184,Materialy-Dydaktyczne.html>

Opracowanie redakcyjne i korekta: Monika Irzycka
Skład: Ewa Zduńczyk

Wydział Wydawnictw i Poligrafii
Centrum Szkolenia Policji w Legionowie

Nakład 77 egz.

Spis treści

Przedmowa	5
1. Zakaz używania munduru policyjnego lub jego części	7
2. Wykonywanie przez policjantów zadań związanych z realizacją eskort policyjnych	10
3. Ustawa o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych	20
4. Wzór i tryb nadawania sztandaru jednostkom organizacyjnym Policji	33
5. Ceremoniał ślubowania policjanta	55
6. Opis, materiał, wymiary, wzory rysunkowe oraz sposób i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń	63
7. Wzory odznak policyjnych oraz szczegółowe zasady i tryb ich nadawania policjantom	96
8. Wzór Odznaki imienia podkomisarza Policji Andrzeja Struja	123
9. Wzór odznaki okolicznościowej Medal Stulecia Utworzenia Policji Państwowej	129
Bibliografia	134

Przedmowa

Niniejszy skrypt został napisany w oparciu o obowiązujące przepisy regulujące przedmiotowe zagadnienia.

Mam nadzieję, że opracowanie to umożliwi młodym policjantom kompleksowe zapoznanie się z najistotniejszymi kwestiami dotyczącymi zasad zachowania się podczas uroczystości oraz przyczyni się do kształtowania właściwych postaw funkcjonariuszy, a tym samym – do budowania pozytywnego wizerunku Policji.

Autor

1.

Zakaz używania munduru policyjnego lub jego części

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI¹⁾
z dnia 13 maja 2004 r.
w sprawie zakazu używania munduru policyjnego lub jego części

(Dz. U. z 2020 r. poz. 1553)

Na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. z 2016 r. poz. 38) zarządza się, co następuje:

§ 1

1. Mundur policyjny składa się z kompletnych ubiorów: służbowego, wyjściowego, galowego i ćwiczebnego z oznakami policyjnymi.
2. Części munduru policyjnego – to element składowy ubiorów, o których mowa w ust. 1.

§ 2

1. Wprowadza się zakaz używania przez osoby niebędące policjantami munduru policyjnego i jego części, o których mowa w § 1, chociażby nawet zostały one pozbawione oznak policyjnych.
2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, obejmuje kompletny mundur policyjny lub następujące jego części wchodzące w skład ubiorów:
  - 1)²⁾ służbowego, xwyjściowego i galowego:
    - a) czapkę gabardynową,
    - b) czapkę zimową służbową,
    - c) czapkę letnią służbową,
    - d) płaszcz wyjściowy całoroczny,
    - e) kurtkę 3/4 z podpinką,
    - f) kurtkę służbową letnią,

- g) kurtkę służbową zimową z podpinką i ocieplaczem z polaru,
  - h) ocieplacz z polaru noszony bez kurtki,
  - i) kombinezon ochronny letni,
  - j) spodnie służbowe letnie do półbutów,
  - k) spodnie służbowe letnie do trzewików,
  - l) spodnie służbowe zimowe,
  - m) koszulę służbową,
  - n) koszulę służbową letnią,
  - o) koszulkę polo z krótkim rękawem,
  - p) koszulkę z krótkim rękawem T-shirt,
  - q) sweter służbowy,
  - r) półgolf,
  - s) kurtkę gabardynową galową,
  - t) kurtkę gabardynową wyjściową,
  - u) bluzę służbową;
- 2) ćwiczebnego:
- a) czapkę ćwiczebną typu sportowego,
  - b) bluzę ćwiczebną,
  - c) spodnie ćwiczebne,
  - d) kurtkę 3/4 z podpinką i kamizelkę (czarną),
  - e) kombinezon antyterrorysty,
  - f) koszulkę z krótkimi rękawami i napisem „POLICJA”;
- 3) specjalnego:
- a) kurtkę nieprzemakalną marynarza,
  - b) kombinezon pilota z podpinką.
- 3.³⁾ Zakaz używania ubioru wyjściowego ze sznurem galowym, z odznaczeniami, medalami i odznakami nie dotyczy policjantów zwolnionych ze służby, którzy mają prawo do używania posiadanego stopnia policyjnego z dodaniem określenia „w stanie spoczynku” podczas:
- 1) uroczystości w dniach świąt państwowych i Święta Policji;
  - 2) uroczystości wręczania sztandarów, orderów i odznaczeń, zaprzysiężania, mianowania na stopień lub ślubowania policjantów;
  - 3) uczestniczenia w uroczystościach pogrzebowych policjantów lub pracowników z udziałem policyjnych asyst honorowych.

1. Zakaz używania munduru policyjnego lub jego części

4.⁴⁾ Zakaz używania munduru policyjnego nie dotyczy osób niebędących policjantami, które:

- 1) biorą udział w występach orkiestr policyjnych lub chórów policyjnych – w czasie ich występów;
- 2) występują w filmach i innych przedsięwzięciach artystycznych – w czasie ich realizacji.

§ 3

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia⁵⁾.

---

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji rządowej – sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. poz. 2264).

²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 marca 2010 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zakazu używania munduru policyjnego lub jego części (Dz. U. poz. 271), które weszło w życie z dniem 8 kwietnia 2010 r.

³⁾ Dodany przez § 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 9 stycznia 2009 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zakazu używania munduru policyjnego lub jego części (Dz. U. poz. 63), które weszło w życie z dniem 10 lutego 2009 r.

⁴⁾ Dodany przez § 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 lutego 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zakazu używania munduru policyjnego lub jego części (Dz. U. poz. 215), które weszło w życie z dniem 3 marca 2015 r.

⁵⁾ Rozporządzenie zostało ogłoszone w dniu 8 czerwca 2004 r.

2.

Wykonywanie przez policjantów zadań związanych z realizacją eskort policyjnych

ZARZĄDZENIE NR 1385 KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI

z dnia 17 listopada 2009 r.

w sprawie metod i form wykonywania przez policjantów zadań związanych z realizacją eskort policyjnych

(Dz. Urz. KGP Nr 15, poz. 69)

(zm. Dz. Urz. KGP z 2013 r. poz. 78)

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1. Przepisy ogólne

§ 1

1. Zarządzenie określa metody i formy wykonywania przez policjantów zadań w zakresie zabezpieczenia porządku i bezpieczeństwa ruchu drogowego w czasie eskort policyjnych pojazdu lub kolumny pojazdów.
2. Ilekroć w zarządzeniu jest mowa o komendancie wojewódzkim Policji należy przez to rozumieć także Komendanta Stołecznego Policji.
3. Użyte w zarządzeniu określenia i skróty oznaczają:
  - 1) eskorta policyjna – zespół przedsięwzięć realizowanych na wniosek uprawnionego podmiotu, związanych bezpośrednio z zapewnieniem porządku i bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym również bezpieczeństwa osób, o których mowa w § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 września 2002 r. w sprawie okoliczności, w jakich są używane pojazdy uprzywilejowane w kolumnach (Dz. U. Nr 167, poz. 1377), na określonej trasie w czasie przejazdu pojazdu lub kolumny pojazdów z wykorzystaniem pojazdu lub pojazdów uprzywilejowanych (motocykli i radiowozów policyjnych);

2. Zadania związane z realizacją eskort policyjnych

- 2) wniosek o zabezpieczenie przejazdu – pisemny wniosek podmiotu określonego w § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w pkt 1, kierowany z zachowaniem terminów, o których mowa w § 2 lub w trybie działań niezwłocznych, przekazywany również z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych;
- 3) „MAH” – motocyklowa asysta honorowa – reprezentacyjna formacja eskorty policyjnej, realizująca zadania z wykorzystaniem motocykli policyjnych;
- 4) zabezpieczenie trasy przejazdu – zespół skoordynowanych czynności, do których realizacji niezbędne jest użycie większej liczby policjantów pełniących służbę patrolową na trasie lub posterunku, których zadaniem jest wykonywanie poleceń dowódcy zabezpieczenia policyjnego, w tym kierowanie ruchem drogowym;
- 5) formy zabezpieczenia przejazdu – określone warianty realizacji eskorty policyjnej;
- 6) plan eskorty policyjnej – dokument określający cele i organizację działań policyjnych, w tym formę zabezpieczenia trasy przejazdu pojazdu lub kolumny pojazdów, użyte do działań siły i środki Policji, a także zasady współdziałania i koordynacji;
- 7) dowódca zabezpieczenia policyjnego – komendant wojewódzki Policji, komendant powiatowy Policji lub inny policjant wyznaczony przez kierownika jednostki Policji właściwej terytorialnie dla miejsca przedsięwzięcia;
- 8) dowódca eskorty policyjnej – policjant prowadzący eskortę lub inny policjant wyznaczony przez dowódcę zabezpieczenia policyjnego;
- 9) działania niezwłoczne – zespół przedsięwzięć podejmowanych w przypadku nagle zaistniałego zdarzenia, uniemożliwiającego przygotowanie planu eskorty policyjnej;
- 10) „ZZD” – zespół zabezpieczenia dynamicznego – zespół przemieszczających się posterunków kierowania ruchem drogowym;
- 11) grupa eskortująca – zespół pojazdów policyjnych wykonujących eskortę policyjną;
- 12)²⁾ prowadzący eskortę – policjant wyznaczony przez dowódcę eskorty policyjnej do realizacji zadań, o których mowa w § 7 ust. 2, z wykorzystaniem pojazdu uprzywilejowanego;
- 13)³⁾ zamykający eskortę – policjant wyznaczony przez dowódcę eskorty policyjnej do realizacji zadań, o których mowa w § 7 ust. 3, z wykorzystaniem pojazdu uprzywilejowanego;
- 14) dowódca MAH – policjant wyznaczony przez dowódcę zabezpieczenia policyjnego do wykonania motocyklowej asysty honorowej.

§ 2

1. Podstawę opracowania planu eskorty policyjnej, stanowi pisemny wniosek o zabezpieczenie przejazdu, przekazany przez podmiot, o którym mowa w § 1 ust. 3 pkt 2,

nie później niż przed upływem 7 dni przed realizacją eskorty policyjnej do komendanta wojewódzkiego Policji, właściwego terytorialnie dla miejsca wykonywania eskorty policyjnej.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy przekazać do wiadomości komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej w sprawach sztabowych.
3. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, powinien zawierać informacje, dotyczące w szczególności:
  - 1) formy zabezpieczenia przejazdu;
  - 2) daty i godziny rozpoczęcia oraz zakończenia eskorty policyjnej;
  - 3) danych osoby eskortowanej;
  - 4) trasy przejazdu;
  - 5) nazwy podmiotu wnioskującego.

Wzór wniosku o zabezpieczenie przejazdu określa załącznik do zarządzenia.

4. Dopuszcza się opracowanie jednego planu eskorty policyjnej realizowanej na terenie więcej niż jednej komendy wojewódzkiej Policji.
5. Komendant wojewódzki Policji właściwy terytorialnie dla miejsca rozpoczęcia eskorty policyjnej w przypadku, o którym mowa w ust. 4, odpowiada za opracowanie planu eskorty policyjnej oraz jej realizację.

§ 3

1. Komendant wojewódzki Policji lub jego zastępca na podstawie wniosku o zabezpieczenie przejazdu określa formę zabezpieczenia przejazdu i poleca opracowanie planu eskorty policyjnej.
2. Plan eskorty policyjnej opracowuje kierownik komórki właściwej w sprawach ruchu drogowego komendy wojewódzkiej Policji.
3. Nie sporządza się planu eskorty policyjnej, jeżeli wniosek dotyczy wykonania eskorty policyjnej, o której mowa w § 13.

§ 4

W przypadku, gdy z planu eskorty policyjnej wynika, że zabezpieczenie przejazdu spowoduje tymczasowe ograniczenia lub zakazy ruchu na drodze, komendant wojewódzki Policji bezzwłocznie powiadamia właściwy organ zarządzający ruchem oraz zarząd drogi z zachowaniem wymogów określonych w § 10 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem (Dz. U. Nr 177, poz. 1729).

§ 5

1. W przypadku realizacji eskorty policyjnej organizowanej w trybie działań niezwłocznych, wniosek oraz informacje niezbędne do realizacji eskorty policyjnej uprawniony podmiot przekazuje z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych, a następnie potwierdza pisemnie.
2. Podstawą realizacji eskorty policyjnej w trybie działań niezwłocznych jest polecenie komendanta wojewódzkiego Policji właściwego terytorialnie dla miejsca wykonania eskorty policyjnej lub innego wyznaczonego policjanta.
3. W przypadku działań niezwłocznych można odstąpić od opracowania planu eskorty policyjnej.

Rozdział 2. Zasady zabezpieczenia przejazdu

§ 6

1. Dowódca zabezpieczenia policyjnego w trakcie wykonywania eskorty policyjnej, w uzasadnionych przypadkach może dokonać zmiany formy zabezpieczenia policyjnego.
2. Eskorta policyjna jest realizowana z użyciem sygnałów świetlnych i dźwiękowych, o których mowa w art. 53 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.⁴⁾).
3. Dowódca zabezpieczenia policyjnego może podjąć decyzję o realizacji eskorty policyjnej bez użycia sygnałów uprzywilejowania.

§ 7

1. W zależności od wariantu eskorty policyjnej, do składu grupy eskortującej dowódca zabezpieczenia policyjnego może wyznaczyć:
  - 1) prowadzącego eskortę;
  - 2) zamykającego eskortę;
  - 3) ZZD;
  - 4) MAH.
2. Prowadzący eskortę porusza się przed eskortowanym pojazdem lub kolumną pojazdów, w odległości umożliwiającej utrzymywanie kontaktu wzrokowego. Do zadań prowadzącego należy:
  - 1) sprawne i bezpieczne prowadzenie eskortowanego pojazdu lub kolumny pojazdów po określonej trasie przejazdu;
  - 2) podawanie informacji o położeniu i prędkości poruszania się pojazdu lub kolumny pojazdów, a także o ważnych wydarzeniach związanych z eskortą policyjną;
  - 3) informowanie dowódcy zabezpieczenia policyjnego o zatrzymaniu pojazdu lub kolumny pojazdów ze wskazaniem przyczyn, a także o innych okolicznościach mających wpływ na dalszy przebieg eskorty policyjnej;

- 4) doprowadzenie eskortowanego pojazdu lub kolumny pojazdów do miejsca przeznaczenia;
  - 5) wykonywanie poleceń dowódcy zabezpieczenia policyjnego właściwego terytorialnie dla miejsca wykonywania eskorty policyjnej.
3. Zamykający eskortę porusza się za ostatnim eskortowanym pojazdem. Do zadań zamykającego należy:
- 1) niedopuszczanie do wyprzedzania eskortowanego pojazdu lub kolumny pojazdów przez inne pojazdy na obszarze zabudowanym;
  - 2) niedopuszczanie do włączenia się w skład kolumny pojazdów innych pojazdów;
  - 3) ułatwianie wyjazdu na trasę przy odjeździe z miejsca czasowego pobytu;
  - 4) wykonywanie poleceń prowadzącego.
4. ZZD porusza się przed prowadzącym eskortę. Do zadań zespołu należy:
- 1) wydawanie poleceń uczestnikom ruchu drogowego co do sposobu korzystania z drogi;
  - 2) współdziałanie z policjantami biorącymi udział w zabezpieczeniu trasy przejazdu;
  - 3) informowanie dowódcy zabezpieczenia policyjnego i prowadzącego eskortę o sytuacji na trasie przejazdu;
  - 4) wykonywanie poleceń prowadzącego;
  - 5) przejście obowiązków na polecenie dowódcy eskorty policyjnej w razie niemożliwości wykonywania zadań przez prowadzącego lub zamykającego eskortę.

§ 8

1. Przejazd z udziałem eskorty policyjnej przez teren więcej niż jednego województwa, realizowany jest przez zmieniające się grupy eskortujące, po wcześniejszym uzgodnieniu czasu i miejsca przejęcia eskorty na granicach poszczególnych województw. Podjęcie i przekazanie kolumny eskortowanych pojazdów może nastąpić po nawiązaniu łączności radiowej i kontaktu wzrokowego pomiędzy eskortami.
2. Dopuszcza się realizację eskorty policyjnej przez stałą grupę eskortującą na całej trasie przejazdu.

§ 9

Usuwanie pojazdu pozostawionego na trasie przejazdu eskorty policyjnej oraz MAH w miejscu, gdzie jest to zabronione i utrudnia ruch lub w inny sposób zagraża bezpieczeństwu, odbywa się na zlecenie Policji, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym.

Rozdział 3. Formy zabezpieczenia przejazdu

§ 10

1. Wariant I eskorty policyjnej obejmuje przejazd z udziałem eskorty policyjnej w warunkach pełnego zabezpieczenia trasy przejazdu, z całkowitym wyłączeniem ruchu poprzecznego i podłużnego oraz przy wyłączonej sygnalizacji świetlnej, z możliwością wykorzystania MAH.
2. Zabezpieczenie trasy przejazdu obejmuje wszystkie skrzyżowania i zjazdy wzdłuż trasy przejazdu oraz miejsca do zawracania, obiekty mostowe oraz inne miejsca wskazane przez dowódcę zabezpieczenia policyjnego.
3. Na trasie przejazdu drogą dwujezdniową można nie wyłączać ruchu podłużnego z przeciwnego kierunku, jeżeli jezdnie są od siebie oddzielone pasem zieleni, utwardzonym pasem dzielącym obramowanym krawężnikiem lub urządzeniami zabezpieczającymi.
4. Czas wyłączenia ruchu kołowego, przed przejazdem kolumny pojazdów, określa dowódca zabezpieczenia policyjnego.

§ 11

1. Wariant II eskorty policyjnej obejmuje przejazd z udziałem eskorty policyjnej, w warunkach odbywającego się ruchu na drodze z wykorzystaniem pojazdu prowadzącego i zamykającego eskortę.
2. Zabezpieczenie trasy przejazdu może obejmować niektóre skrzyżowania i miejsca, gdzie następuje zmiana kierunku jazdy pojazdów uczestniczących w eskorcie policyjnej.

§ 12

1. Wariant III eskorty policyjnej obejmuje przejazd z udziałem eskorty policyjnej, w warunkach odbywającego się ruchu na drodze z wykorzystaniem ZZD.
2. Zabezpieczenie trasy przejazdu może obejmować niektóre skrzyżowania i miejsca, gdzie następuje zmiana kierunku jazdy pojazdów uczestniczących w eskorcie policyjnej.

§ 13

Wariant IV eskorty policyjnej obejmuje przejazd z udziałem policyjnego pojazdu prowadzącego eskortę, w warunkach odbywającego się ruchu na drodze.

§ 13a⁵⁾

Dopuszcza się inną formę zabezpieczenia przejazdu niż określona w § 10–13 pod warunkiem uzgodnienia jej przez przedstawicieli strony wnioskującej i realizującej eskortę.

Rozdział 4. Motocyklowa Asysta Honorowa (MAH)

§ 14

1. Komendant wojewódzki Policji wystawia MAH i powiadamia o tym komórkę właściwą do spraw ruchu drogowego Komendy Głównej Policji.
2. W przypadku zaistnienia stanu zagrożenia dla życia lub zdrowia członków delegacji znajdujących się w eskortowanej kolumnie, MAH pełni funkcję zabezpieczającą, zgodnie z zadaniami określonymi w planie eskorty policyjnej, o którym mowa w § 3.
3. MAH powołuje się co najmniej na pięć dni przed podjęciem zadań.
4. Do zadań dowódcy MAH przed podjęciem działań należy:
  - 1) zapoznanie teoretyczne i praktyczne policjantów MAH z trasami przejazdu;
  - 2) przeprowadzenie praktycznego treningu szyku.
5. Miejsce i czas rozpoczęcia służby przez MAH określa dowódca zabezpieczenia policyjnego.
6. W razie zaistnienia zagrożenia dla życia i zdrowia osób objętych eskortą policyjną, działania policjantów MAH, w zależności od charakteru zagrożenia, mogą przybierać formę:
  - 1) zmiany ustalonej prędkości jazdy;
  - 2) zmiany trasy przejazdu lub miejsca docelowego;
  - 3) wyłączenia się MAH ze składu eskorty policyjnej;
  - 4) działań ochronnych.
7. W razie zaistnienia w czasie eskorty policyjnej sytuacji wymagającej udzielenia niezbędnej pomocy policjantowi MAH, kolumna z pominięciem wskazanego funkcjonariusza nie zatrzymując się, kontynuuje jazdę, a pomoc organizuje dowódca zabezpieczenia policyjnego.

§ 15

1. Ustala się następujące składy zespołów MAH:
  - 1) zespół A – dla głowy państwa – stanowi go asysta 7-osobowa oraz 2 motocyklistów rezerwowych;
  - 2) zespół B – dla osoby premiera – stanowi go asysta 5-osobowa oraz 2 motocyklistów rezerwowych.
2. Podczas realizacji MAH stosuje się następujący szyk:
  - 1) zespół wachlarza – od 5 do 7 motocyklistów poruszających się przed eskortowanym pojazdem;
  - 2) motocykliści rezerwowi poruszają się za pojazdami kolumny w miejscu wskazanym przez dowódcę MAH.
3. Podczas ruszania kolumny MAH przewiduje się dwa usytuowania wyjściowe:
  - 1) zespół usytuowany w szyku kolumny w miejscach przewidzianych dla nich w czasie jazdy;

2. Zadania związane z realizacją eskort policyjnych

- 2) motocykliści zespołu wachlarza oraz rezerwowi ustawieni są po obu stronach pojazdu lub kolumny pojazdów, w chwili ich ruszenia płynnie włączają się do ruchu zajmując wyznaczone miejsca w szyku:
  - a) numery parzyste po lewej stronie,
  - b) numery nieparzyste po prawej stronie.
4. Podczas doraźnego zatrzymania kolumny w trakcie przejazdu, MAH zachowuje szyk w jakim porusza się w czasie jazdy, silniki motocykli pracują i zachowana jest pełna gotowość do natychmiastowego kontynuowania jazdy.
5. Podczas docelowego zatrzymania kolumny w miejscu wcześniej uzgodnionym z dowódcą zabezpieczenia policyjnego, MAH rozjeżdża się na lewą i prawą stronę, zatrzymując się przy krawężnikach, zachowując pełną gotowość do kontynuowania jazdy.

Rozdział 5. Przepisy końcowe

§ 16

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów zarządzenia sprawuje kierownik komórki właściwej do spraw ruchu drogowego Komendy Głównej Policji.

§ 17

Traci moc zarządzenie nr 19 Komendanta Głównego Policji z dnia 11 maja 1996 r. w sprawie wykonywania przez policjantów zadań związanych z zapewnieniem porządku i bezpieczeństwa ruchu na drogach w czasie przejazdu delegacji państwowych.

§ 18

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 57, poz. 390, Nr 120, poz. 818, Nr 140, poz. 981 i Nr 165, poz. 1170, z 2008 r. Nr 86, poz. 521, Nr 171, poz. 1065 i Nr 237, poz. 1651 oraz z 2009 r. Nr 22, poz. 120, Nr 62, poz. 504, Nr 85, poz. 716, Nr 97, poz. 803, Nr 98, poz. 817, Nr 115, poz. 959, Nr 157, poz. 1241 i Nr 168, poz. 1323.

²⁾ § 1 ust. 3 pkt 12 w brzmieniu zarządzenia z dnia 29.08.2013 r. (Dz. Urz. KGP z 2013 r. poz. 78), które wchodzi w życie 29.08.2013 r.

³⁾ § 1 ust. 3 pkt 13 w brzmieniu zarządzenia z dnia 29.08.2013 r. (Dz. Urz. KGP z 2013 r. poz. 78), które wchodzi w życie 29.08.2013 r.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r., Nr 90, poz. 756 i 757, Nr 25, poz. 202, Nr 179, poz. 1486, Nr 180, poz. 1494 i 1497, Nr 175, poz. 1462, Nr 109, poz. 925 z 2006 r., Nr 104, poz. 708, Nr 104, poz. 711, Nr 190, poz. 1400, Nr 191, poz. 1410, Nr 235, poz. 1701, z 2007 r., Nr 52, poz. 343, Nr 57, poz. 381, Nr 99, poz. 661, Nr 123, poz. 845, Nr 176, poz. 1238, z 2008 r. Nr 100, poz. 649, Nr 163, poz. 1015, Nr 209, poz. 1320, Nr 220, poz. 1411, Nr 220, poz. 1426, Nr 223, poz. 1461 i 1462, Nr 234, poz. 1573 i 1574, oraz 2009 r., Nr 3, poz. 11, Nr 18, poz. 97, Nr 79, poz. 663, Nr 91, poz. 739, Nr 92, poz. 753, Nr 97, poz. 802 i Nr 98, poz. 817.

⁵⁾ § 13a dodany zarządzeniem z dnia 29.08.2013 r. (Dz. Urz. KGP z 2013 r. poz. 78), które wchodzi w życie 29.08.2013 r.

Załącznik do zarządzenia nr 1385 Komendanta Głównego Policji
z dnia 17 listopada 2009 r.

**WNIOSEK O ZABEZPIECZENIE PRZEJAZDU
Z WYKORZYSTANIEM ESKORTY POLICYJNEJ**

Nazwa podmiotu
wnioskującego

_____

miejsowość, data

KOMENDANT
WOJEWÓDZKI /STOŁECZNY* POLICJI
w .....

**Wniosek
o zabezpieczenie przejazdu z wykorzystaniem eskorty policyjnej**

Na podstawie § 1 ust. 3 pkt 2 zarządzenia nr ..... Komendanta Głównego Policji
z dnia .....2009 r. w *sprawie wykonywania przez policjantów zadań zwią-
zanych z realizacją eskort policyjnych* wnoszę o zabezpieczenie przejazdu z wykorzysta-
niem eskorty policyjnej zgodnie z:

.....

(Forma zabezpieczenia przejazdu)

.....

(Osoba/-y/ objęte eskortą policyjną)

Data rozpoczęcia eskorty: ..... godzina: .....

Data zakończenia eskorty: ..... godzina: .....

* niepotrzebne skreślić.

**WNIOSEK O ZABEZPIECZENIE PRZEJAZDU
Z WYKORZYSTANIEM ESKORTY POLICYJNEJ**

Miejsce i czas planowanych postojów: .....

Na trasie: .....

(proponowane miejsce rozpoczęcia i zakończenia eskorty policyjnej / proponowana trasa przejazdu pojazdu lub kolumny pojazdów)

Nazwa i adres podmiotu wnioskującego: .....

nr telefonu: ..... nr fax .....

adres e-mailowy .....

Dane osoby wyznaczonej do kontaktu przez podmiot wnioskujący:

Imię i nazwisko: .....

Nr telefonu: .....

.....
Podpis osoby uprawnionej
do złożenia wniosku

3.

Ustawa o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych

USTAWA

z dnia 31 stycznia 1980 r.

o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych

(Dz. U. z 2019 r. poz. 1509)

Wstęp (uchylony)

Art. 1

1. Orzeł biały, biało-czerwone barwy i „Mazurek Dąbrowskiego” są symbolami Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Otaczanie tych symboli czcią i szacunkiem jest prawem i obowiązkiem każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej oraz wszystkich organów państwowych, instytucji i organizacji.
3. Symbole Rzeczypospolitej Polskiej pozostają pod szczególną ochroną prawa, przewidzianą w odrębnych przepisach.

Art. 2

1. Godłem Rzeczypospolitej Polskiej jest wizerunek orła białego ze złotą koroną na głowie zwróconej w prawo, z rozwiniętymi skrzydłami, z dziobem i szponami złotymi, umieszczony w czerwonym polu tarczy.
2. Wzór godła Rzeczypospolitej Polskiej zawiera załącznik nr 1.

Art. 2a

Wizerunku orła ustalonego dla godła używają:

- 1) organy władzy państwowej;
- 2) organy administracji rządowej;
- 3) gminy, związki międzygminne oraz ich organy;
- 4) powiaty, związki powiatów oraz ich organy;
- 4a) związki powiatowo-gminne oraz ich organy;

3. Ustawa o godle, barwach i hymnie RP oraz o pieczęciach państwowych

- 4b) związki metropolitalne i ich organy;
- 5) samorządy województw oraz ich organy;
- 6) sądy, prokuratury i komornicy sądowi;
- 7) samorządowe kolegia odwoławcze;
- 8) regionalne izby obrachunkowe;
- 9) jednostki organizacyjne Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 10) jednostki organizacyjne Policji, Straży Granicznej, Krajowej Administracji Skarbowej, Państwowej Straży Pożarnej i Obrony Cywilnej Kraju;
- 10a) Służba Ochrony Państwa;
- 11) jednostki organizacyjne Służby Więziennej;
- 12)¹⁾ szkoły publiczne, szkoły niepubliczne i niepubliczne szkoły artystyczne o uprawnieniach publicznej szkoły artystycznej, uczelnie publiczne, uczelnie niepubliczne oraz federacje podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki;
- 13) inne podmioty, jeżeli przepisy szczególne uprawniają je do używania wizerunku orła.

Art. 3

1. Godło Rzeczypospolitej Polskiej umieszcza się w szczególności w pomieszczeniach urzędowych i salach posiedzeń, salach wykładowych i lekcyjnych należących do:
  - 1) organów państwowych;
    - 1a) organów gmin, powiatów, samorządów województw oraz związków jednostek samorządu terytorialnego;
    - 1b) klubów, kół i zespołów poselskich, senackich i parlamentarnych oraz biur poselskich, senatorskich i poselsko-senatorskich;
  - 2) jednostek Sił Zbrojnych;
  - 3) szkół i placówek oświatowo-wychowawczych;
  - 4) przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych oraz innych oficjalnych przedstawicielstw i misji za granicą.
- 1a. Na budynkach siedzib podmiotów, o których mowa w art. 2a, umieszcza się urzędowe tablice z godłem Rzeczypospolitej Polskiej oraz urzędowe tablice z napisem nazwy tego podmiotu.
- 1b. Urzędowa tablica z godłem ma kształt owalny w układzie pionowym, obwódkę biało-czerwoną i tło szare, na którym znajduje się godło Rzeczypospolitej Polskiej. Urzędowa tablica z napisem jest prostokątna w układzie poziomym, ma tło czerwone, a litery napisu białe.
2. Godło Rzeczypospolitej Polskiej można umieszczać w innych miejscach niż wymienione w ust. 1, z uwzględnieniem art. 1 ust. 2.

3. Jednostki organizacyjne wymienione w ust. 1 pkt 4, w wypadkach przewidzianych w prawie i zwyczajach międzynarodowych, umieszczają godło Rzeczypospolitej Polskiej także na obiektach stanowiących ich siedziby urzędowe.
4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzory oraz wymiary urzędowych tablic z godłem Rzeczypospolitej Polskiej i napisem, a także sposób ich umieszczenia na budynkach siedzib podmiotów, o których mowa w art. 2a, biorąc pod uwagę czytelność i estetykę tablic oraz funkcjonalność ich umieszczenia.

Art. 3a

Godło Rzeczypospolitej Polskiej umieszcza się na stroju reprezentacji kraju, na stroju reprezentacji olimpijskiej oraz na stroju reprezentacji paraolimpijskiej, na zasadach określonych w ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2018 r. poz. 1263 i 1669), z uwzględnieniem art. 1 ust. 2.

Art. 4

1. Barwami Rzeczypospolitej Polskiej są kolory biały i czerwony, ułożone w dwóch poziomych, równoległych pasach tej samej szerokości, z których górny jest koloru białego, a dolny koloru czerwonego.
2. Przy umieszczaniu barw Rzeczypospolitej Polskiej w układzie pionowym kolor biały umieszcza się po lewej stronie płaszczyzny oglądanej z przodu.
3. Wzór barw Rzeczypospolitej Polskiej zawiera załącznik nr 2.

Art. 5

1. Barwy Rzeczypospolitej Polskiej stanowią składniki flagi państwowej Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Każdy ma prawo używać barw Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności w celu podkreślenia znaczenia uroczystości, świąt lub innych wydarzeń, z uwzględnieniem art. 1 ust. 2.
3. (uchylony)

Art. 6

1. Flagą państwową Rzeczypospolitej Polskiej jest prostokątny płat tkaniny o barwach Rzeczypospolitej Polskiej, umieszczony na maszcie.
2. Flagą państwową Rzeczypospolitej Polskiej jest także flaga określona w ust. 1, z umieszczonym pośrodku białego pasa godłem Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Wzory flagi państwowej Rzeczypospolitej Polskiej i flagi państwowej z godłem Rzeczypospolitej Polskiej zawiera załącznik nr 3.

Art. 6a

Ustanawia się dzień 2 maja Dniem Flagi Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 7

1. Flagę państwową Rzeczypospolitej Polskiej podnosi się na budynkach lub przed budynkami stanowiącymi siedziby urzędowe albo miejsce obrad:

3. Ustawa o godle, barwach i hymnie RP oraz o pieczęciach państwowych

---

- 1) Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej;
  - 2) Senatu Rzeczypospolitej Polskiej;
  - 3) Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
  - 4) Rady Ministrów oraz Prezesa Rady Ministrów;
  - 5) organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego – w czasie ich sesji;
  - 6) organów administracji rządowej i innych organów państwowych oraz państwowych jednostek organizacyjnych, a także organów jednostek samorządu terytorialnego i samorządowych jednostek organizacyjnych – z okazji uroczystości oraz rocznic i świąt państwowych.
2. Flagę państwową Rzeczypospolitej Polskiej podnoszą również polskie statki żeglugi śródlądowej.
  3. Flagę państwową Rzeczypospolitej Polskiej zaleca się podnosić lub umieszczać na budynkach mieszkalnych lub przed budynkami mieszkalnymi oraz na budynkach lub przed budynkami, w których prowadzi się działalność gospodarczą lub w innych miejscach niż wymienione w ust. 1 i 2 – z okazji świąt i rocznic państwowych oraz innych uroczystości o zasięgu państwowym lub lokalnym, z uwzględnieniem art. 1 ust. 2.

Art. 8

1. Flagę państwową z godłem Rzeczypospolitej Polskiej podnoszą:
  - 1) przedstawicielstwa dyplomatyczne, urzędy konsularne oraz inne oficjalne przedstawicielstwa i misje za granicą na budynkach lub przed budynkami ich siedzib urzędowych, a także kierownicy tych przedstawicielstw, urzędów i misji na swych rezydencjach i środkach komunikacji – w wypadkach przewidzianych w prawie i zwyczajach międzynarodowych;
  - 2) cywilne lotniska i lądowiska;
  - 3) cywilne samoloty komunikacyjne podczas lotów za granicą;
  - 4) kapitanaty (bosmanaty) portów – na budynkach lub przed budynkami stanowiącymi ich siedziby urzędowe.
2. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczególne zasady dotyczące postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, uwzględniając praktykę i zwyczaje istniejące w państwie przyjmującym, określając sytuacje, w których podnoszenie flagi państwowej jest obowiązkowe, oraz określając szczegółowo jej usytuowanie.
3. *Minister Transportu i Gospodarki Morskiej*²⁾ określi sposób podnoszenia flagi państwowej z godłem Rzeczypospolitej Polskiej na cywilnych lotniskach i lądowiskach oraz na cywilnych samolotach komunikacyjnych podczas lotów za granicą.
4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze zarządzenia, sposób używania flagi państwowej z godłem Rzeczypospolitej Polskiej przez oddziały i jednostki Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej podczas oficjalnych uroczystości poza

granicami państwa oraz w kontaktach międzynarodowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uwzględniając charakter uroczystości.

Art. 9

1. Flagę państwową z godłem Rzeczypospolitej Polskiej podnoszą polskie statki morskie jako banderę, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami szczególnymi; ponadto do bandery stosuje się prawo i zwyczaje międzynarodowe.
2. Statki morskie pełniące specjalną służbę państwową podnoszą także flagę oznaczającą pełnienie tej służby.
3. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej ustala wzory flag na oznaczenie pełnionej specjalnej służby państwowej oraz okoliczności i warunki ich podnoszenia.

Art. 10

Przepisy wydane na podstawie ustawy mogą przewidywać obowiązek podnoszenia flagi państwowej Rzeczypospolitej Polskiej także w innych wypadkach niż określone w art. 7–9.

Art. 11

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może, w drodze rozporządzenia, wprowadzić żałobę narodową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Rozporządzenie w szczególności powinno określać przyczyny wprowadzenia oraz czas trwania żałoby narodowej, uwzględniając uwarunkowania kulturowe i historyczne oraz przyjęte w tym zakresie zwyczaje.
2. W czasie trwania żałoby narodowej flagę państwową opuszcza się do połowy masztu.

Art. 12

1. Hymnem państwowym Rzeczypospolitej Polskiej jest „Mazurek Dąbrowskiego”.
2. Tekst literacki hymnu państwowego zawiera załącznik nr 4.
3. Tekst muzyczny hymnu państwowego w układach: na jeden głos, na fortepian oraz na głos i fortepian zawiera załącznik nr 5.
4. *Minister Kultury i Sztuki*³⁾ zatwierdza tekst muzyczny hymnu państwowego w układach: na zespoły chóralne, instrumentalne i instrumentalno-wokalne.

Art. 13

1. Hymn państwowy wykonuje się lub odtwarza publicznie w układach, o których mowa w art. 12.
2. Publicznie hymn państwowy wykonuje się lub odtwarza w szczególności w czasie uroczystości oraz świąt i rocznic państwowych.
3. (uchylony)

Art. 14

1. Podczas wykonywania lub odtwarzania hymnu państwowego obowiązuje zachowanie powagi i spokoju. Osoby obecne podczas publicznego wykonywania lub odtwarzania hymnu stoją w postawie wyrażającej szacunek, a ponadto mężczyźni w ubraniach cywilnych – zdejmują nakrycia głowy, zaś osoby w umundurowaniu

3. Ustawa o godle, barwach i hymnie RP oraz o pieczęciach państwowych

---

obejmującym nakrycie głowy, niebędące w zorganizowanej grupie – oddają honory przez salutowanie. Poczty sztandarowe podczas wykonywania lub odtwarzania hymnu oddają honory przez pochylenie sztandaru.

2. Przepisy wydane na podstawie ustawy określają zachowanie się osób w umundurowaniu, występujących w zorganizowanej grupie.

Art. 15

Godło i barwy Rzeczypospolitej Polskiej są umieszczane, a hymn Rzeczypospolitej Polskiej wykonywany lub odtwarzany w sposób zapewniający im należną cześć i szacunek.

Art. 16

1. Symbole Rzeczypospolitej Polskiej nie mogą być umieszczane na przedmiotach przeznaczonych do obrotu handlowego.
2. Dozwolone jest umieszczanie na przedmiotach przeznaczonych do obrotu handlowego godła lub barw Rzeczypospolitej Polskiej w formie stylizowanej lub artystycznie przetworzonej.

Art. 16a

Pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej jest metalowa, tłoczona pieczęć okrągła średnicy 77 mm, zawierająca pośrodku wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, a w otoku napis „Rzeczpospolita Polska”.

Art. 16b

1. Pieczęcią Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej jest metalowa, tłoczona pieczęć okrągła średnicy 62 mm, zawierająca pośrodku wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, a w otoku napis „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej”.
2. Pieczęcią Senatu Rzeczypospolitej Polskiej jest metalowa, tłoczona pieczęć okrągła średnicy 62 mm, zawierająca pośrodku wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, a w otoku napis „Senat Rzeczypospolitej Polskiej”.
3. Pieczęcią Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej jest metalowa, tłoczona pieczęć okrągła średnicy 62 mm, zawierająca pośrodku wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, a w otoku napis „Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej”.

Art. 16c

1. Urzędową pieczęcią jest metalowa, tłoczona pieczęć okrągła zawierająca pośrodku wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, a w otoku napis odpowiadający nazwie podmiotu uprawnionego do używania urzędowej pieczęci.
2. Urzędową pieczęcią gminy, powiatu, samorządu województwa lub związku jednostek samorządu terytorialnego może być również pieczęć, o której mowa w ust. 1, zawierająca pośrodku, zamiast wizerunku orła ustalonego dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, odpowiednio herb gminy, powiatu lub województwa. Odcisk pieczęci z herbem nie może być umieszczany na dokumentach urzędowych w sprawach z zakresu administracji rządowej.
3. Urzędowej pieczęci używają podmioty, o których mowa w art. 2a.

Art. 16d

Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wymiary oraz sposób używania i strzeżenia urzędowych pieczęci, a także tryb zamawiania i sposób wyrobu urzędowych pieczęci oraz nadzór nad ich wyrobem, uwzględniając w szczególności konieczność zapobieżenia utracie urzędowych pieczęci przez uprawnione podmioty.

Art. 17

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, w drodze rozporządzenia:
  - 1) wydaje przepisy przewidziane w art. 10 oraz art. 14 ust. 2,
  - 2) może ustalać zasady obchodów świąt i rocznic państwowych oraz innych uroczystości o zasięgu państwowym lub lokalnym
    - biorąc pod uwagę uwarunkowania kulturowe i historyczne oraz przyjęte w tym zakresie zwyczaje, kierując się w szczególności potrzebami społeczności lokalnych.
2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze zarządzenia, sposób i okoliczności stosowania symboli Rzeczypospolitej Polskiej w jednostkach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, uwzględniając rodzaj jednostki Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 18

Traci moc dekret z dnia 7 grudnia 1955 r. o godle i barwach Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz o pieczęciach państwowych (Dz. U. poz. 314, z 1956 r. poz. 43 oraz z 1957 r. poz. 42)⁴⁾ w części dotyczącej godła i barw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 19

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia⁵⁾.

---

¹⁾ Art. 2a pkt 12 zmieniony ustawą z dnia 22.11.2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 2245), która wchodzi w życie 1.09.2019 r.

²⁾ Obecnie minister właściwy do spraw transportu, zgodnie z art. 4 ust. 1, art. 5 pkt 22 i art. 27 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 945), która weszła w życie z dniem 1 kwietnia 1999 r.

³⁾ Obecnie minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zgodnie z art. 4 ust. 1, art. 5 pkt 9 i art. 14 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 945), która weszła w życie z dniem 1 kwietnia 1999 r.

⁴⁾ Dekret z dnia 7 grudnia 1955 r. o godle i barwach Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz o pieczęciach państwowych utracił moc z dniem 24 września 2005 r. na podstawie art. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 1439), która weszła w życie z dniem 24 września 2005 r.

⁵⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 11 marca 1980 r.

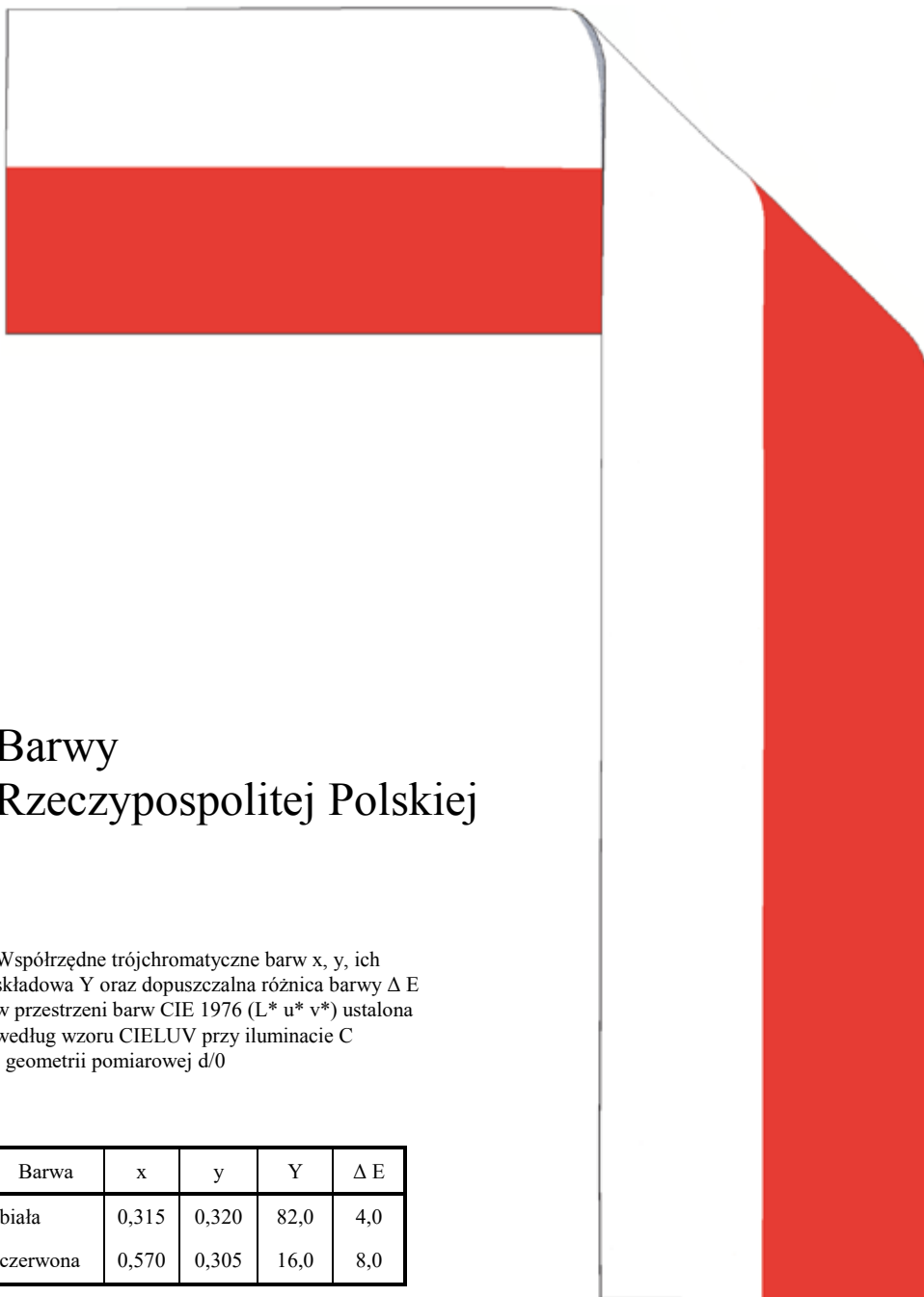
GODŁO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

**GODŁO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

UWAGA: Biel i czerwień zgodnie z barwami RP

BARWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Barwy Rzeczypospolitej Polskiej

Współrzędne trójchromatyczne barw x , y , ich składowa Y oraz dopuszczalna różnica barwy ΔE w przestrzeni barw CIE 1976 ($L^* u^* v^*$) ustalona według wzoru CIELUV przy iluminacji C i geometrii pomiarowej d/0

Barwa	x	y	Y	ΔE
biała	0,315	0,320	82,0	4,0
czerwona	0,570	0,305	16,0	8,0

FLAGA PAŃSTWOWA RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ

Stosunek szerokości
flagi do jej długości
– wynosi 5:8

FLAGA PAŃSTWOWA
RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ

Stosunek wysokości
godła do szerokości
flagi – wynosi 2:5

FLAGA PAŃSTWOWA
Z GODŁEM RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ

UWAGA: Biel i czerwień zgodnie z barwami RP

HYMN PAŃSTWOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Hymn państwowy Rzeczypospolitej Polskiej

„Mazurek Dąbrowskiego”
Słowa: Józef Wybicki, 1797 r.

*Jeszcze Polska nie zginęła,
Kiedy my żyjemy.
Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą odbierzemy.*

*Marsz, marsz Dąbrowski,
Z ziemi włoskiej do Polski.
Za twoim przewodem
Złączym się z narodem.*

*Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę,
Będziem Polakami.
Dał nam przykład Bonaparte,
Jak zwyciężać mamy.*

Marsz, marsz ...

*Jak Czarniecki do Poznania
Po szwedzkim zaborze,
Dla ojczyzny ratowania
Wrócim się przez morze.*

Marsz, marsz ...

*Już tam ojciec do swej Basi
Mówi zaptakany —
Słuchaj jeno, pono nasi
Biją w tarabany.*

Marsz, marsz ...

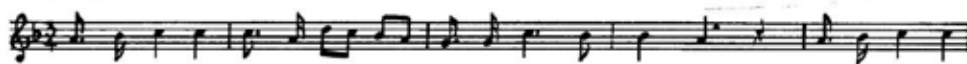
HYMN PAŃSTWOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Hymn państwowy Rzeczypospolitej Polskiej

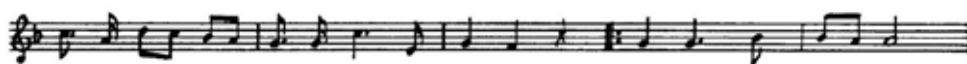
„Mazurek Dąbrowskiego”
Słowa: Józef Wybicki, 1797 r.
Autor melodii nieznan

$\text{♩} = 116$

GŁOS

Jesz-cze Pol-ska nie zgi-nę - ta -, kie-dy my: zy - je - my. Co nam ob - ca

prze-moc wzię - ta -, sza-błą od - bie - rze - my. Marsz, marsz Dą - bro - wski,

z zie-mi wło-skiej do Pol-ski. Za two-im prze - wo - dem złą-czym się z na - ra - dem.

FORTEPIAN

Harmonizacja: Kazimierz Sikorski

HYMN PAŃSTWOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

GŁOS I FORTEPIAN

Harmonizacja: Kazimierz Sikorski

Jesz - cze Pol - ska nie zgi - nę - ła -, kie - dy my ży - je - my.

Co nam ob - ca prze - moc wzię - ła sza - bla, od - bie - rze - my.

Marsz, marsz Dą - bro - wski, z zie - mi wło - skiej do Pol - ski.

Za two - im prze - wo - dem złą - czym się z na - ro - dem. - ro - dem.

4.

Wzór i tryb nadawania sztandaru jednostkom organizacyjnym Policji

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

z dnia 21 października 1999 r.

w sprawie wzoru i trybu nadawania sztandaru jednostkom organizacyjnym Policji

(Dz. U. Nr 97, poz. 1136)

(zm. Dz. U. z 2016 r. poz. 692)

Na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 179, z 1991 r. Nr 94, poz. 422 i Nr 107, poz. 461, z 1992 r. Nr 54, poz. 254, z 1994 r. Nr 53, poz. 214, z 1995 r. Nr 4, poz. 17, Nr 34, poz. 163 i Nr 104, poz. 515, z 1996 r. Nr 59, poz. 269 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 80, poz. 449, Nr 88, poz. 554, Nr 106, poz. 680, Nr 123, poz. 779 i Nr 141, poz. 943 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668) zarządza się, co następuje:

§ 1

Sztandar jednostki organizacyjnej Policji, zwanej dalej „jednostką”, składa się z płata, główicy, drzewca i szarfy.

§ 2

- ¹⁾ Płatem sztandaru jest tkanina w kształcie kwadratu o boku długości 1000 mm, barwy karmazynu polskiego po stronie głównej, a barwy granatowej po stronie odwrotnej. Jeden bok płata jest wszyty w białą skórę, przymocowaną do drzewca 7 gwoździami z białego metalu po każdej stronie płata. Boki płata, z wyjątkiem boku przytwierdzonego do drzewca, są obszyte srebrną frędzlą szerokości 50 mm.
- ²⁾ Na stronie głównej płata sztandaru znajduje się wizerunek orła białego o wysokości 470 mm, ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, według wzoru określonego w przepisach o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej, haftowany srebrnym szychem, a korona, dziób i szpony są haftowane złotym szychem.

Pod godłem jest umieszczony półkolem napis: „BÓG HONOR OJCZYŻNA”, stanowiący dewizę, haftowany srebrnym szychem. Litery napisu mają wysokość 70 mm.

3. Wzór strony głównej płata sztandaru określają załączniki nr 1 i 1a do rozporządzenia.
4. Wzory haftu wizerunku orła i napisu na stronie głównej płata sztandaru określają załączniki nr 2 i 2a do rozporządzenia.
- 5.³⁾ Na stronie odwrotnej płata sztandaru pośrodku jest umieszczona haftowana srebrnym szychem gwiazda składająca się z ośmiu pęków promieni. Gwiazda ma wysokość 500–550 mm. W poprzek gwiazdy jest umieszczona rozwinięta wstęga o barwach Rzeczypospolitej Polskiej. Nad wstęgą, pośrodku gwiazdy jest umieszczona tarcza herbowa o wysokości 250 mm o obrzeżu haftowanym złotym szychem. Dopuszcza się użycie na sztandarze innego kształtu tarczy niż określony w załącznikach nr 3 i 3a do rozporządzenia w przypadku, gdy tarcza herbowa jednostki samorządu terytorialnego ma inny kształt. Dokoła gwiazdy jest umieszczona nazwa jednostki. Litery o wysokości 50–70 mm są haftowane srebrnym szychem. W rogach płata sztandaru są umieszczone wieńce złożone z dwóch gałązek – wawrzynu i dębiny, zwane dalej „wieńcami laurowo-dębowymi”, o wysokości 200 mm, haftowane srebrnym szychem. W utworzonych przez nie polach znajdują się miejsca, w których umieszcza się wizerunek patrona Policji, o którym mowa w ust. 6, nazwę fundatora sztandaru oraz oznaczenie rodzajów służb.
6. Na sztandarze Komendy Głównej Policji w polu tarczy herbowej jest umieszczony patron Policji św. Michał Archanioł w półpancerzu, tunice, trzewikach, trzymający w prawym ramieniu miecz płomienisty skierowany do góry, a w lewym ramieniu wagę. Tarcza herbowa jest barwy błękitnej, aureola wokół głowy, miecz i waga są barwy złotej, półpancerz i skrzydła – barwy srebrnej, tunika jest barwy czerwonej, włosy – barwy srebrnej, twarz, ręce i nogi są barwy cielistej.
- 7.⁴⁾ Na sztandarach innych jednostek, obejmujących swym zasięgiem działania obszar danej jednostki samorządu terytorialnego, dla której jest nadany herb, w miejscu tarczy herbowej jest umieszczony herb tej jednostki samorządu terytorialnego. Wizerunek patrona Policji, o którym mowa w ust. 6, jest umieszczony w polu wieńca laurowo-dębowego znajdującego się w górnym rogu płata przy drzewcu.
- 7a.⁵⁾ Na sztandarach innych jednostek, obejmujących swym zasięgiem działania obszar całego państwa, w miejscu tarczy herbowej jest umieszczony określony prawnie znak albo symbol danej jednostki.
8. Wzory strony odwrotnej płata sztandaru określają załączniki nr 3, 3a, 4 i 4a do rozporządzenia.

§ 3

- 1.⁶⁾ Głowica sztandaru, wykonana z białego metalu, składa się z wizerunku orła policyjnego, określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 2–4

4. Wzór i tryb nadawania sztandaru jednostkom organizacyjnym Policji

ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, z elementu łączącego z tuleją – stopki oraz z tulei, w której znajduje się miejsce na zminiaturyzowaną fotokopię aktu nadania danego sztandaru. Tuleja łączy głowicę z drzewcem. Wysokość głowicy bez tulei wynosi 175 mm, a z tuleją 275 mm.

- 2.⁷⁾ Na przedniej ścianie głowicy, zgodnej ze stroną główną płata sztandaru, znajduje się napis: „POLICJA”, którego litery są wykonane reliefem wklęsłym na głębokość około 2 mm oraz polerowane.
3. Wewnątrz podstawy głowicy jest umieszczony zminiaturyzowany akt nadania sztandaru jednostki.
4. Wzór głowicy sztandaru określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.

§ 4

- 1.⁸⁾ Drzewce sztandaru o średnicy 40 mm i długości 2000 mm jest wykonane z drewna toczonego. Drzewce jest dwudzielne, połączone tuleją z metalu białego. Na górnym końcu drzewca jest osadzona głowica, dolnym brzegiem tulei dochodząca do górnego brzegu płata sztandaru, na dolnym – trzewik w formie okucia z metalu białego.
2. Wzór drzewca sztandaru określa załącznik nr 6 do rozporządzenia.
3. Na drzewcu umieszcza się gwoździe honorowe w dniu wręczenia sztandaru.
4. Na drzewcu mogą być umieszczane gwoździe pamiątkowe upamiętniające inne ważne wydarzenia.
5. Wzory gwoździ, o których mowa w ust. 3 i 4, określa załącznik nr 7 do rozporządzenia.

§ 5

- 1.⁹⁾ Szarfa o barwach Rzeczypospolitej Polskiej, o szerokości 150 mm, jest zawiązana w kokardę i umieszczona na tulei głowicy po stronie głównej płata sztandaru. Jej oba końce dochodzą do dolnego brzegu płata i są zakończone frędzlą barwy srebrnej, taką jak płat sztandaru, szerokości 50 mm.
2. Wzór szarfy sztandaru jednostki określa załącznik nr 8 do rozporządzenia.

§ 6

1. Sztandar nadawany jest komendom Policji i szkołom policyjnym.
2. Sztandar może być nadany również innej, niż wymienione w ust. 1, jednostce na wniosek kierownika tej jednostki, zaopiniowany przez Komendanta Głównego Policji.

§ 7

1. Sztandar jednostce nadaje minister właściwy do spraw wewnętrznych aktem nadania, na wniosek kierownika jednostki, zaopiniowany przez Komendanta Głównego Policji.

2. Sztandar wraz z aktem nadania wręcza jednostce minister właściwy do spraw wewnętrznych lub w jego imieniu Komendant Główny Policji albo inna upoważniona osoba.
3. Wręczenie sztandaru odbywa się w formie uroczystej ustalonej w ceremoniale policyjnym.
4. Wzór aktu nadania sztandaru określa załącznik nr 9 do rozporządzenia.

§ 8

1. W czasie wręczenia sztandaru wbija się w drzewce sztandaru gwoździe honorowe; mogą być także wbijane gwoździe pamiątkowe.
2. Do wbijania gwoździ honorowych są zapraszani przedstawiciele organów państwowych, minister właściwy do spraw wewnętrznych, Komendant Główny Policji bądź ich przedstawiciele, przedstawiciele właściwych samorządów terytorialnych i fundatora sztandaru oraz kierownik jednostki, przedstawiciele oficerów, aspirantów, podoficerów i szeregowych Policji z jednostki, której wręcza się sztandar; do wbijania gwoździ można także zaprosić przedstawicieli zaproszonych na uroczystość wręczenia sztandaru organizacji oraz miejscowego społeczeństwa.
3. Gwoździe pamiątkowe mogą zawierać napisy z datami i wydarzeniami odnoszącymi się do historii i tradycji jednostki.
4. Kierownik jednostki występuje drogą służbową do ministra właściwego do spraw wewnętrznych z wnioskiem o wyrażenie zgody na wbicie gwoździ pamiątkowych.
5. Uroczystość wbijania gwoździ pamiątkowych przebiega zgodnie z ceremoniałem policyjnym.

§ 9

1. Sztandar może być ufundowany za zgodą ministra właściwego do spraw wewnętrznych.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, w akcie nadania sztandaru wymienia się fundatora.

§ 10

- 1.¹⁰⁾ Kierownik jednostki przedstawia drogą służbową ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych do zatwierdzenia barwny projekt sztandaru w skali 1:5, z opisem i uzasadnieniem proponowanych symboli dotyczących herbów, emblematów i cyfr, a także z wykazem gwoździ honorowych i pamiątkowych, oraz z treścią napisów na nich zamieszczonych.
2. Projekt, o którym mowa w ust. 1, przechowywany jest w archiwum Komendy Głównej Policji.

§ 11

Zgodę na ufundowanie sztandaru i jego zatwierdzony projekt doręcza się fundatorowi za pośrednictwem zainteresowanego kierownika jednostki.

§ 12

O wykonaniu sztandaru według zatwierzonego projektu Komendant Główny Policji zawiadamia ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

§ 13

1. Właściwa komórka organizacyjna urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw wewnętrznych sporządza akt wręczenia sztandaru.
2. Wzór aktu wręczenia określa załącznik nr 10 do rozporządzenia.

§ 14

Sztandar jednostki jest przechowywany w miejscu zapewniającym jego ochronę przed utratą i zniszczeniem oraz jego należyte honorowanie.

§ 15

1. W przypadku likwidacji jednostki lub nadania jej sztandaru nowego wzoru, kierownik jednostki przekazuje dotychczasowy sztandar wraz z aktem nadania do Komendy Głównej Policji.
2. Z przekazania sztandaru sporządza się protokół, którego jeden egzemplarz pozostaje w jednostce, a po jednym egzemplarzu przekazuje się do urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz Komendy Głównej Policji.
3. Protokół, o którym mowa w ust. 2, zawiera opis sztandaru, ewentualnych uszkodzeń, wzmiankę o przekazaniu aktu nadania i wręczenia sztandaru oraz podpisy osoby przekazującej i przyjmującej. Do protokołu dołącza się zarys dziejów sztandaru.
4. Dotychczasowy sztandar, za zezwoleniem Komendanta Głównego Policji, może być wypożyczony jednostce wyłącznie w celu umieszczenia go w sali historii i tradycji.
5. Przy przekazaniu sztandaru stosuje się ceremoniał policyjny.

§ 16

1. Ewidencję sztandarów nadawanych jednostkom prowadzi urząd obsługujący ministra właściwego do spraw wewnętrznych.
2. Wzór księgi ewidencji nadanych sztandarów określa załącznik nr 11 do rozporządzenia.

§ 17

Jednostki, którym nadano sztandary przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, zachowują te sztandary na mocy dotychczasowych aktów nadania.

§ 18

Traci moc rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 października 1996 r. w sprawie wzoru i trybu nadawania sztandaru jednostkom organizacyjnym Policji (Dz. U. Nr 133, poz. 624).

§ 19

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załączniki do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie wzoru i trybu nadawania sztandaru jednostkom organizacyjnym Policji

Załącznik nr 1

WZÓR STRONY GŁÓWNEJ PŁATA SZTANDARU¹⁾

Załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 maja 2016 r. (poz. 692)

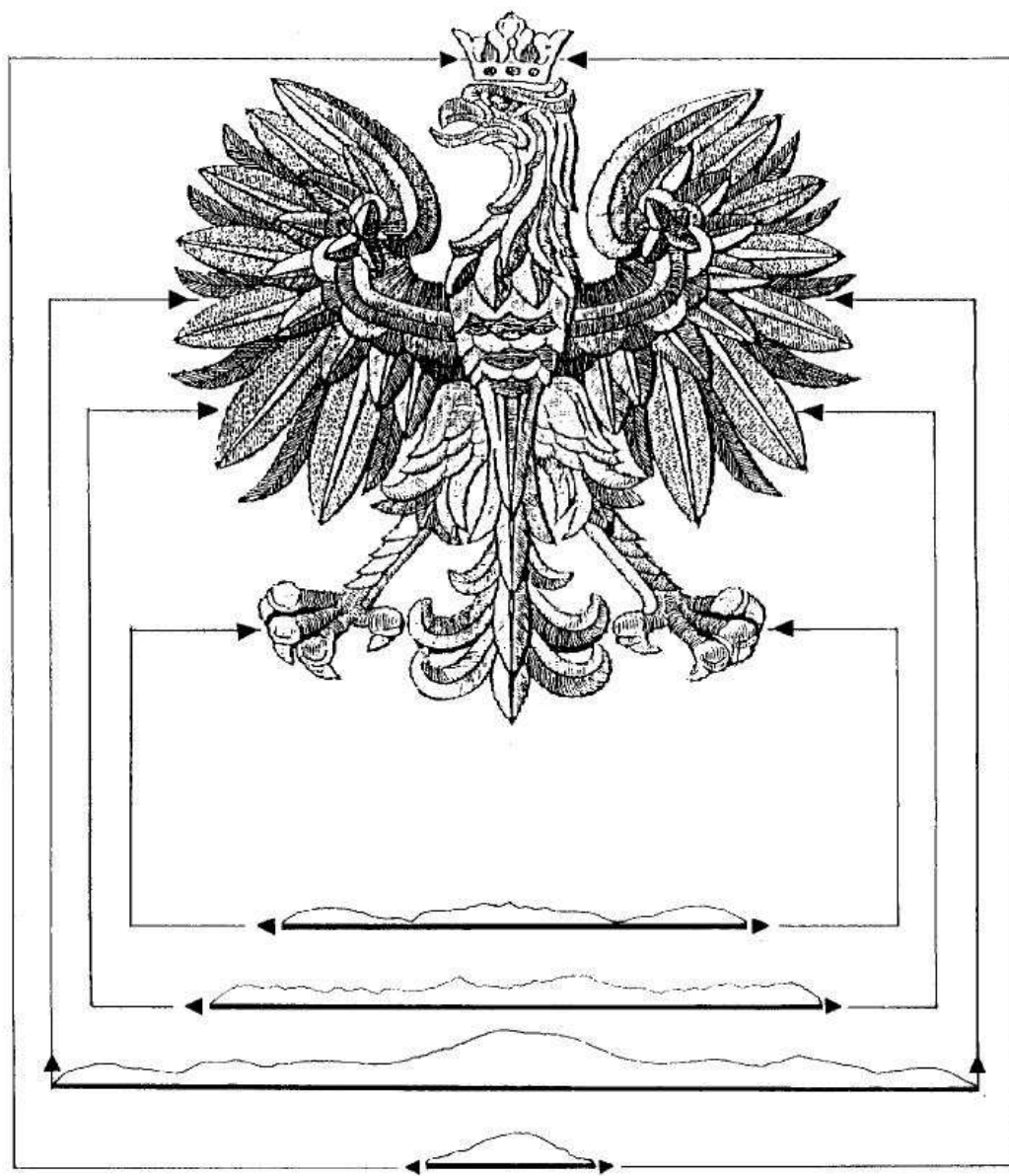
WZÓR STRONY GŁÓWNEJ PŁATA SZTANDARU¹²⁾

Załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 maja 2016 r. (poz. 692)

WZÓR HAFTU WIZERUNKU ORŁA¹³⁾

Załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 maja 2016 r. (poz. 692)

WZÓR HAFTU NAPISU NA STRONIE GŁÓWNEJ PŁATA SZTANDARU¹⁴⁾

Załącznik nr 4 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych
i Administracji z dnia 17 maja 2016 r. (poz. 692)

BÓG HONOR
OJCZYZNA

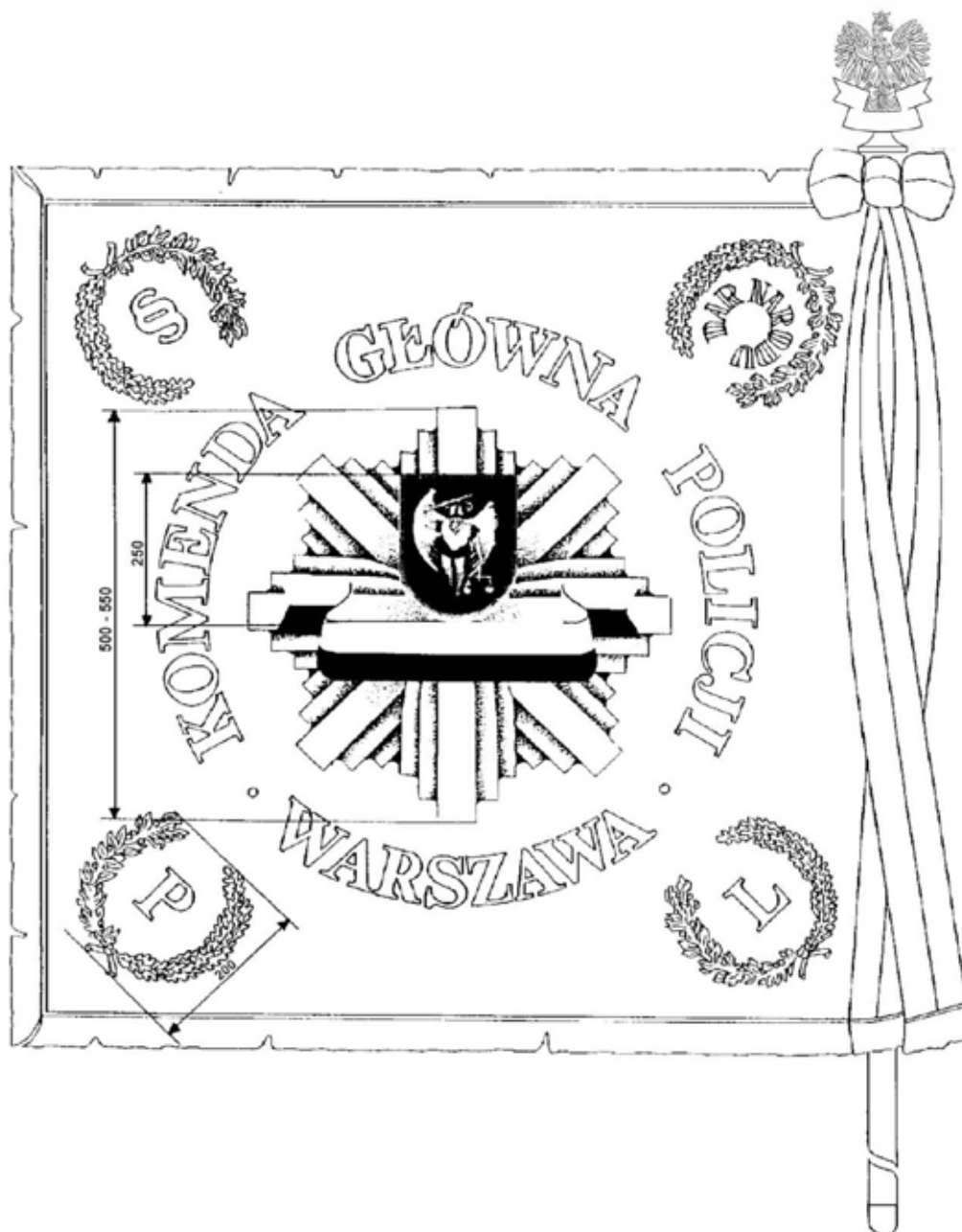
WZÓR STRONY ODWROTNEJ PŁATA SZTANDARU¹⁵⁾

Załącznik nr 5 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 maja 2016 r. (poz. 692)

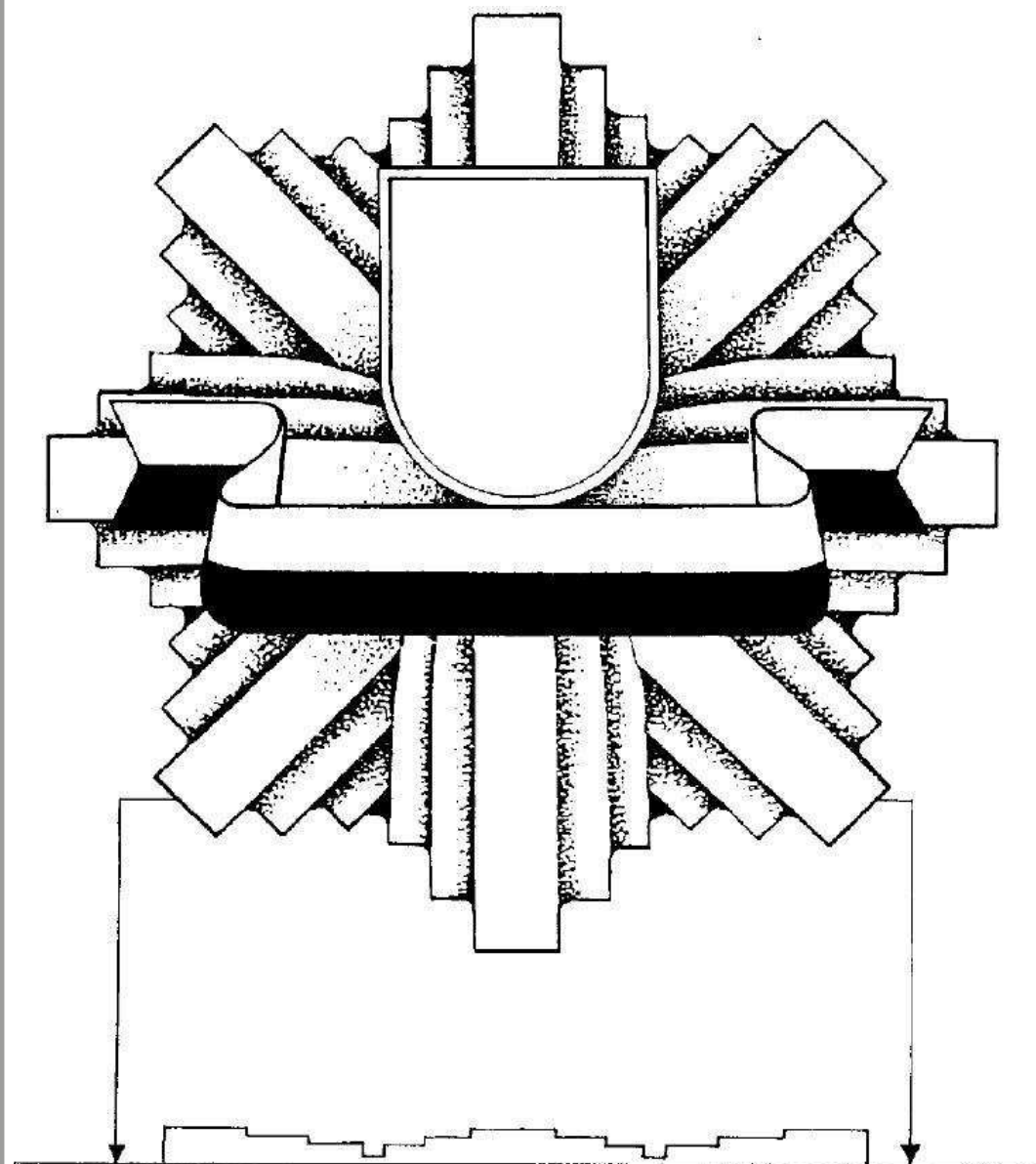
WZÓR STRONY ODWROTNEJ PŁATA SZTANDARU¹⁶⁾

Załącznik nr 6 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych
i Administracji z dnia 17 maja 2016 r. (poz. 692)

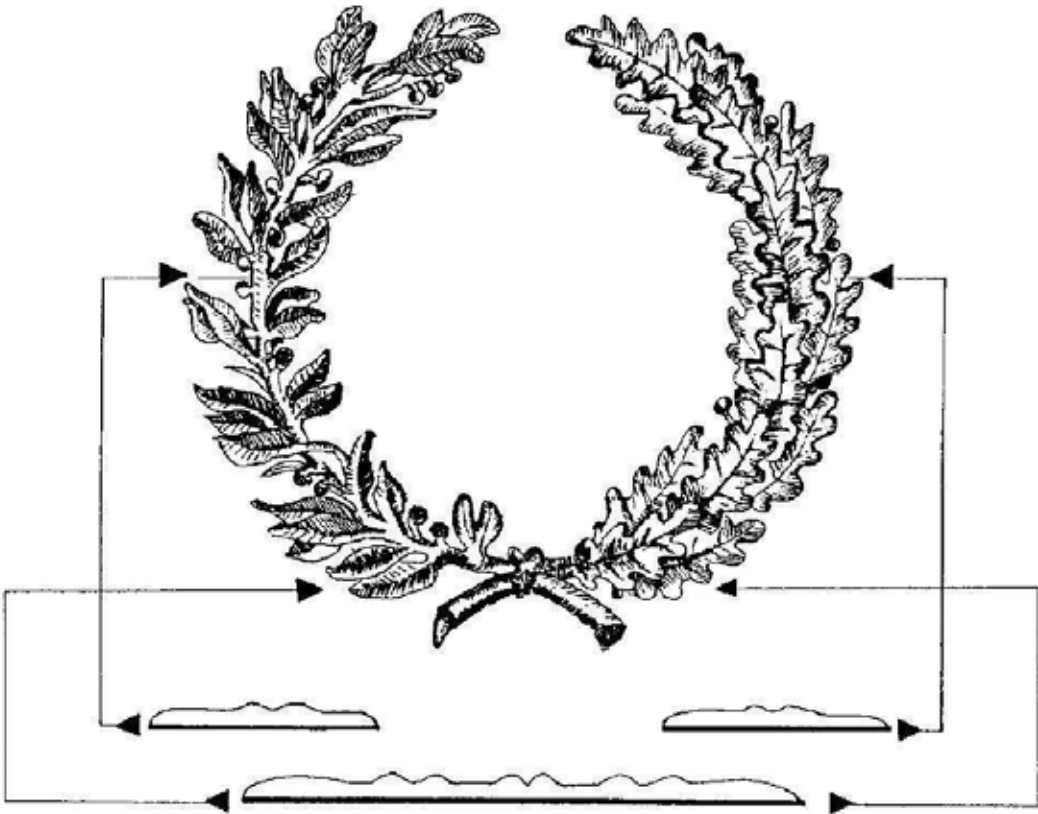
WZÓR HAFTU GWIAZDY¹⁷⁾

Załącznik nr 7 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 maja 2016 r. (poz. 692)

WZÓR HAFTU WIEŃCA LAUROWO-DĘBOWEGO¹⁸⁾

Załącznik nr 8 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 maja 2016 r. (poz. 692)

WZÓR GŁOWICY SZTANDARU¹⁹⁾

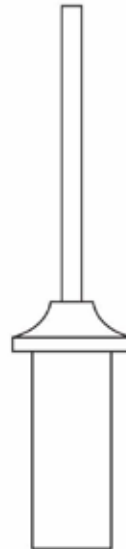
Załącznik nr 9 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 maja 2016 r. (poz. 692)

przednia ściana głowicy

tylna ściana głowicy

głowica z boku

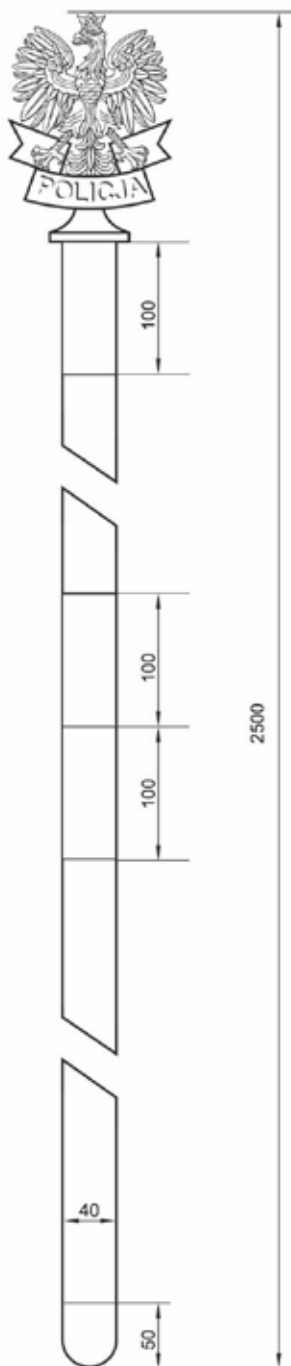
przednia ściana głowicy

tylna ściana głowicy

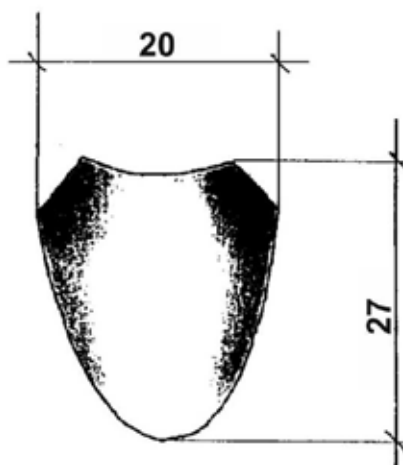
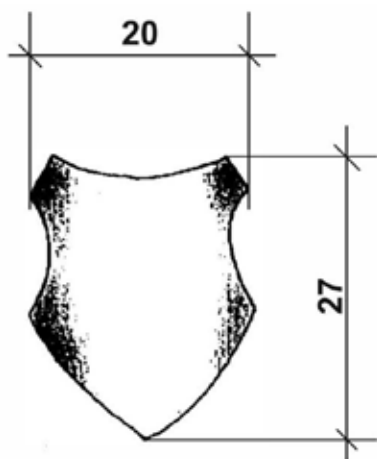
WZÓR DRZEWCZA SZTANDARU²⁰⁾

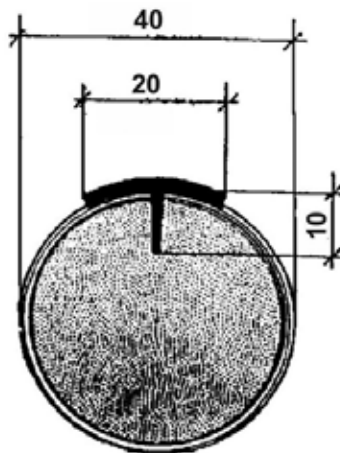
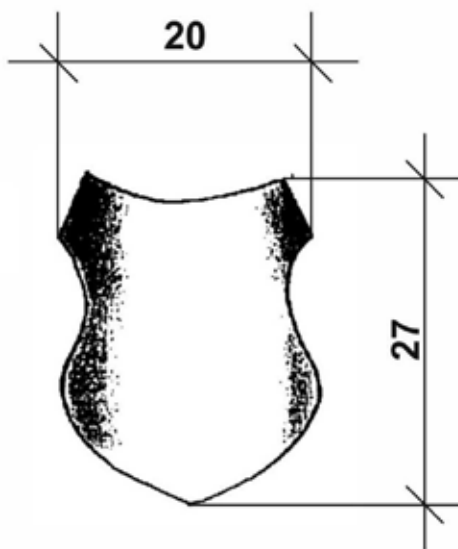
Załącznik nr 10 do rozporządzenia
Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia 17 maja 2016 r. (poz. 692)

WZÓR GWOŹDZI HONOROWYCH I PAMIĄTKOWYCH²¹⁾

Załącznik nr 11 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 maja 2016 r. (poz. 692)

gwoździe honorowe i pamiątkowe

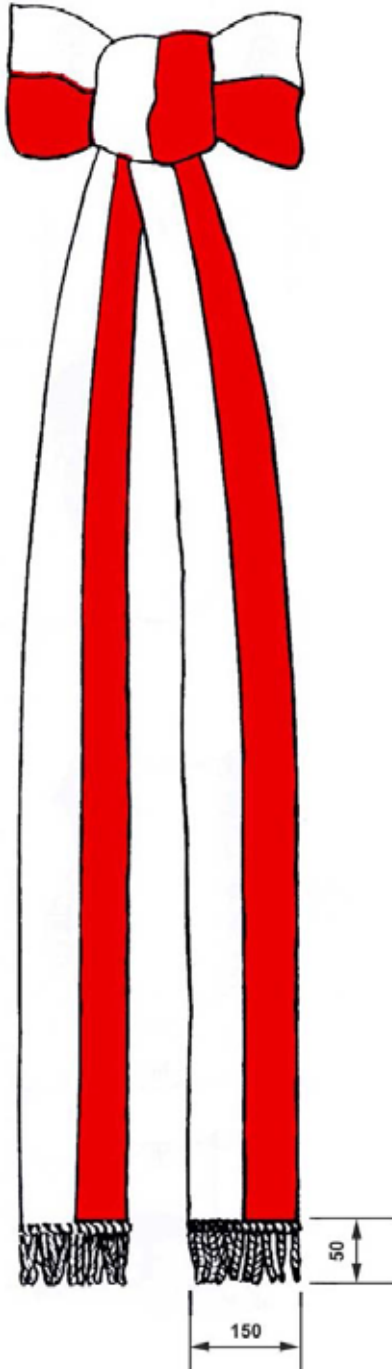

gwoździe honorowe i pamiątkowe

sposób montażu gwoździ honorowych i pamiątkowych

WZÓR SZARFY SZTANDARU²²⁾

Załącznik nr 12 do rozporządzenia
Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia 17 maja 2016 r. (poz. 692)

AKT NADANIA SZTANDARU (WZÓR)

Załącznik nr 9 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 października 1999 r. (poz. 1136)

**MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI**

**AKT
NADANIA SZTANDARU NR.....**

z dnia ..... 199..... r.

.....
(pełna nazwa jednostki, której nadawany jest sztandar)

Na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 179 z późn. zm.)
stosownie do wniosku złożonego przez.....

.....
(stanowisko, stopień, imię i nazwisko osoby, która złożyła wniosek)

z dniem ..... 199..... r. nadaje.....
(pełna nazwa jednostki, której nadawany jest sztandar)

sztandar

który został ufundowany przez:

.....
(nazwy fundatorów)

.....
(podpis Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji)

AKT WRĘCZENIA SZTANDARU (WZÓR)

Załącznik nr 10 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 października 1999 r. (poz. 1136)

AKT WRĘCZENIA SZTANDARU

W dniu .....
(dzień, miesiąc, rok)

W .....
(nazwa miejscowości)

.....
(stanowisko służbowe, stopień policyjny, imię i nazwisko wręczającego)

wręczy

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji
(w imieniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji)*

.....
(imię i nazwisko Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji)

szteandar

.....
(pełna nazwa jednostki Policji)

komendantowi (dowódcy) .....
(jednostki Policji)

.....
(stopień, imię i nazwisko komendanta — dowódcy)

.....
(podpis komendanta — dowódcy)

.....
(podpis wręczającego)

* W przypadku gdy sztandar wręcza inna osoba.

KSIĘGA EWIDENCJI SZTANDARÓW (WZÓR)

Załącznik nr 11 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 października 1999 r. (poz. 1136)

Lp.	Pełna nazwa jednostki Policji	Podległość jednostki	Fundator sztandaru	Data i numer aktu nadania sztandaru przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji	Data i miejsce wręczenia sztandaru	Stanowisko służbowe, imię i nazwisko osoby wręczającej i przyjmującej sztandar	Symbole, herby, emblematy i daty wyhaftowane na sztandarze	Ordery		Adnotacje o zmianie podległości i nazwy jednostki	Adnotacje o zdaniu sztandaru do archiwum (muzeum) i nr protokołu
								nazwa orderu i numer nadania	data i miejsce dekoracji		
1				5	6	7	8	9	10	11	12

UWAGA: W załączeniu do każdego wpisu w księdze przechowuje się odpisy: aktu nadania sztandaru, zgody Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na ufundowanie sztandaru i jego wzór, egzemplarze aktu wręczenia oraz opis sztandaru.

- ¹⁾ § 2 ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.
- ²⁾ § 2 ust. 2 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.
- ³⁾ § 2 ust. 5 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.
- ⁴⁾ § 2 ust. 7 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.
- ⁵⁾ § 2 ust. 7a dodany rozporządzeniem z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.
- ⁶⁾ § 3 ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.
- ⁷⁾ § 3 ust. 2 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.
- ⁸⁾ § 4 ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.
- ⁹⁾ § 5 ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.
- ¹⁰⁾ § 10 ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.
- ¹¹⁾ Załącznik 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.
- ¹²⁾ Załącznik 1a w brzmieniu rozporządzenia z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.
- ¹³⁾ Załącznik 2 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.
- ¹⁴⁾ Załącznik 2a w brzmieniu rozporządzenia z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.
- ¹⁵⁾ Załącznik 3 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.
- ¹⁶⁾ Załącznik 3a w brzmieniu rozporządzenia z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.
- ¹⁷⁾ Załącznik 4 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.
- ¹⁸⁾ Załącznik 4a w brzmieniu rozporządzenia z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.
- ¹⁹⁾ Załącznik 5 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.
- ²⁰⁾ Załącznik 6 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.
- ²¹⁾ Załącznik 7 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.
- ²²⁾ Załącznik 8 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 17.05.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 692), które wchodzi w życie 21.05.2016 r.

5.

Ceremonia ślubowania policjanta

ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI NR 1
z dnia 4 stycznia 2002 r.
w sprawie ceremoniału ślubowania policjanta

(Dz. Urz. MSWiA Nr 1, poz. 1)

(zm. Dz. Urz. MSWiA z 2011 r. poz. 3, Dz. Urz. MSWiA z 2019 r. poz. 43)

Na podstawie art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2000 r. Nr 101, poz. 1092 oraz z 2001 r. Nr 41, poz. 465, Nr 81, poz. 877, Nr 100, poz. 1084, Nr 106, poz. 1149, Nr 110, poz. 1189, Nr 123, poz. 1353 i Nr 125, poz. 1367) zarządza się, co następuje:

§ 1

1. Mianowany policjant składa ślubowanie:
  - 1) w służbie przygotowawczej – przed skierowaniem na podstawowe szkolenie zawodowe,
  - 2) w służbie kandydackiej – w terminie nie przekraczającym 6 tygodni od dnia podjęcia służby,
  - 3) w służbie kontraktowej – w terminie nie przekraczającym 2 tygodni od dnia podjęcia służby, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Policjant mianowany w służbie kontraktowej i ponownie przyjęty do służby w Policji składa ślubowanie tylko wówczas, gdy nie złożył go w trakcie poprzednio pełnionej służby w Policji lub gdy rota składanego wcześniej ślubowania była inna niż określona w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, zwanej dalej „ustawą”.

§ 2

Do przyjmowania ślubowania uprawnieni są przełożeni określeni w art. 32 ust. 1 ustawy lub ich zastępcy zwani dalej „przyjmującymi ślubowanie”.

§ 3

1. Ślubowanie może składać policjant lub grupa policjantów.
2. Ceremonię ślubowania policjanta lub grupy policjantów organizuje się w pomieszczeniu jednostki Policji o estetycznym wystroju, w którym jest umieszczone dobrze widoczne godło Rzeczypospolitej Polskiej, eksponowana flaga państwowa, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej oraz sztandar jednostki Policji, jeżeli został jej nadany.
3. Ceremonię ślubowania grupy policjantów liczącej ponad 10 osób można zorganizować w innym miejscu niż wymienione w ust. 2, a w szczególności na placu zbiórek jednostki Policji, w miejscu pamięci narodowej lub na placu miejskim.
4. Ceremonia ślubowania, o której mowa w ust. 3, następuje w czasie uroczystego apelu, którego przebieg określa załącznik nr 1 do zarządzenia.
5. Przebieg ceremonii ślubowania w pomieszczeniu jednostki Policji określa załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 4¹⁾

1. W ceremonii ślubowania policjanta uczestniczą:
  - 1) przyjmujący ślubowanie;
  - 2) policjant składający ślubowanie;
  - 3) przełożeni policjanta składającego ślubowanie.
- 2²⁾ W ceremonii, o której mowa w ust. 1, mogą uczestniczyć:
  - 1) przedstawiciele związków zawodowych policjantów;
  - 2) policjanci reprezentujący komórki organizacyjne jednostki Policji;
  - 3) osoby zaproszone przez przyjmującego ślubowanie;
  - 4) osoba lub osoby zaproszone przez policjanta składającego ślubowanie;
  - 5) opiekun służbowy wyznaczony na okres od ukończenia szkolenia zawodowego podstawowego do dnia zakończenia służby przygotowawczej.

§ 5

1. Uczestnikami ceremonii ślubowania grupy policjantów są osoby, o których mowa w § 4, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Na ceremonię ślubowania odbywającą się w czasie uroczystego apelu zaprasza się wyższych przełożonych.
3. Na ceremonię ślubowania grupy policjantów odbywającą się w czasie uroczystego apelu można zaprosić przedstawicieli: wojewody, starosty, wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, a także rady powiatu lub rady gminy właściwej ze względu na terytorialny zasięg działania jednostki Policji.

§ 6

1. Policjanci biorący udział w ceremonii ślubowania występują w ubiorze wyjściowym bez sznura galowego, a składający ślubowanie w ubiorze służbowym.
2. W przypadku, gdy ceremonia ślubowania odbywa się w jednostce Policji policjanci występują bez nakryć głowy.

§ 7

1. W każdym przypadku przyjmujący ślubowanie wyznacza policjanta odpowiedzialnego za zorganizowanie ceremonii ślubowania zwanego dalej „organizatorem”.
2. Do obowiązków organizatora, z zastrzeżeniem ust. 3, należy w szczególności:
  - 1) zaproszenie lub powiadomienie osób, o których mowa w § 4 i 5, o terminie i miejscu ceremonii,
  - 2) przygotowanie pomieszczenia lub miejsca ceremonii oraz niezbędnych dokumentów (wykaz składających ślubowanie, tekst roty ślubowania, formularze aktu ślubowania),
  - 3) ustawienie składających ślubowanie w kolejności zgodnej z wykazem składających ślubowanie w taki sposób aby byli zwrócenii przodem do godła Rzeczypospolitej Polskiej,
  - 4) wskazanie miejsc pozostałym uczestnikom ceremonii ślubowania,
  - 5) zawiadomienie, przyjmującego ślubowanie o gotowości do rozpoczęcia ślubowania.
3. W przypadku gdy ceremonia ślubowania odbywa się w czasie uroczystego apelu, organizator wykonuje swoje obowiązki w porozumieniu z policjantem wyznaczonym na dowódcę uroczystości.

§ 8

Złożenie ślubowania polega na odczytywaniu przez przyjmującego ślubowanie kolejnych fraz rotę ślubowania oraz głośnym i wyraźnym ich powtarzaniu przez policjanta lub policjantów składających ślubowanie.

§ 9

1. Ceremonia ślubowania, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, kończy się odczytaniem przez przyjmującego ślubowanie kolejno stopnia, imienia i nazwiska policjantów składających ślubowanie. Wywołani w ten sposób podchodzą i podpisują formularz aktu ślubowania. Formularz podpisuje również przyjmujący ślubowanie, który po złożeniu podpisu podaje dłoń policjantowi składającemu ślubowanie, wypowiadając formułę „Witam w szeregach Policji”.
2. Policjanci, którzy złożyli ślubowanie w czasie uroczystego apelu, podpisują formularz aktu ślubowania najpóźniej w terminie 3 dni od dnia złożenia ślubowania.

3. W przypadku gdy ze względów organizacyjnych podawanie ręki wszystkim policjantom składającym ślubowanie nie jest możliwe, przyjmujący ślubowanie podchodzi do policjanta zajmującego miejsce na prawym skrzydle pododdziału złożonego z policjantów składających ślubowanie, podaje mu dłoń i wypowiada formułę „Witam wszystkich w szeregach Policji”.
4. Wzór formularza aktu ślubowania określa załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 10

Formularz aktu ślubowania włącza się do akt osobowych policjanta.

§ 11

Traci moc zarządzenie nr 54 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 2 lipca 1990 r. w sprawie ceremoniału składania ślubowania policjanta (Dz. Urz. MSW Nr 2, poz. 15).

§ 12

Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik nr 1

PRZEBIEG UROCZYSTEGO APELU, W CZASIE KTÓREGO POLICJANCI SKŁADAJĄ ŚLUBOWANIE

Pododdział złożony z policjantów składających ślubowanie staje w ugrupowaniu rozwiniętym w linii kolumn kompanii (plutonów) po kompanii honorowej, a przed pozostałymi pododdziałami uczestniczącymi w apelu.

Apel do czasu zakończenia czynności związanych z podniesieniem flagi państwowej na maszt przebiega zgodnie z Ceremoniałem policyjnym.

Część apelu, w której policjanci składają ślubowanie, przebiega według następującego porządku:

1. Przyjmujący ślubowanie wita i przedstawia osoby przybyłe na ceremonię ślubowania i objaśnia znaczenie mającego nastąpić ślubowania.
2. Po zakończeniu wystąpienia przez przyjmującego ślubowanie dowódca uroczystości podaje komendy „Pododdziały – BACZNOŚĆ! (Na ramię – BRONÍ!, Prezentuj – BRONÍ!), Pododdziały na prawo – PATRZÍ!. Poczta sztandarowy przed front szyku – MARSZ!”

Uwaga! W trakcie występowania, a następnie wstępowania poczty sztandarowego orkiestra gra stosowny marsz.

3. Po wystąpieniu pocztu i zajęciu przez niego wyznaczonego miejsca dowódca uroczystości podaje komendy „Pododdziały – BACZNOŚĆ! Policjanci wyróżnieni złożeniem ślubowania na sztandar, do sztandaru – MARSZ!”, po których 4 wyróżnionych policjantów w kolumnie dwójkowej podchodzi do sztandaru w ten sposób, że zatrzymują się w odległości dwóch kroków przed pocztem sztandarowym, wykonują w miejscu zwrot w taki sposób, aby stać przodem do sztandaru po pochyleniu go przez sztandarowego na czas ślubowania i przyjmują postawę zasadniczą.
4. Po zajęciu miejsc przez policjantów wyróżnionych ślubowaniem na sztandar dowódca uroczystości podaje komendy „Pododdziały na prawo – PATRZ! Policjanci składający ślubowanie, do ślubowania!”, po której wszyscy ślubujący zdejmują prawą ręką nakrycia głowy, przekładają je do swobodnie opuszczonej ręki lewej i trzymają je zwrócone stroną wewnętrzną do siebie, z wizerunkiem orła do przodu, kciuk lewej ręki wyciągnięty do przodu, a następnie podnoszą prawą rękę w bok w taki sposób, by przedramię było skierowane pionowo do góry z dłonią na wysokości oczu zwróconą w przód i palcami ułożonymi jak do salutowania.
5. Przyjmujący ślubowanie i ślubujący policjanci wykonują czynności, o których mowa w § 8 zarządzenia.
6. Po złożeniu ślubowania dowódca uroczystości podaje komendę „Po ślubowaniu”, po której ślubujący policjanci zakładają nakrycia głowy, a następnie komendy „Pododdziały – BACZNOŚĆ! Wyróżnieni policjanci do szyku – MARSZ!”.
7. Po wstąpieniu policjantów dowódca uroczystości podaje komendy „Pododdziały na prawo – PATRZ! Poczet sztandarowy do szyku – MARSZ!”. Po wstąpieniu pocztu sztandarowego do szyku przyjmujący ślubowanie wykonuje czynność, o której mowa w § 9 zarządzenia, i wraca na poprzednio zajmowane miejsce. Dowódca uroczystości podaje komendy kończące ceremonię ślubowania: „Pododdziały – BACZNOŚĆ! (Na ramię – BROŃ! Do nogi – BROŃ!) Pododdziały – SPOCZNIJ!”.
8. Po zakończeniu ceremonii ślubowania wygłaszają okolicznościowe przemówienia zaproszeni goście.
9. Dalszy przebieg apelu (defilada, zakończenie uroczystości) odbywa się zgodnie z Ceremoniałem policyjnym.

PRZEBIEG CEREMONII ŚLUBOWANIA W POMIESZCZENIU JEDNOSTKI POLICJI

Ceremonia ślubowania rozpoczyna się w momencie przybycia przyjmującego ślubowanie i przebiega według następującego porządku:

1. Organizator podaje komendę „(Panie) Panowie – OFICEROWIE!” i składa przyjmującemu ślubowanie meldunek podając kolejno: tytuł, stopień policyjny przełożonego, swoje stanowisko, stopień, nazwisko i czynność wykonywaną przez policjantów.

Przykład:

„PANIE INSPEKTORZE – naczelnik Wydziału Prezydialnego Komendy Powiatowej Policji w ... – komisarz Kowalski melduje policjantów do Ślubowania”.

2. Po przyjęciu meldunku przyjmujący ślubowanie zajmuje miejsce obok godła Rzeczypospolitej Polskiej, staje przodem do składających ślubowanie i wita się z policjantami słowami „Czołem policjanci”, a w przypadku składania ślubowania przez jednego policjanta słowem „Czołem”. Składający ślubowanie odpowiada(-ją) „Czołem Panie nadinspektorze (inspektorze, komisarzu)”.
3. Po powitaniu organizator podaje komendę „(Panie) Panowie – OFICEROWIE”.
4. Przyjmujący ślubowanie wita osoby zaproszone na ceremonię ślubowania i objaśnia znaczenie mającego nastąpić ślubowania.
5. Po zakończeniu wystąpienia przez przyjmującego ślubowanie organizator podaje komendę „Do ślubowania”.
6. Na komendę „Do ślubowania” wszyscy uczestnicy ceremonii przyjmują postawę zasadniczą, a składający ślubowanie podnoszą prawą rękę w bok w taki sposób, by przedramię było skierowane pionowo do góry z dłońią na wysokości oczu zwróconą w przód i palcami ułożonymi jak do salutowania.
7. Przyjmujący ślubowanie i ślubujący wykonują czynności, o których mowa w § 8 zarządzenia.
8. Po złożeniu ślubowania organizator podaje komendę: „Po ślubowaniu”, po której składający ślubowanie opuszczają rękę i przyjmują, podobnie jak wszyscy uczestnicy ceremonii, postawę swobodną.
9. Przyjmujący ślubowanie przystępuje do wykonania czynności określonych w § 9 zarządzenia. Po ich zakończeniu ślubujący kolejno wracają na poprzednie miejsca.

10. Po zakończeniu ślubowania w celu wygłoszenia okolicznościowych przemówień organizator może udzielić głosu osobom zaproszonym, ślubującemu lub przedstawicielowi policjantów składających ślubowanie.
11. Uroczystość kończy podziękowanie za przybycie i uczestnictwo w ceremonii, które organizator kieruje do zaproszonych osób oraz po wydaniu komendy, jak w pkt 1, meldunek składany przyjmującemu ślubowanie.

Przykład:

„PANIE INSPEKTORZE – naczelnik Wydziału Prezydialnego Komendy Powiatowej Policji w .., – komisarz Kowalski melduje zakończenie uroczystości ślubowania,”

12. Przyjmujący ślubowanie opuszcza pomieszczenie jednostki, w którym odbyła się ceremonia ślubowania, a po jego wyjściu organizator podaje komendę „(Panie) Panowie – OFICEROWIE”, po której pozostali uczestnicy ceremonii również je opuszczają.

FORMULARZ AKTU ŚLUBOWANIA (WZÓR)³⁾

Załącznik do zarządzenia Nr 56
Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia 23 grudnia 2010 r. (poz. 3)

ŚLUBOWANIE

Ja, obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, świadom podejmowanych obowiązków policjanta,

ŚLUBUJĘ:

służyć wiernie Narodowi,
chronić ustanowiony Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej porządek prawny,
strzec bezpieczeństwa Państwa i jego obywateli, nawet z narażeniem życia.

Wykonując powierzone mi zadania,

ŚLUBUJĘ:

pilnie przestrzegać prawa,
dochować wierności konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej,
przestrzegać dyscypliny służbowej oraz wykonywać rozkazy i polecenia przełożonych.

ŚLUBUJĘ:

strzec tajemnic związanych ze służbą, honoru, godności i dobrego imienia służby oraz przestrzegać zasad etyki zawodowej.

(art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji,
Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277, z późn. zm.)

Powyższe ślubowanie w dniu .....

złożył .....
(stopień, imię i nazwisko)

przyjął .....
(stopień, imię i nazwisko)

.....
(podpis przyjmującego ślubowanie)

.....
(podpis składającego ślubowanie)

- ¹⁾ § 4 w brzmieniu zarządzenia z dnia 23.12.2010 r. (Dz. Urz. MSWiA z 2011 r. Nr 1, poz. 3), które wchodzi w życie 2.01.2011 r.
- ²⁾ § 4 ust. 2 pkt 1 w brzmieniu zarządzenia z dnia 18.10.2019 r. (Dz. Urz. MSWiA z 2019 r. poz. 43), które wchodzi w życie 27.10.2019 r.
- ³⁾ Załącznik 3 w brzmieniu zarządzenia z dnia 23.12.2010 r. (Dz. Urz. MSWiA z 2011 r. Nr 1, poz. 3), które wchodzi w życie 2.01.2011 r.

6.

Opis, materiał, wymiary, wzory rysunkowe oraz sposób i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 10 listopada 1992 r.

w sprawie opisu, materiału, wymiarów, wzorów rysunkowych oraz sposobu i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń

(Dz. U. Nr 90, poz. 452)

(zm. Dz. U. 2006 Nr 196, poz. 1445, Dz. U. 2007 Nr 53, poz. 353,
Dz. U. 2007 Nr 151, poz. 1075, Dz. U. 2010 Nr 221, poz. 1448,
Dz. U. z 2012 r. poz. 590, Dz. U. z 2016 r. poz. 1777, Dz. U. z 2018 r. poz. 2076)

Na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz. U. Nr 90, poz. 450) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1. Opis, materiał, wymiary i wzory rysunkowe odznak orderów

§ 1

- ¹⁾ Odznaką Orderu Orła Białego jest krzyż równoramienny, złożony, zakończony na rogach ramion kulkami. Ramiona krzyża pokryte są czerwoną emalią z białymi brzegami w złożonym obramowaniu, nałożoną na fakturowane podłoże. Między ramionami krzyża umieszczone są pęki złożonych promieni. W środku krzyża biało emaliowany orzeł według wzoru określonego w ustawie z dnia 1 sierpnia 1919 r. o godłach i barwach Rzeczypospolitej Polskiej, ze złożonymi żyłkami, koroną, dziobem i szponami. Na odwrotnej stronie ramiona krzyża są złożone, z biało emaliowanym obramowaniem i wypukłym napisem „ZA OJCZYZNĘ I NARÓD”. W środku krzyża na okrągłej biało emaliowanej tarczy w otoku ze złożonych liści dębowych pokrytych zieloną emalią umieszczony jest złożony monogram „RP”. Wymiar krzyża wynosi 70 mm.
- Krzyż zawieszony jest na błękitnej wielkiej wstędze szerokości 100 mm.

3. Odznaką Orderu jest ponadto gwiazda orderowa srebrzona o średnicy 80 mm z ośmiu pęków promieni. Na gwieździe umieszczony jest złożony krzyż według wzoru opisanego w ust. 1, jednakże bez orła i bez kulek na rogach ramion. Między ramionami krzyża złociste płomyki, na ramionach krzyża złożony napis „ZA OJCZY-ZNĘ I NARÓD”. W środku krzyża na okrągłej, biało emaliowanej tarczy w otoku ze złożonych liści dębowych pokrytych zieloną emalią umieszczony jest złożony monogram „RP”. Wymiar krzyża wynosi 50 mm.

§ 2

1. Odznaką Orderu Wojennego Virtuti Militari jest krzyż równoramienny, zakończony na rogach ramion kulkami. Na ramionach poziomych krzyża umieszczony jest napis „VIRTUTI”, na ramionach pionowych napis „MILITARI”. Ramiona krzyża w klasach I, II i III pokryte są czarną emalią w złożonym obramowaniu, w klasie IV złożone z wewnętrznym czarno emaliowanym obramowaniem i w klasie V srebrzone z wewnętrznym czarno emaliowanym obramowaniem. Napisy w klasach I, II i III są złożone, w klasach IV i V czarno emaliowane. W środku krzyża na złoczonej, okrągłej tarczy w dwudzielnym wieńcu laurowym pokrytym zieloną emalią umieszczony jest biało emaliowany orzeł w kształcie z roku 1792. Na odwrotnej stronie krzyża w środku napis „HONOR I OJCZYŻNA” oraz data „1792”. Krzyż w klasach I i II zwieńczony jest złożoną koroną królewską. Wymiar krzyża wynosi: w klasie I – 64 mm, w klasie II – 55 mm, w klasie III – 45 mm i w klasach IV i V – 38 mm.
2. W klasie I Orderu krzyż zawieszony jest na niebieskiej wielkiej wstędze szerokości 100 mm z czarnymi paskami po bokach szerokości 15 mm. W klasie II krzyż zawieszony jest na niebieskiej wstędze szerokości 45 mm z czarnymi paskami po bokach szerokości 10 mm. W klasach III, IV i V krzyże zawieszane są na niebieskiej wstążce szerokości 40 mm z czarnymi paskami po bokach szerokości 9 mm.
3. W klasie I odznaką Orderu jest ponadto gwiazda orderowa srebrzona o średnicy 97 mm z ośmiu pęków promieni. Na gwieździe umieszczony jest równoramienny krzyż według wzoru opisanego w ust. 1, jednakże bez kulek na rogach ramion. W środku krzyża, na otoku pokrytym czarną emalią umieszczony jest złożony napis „HONOR I OJCZYŻNA”. Wymiar krzyża wynosi 55 mm.

§ 3

1. Odznaką Orderu Odrodzenia Polski jest krzyż równoramienny, złożony, zakończony na rogach ramion kulkami. Ramiona krzyża pokryte są białą emalią w złożonym obramowaniu. W środku krzyża na okrągłej, czerwono emaliowanej tarczy umieszczony jest biało emaliowany orzeł według wzoru określonego w ustawie z dnia 1 sierpnia 1919 r. o godłach i barwach Rzeczypospolitej Polskiej. Kontury, korona, dziób i szpony orła są złożone. Na otoku pokrytym szafirową emalią umieszczony jest złożony napis „POLONIA RESTITUTA”. Na odwrotnej stronie ramiona krzyża są złożone, z obramowaniem. W środku krzyża na okrągłej, czerwono emaliowanej tarczy w ornamento-

6. Opis oraz sposób i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń

wanym obramowaniu umieszczona jest złożona data „1918”. Wymiar krzyża wynosi: w klasie I – 68 mm, w klasach II i III – 60 mm, w klasie IV – 55 mm i w klasie V – 44 mm.

2. W klasie I Orderu krzyż zawieszony jest na czerwonej wielkiej wstędze szerokości 100 mm z białymi paskami po bokach szerokości 5 mm. W klasach II i III krzyże zawieszane są na czerwonej wstędze szerokości 45 mm z białymi paskami po bokach szerokości 3 mm. W klasie IV krzyż zawieszony jest na czerwonej wstążce szerokości 36 mm z białymi paskami po bokach szerokości 2 mm z umieszczoną pośrodku wstążki rozetką o średnicy 30 mm upiętą z tejże wstążki. W klasie V krzyż zawieszony jest na takiej samej wstążce, bez rozetki.
3. W klasach I i II odznaką Orderu jest ponadto gwiazda orderowa srebrzona o średnicy 75 mm z ośmiu pęków promieni. W środku gwiazdy na okrągłej, biało emaliowanej tarczy umieszczony jest złożony monogram „RP”, na otoku pokrytym szafirową emalią złożony napis „POLONIA RESTITUTA”.

§ 3a²⁾

- 1.³⁾ Odznaką Orderu Krzyża Wojskowego jest krzyż równoramienny o wciętych półkolistych końcach ramion. Ramiona krzyża pokryte są granatową emalią, w klasie I ze złożonym obramowaniem, w klasie II i III w srebrzonym-oksydowanym obramowaniu. W środku krzyża nałożony jest srebrzony-oksydowany orzeł według wzoru określonego w ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych (Dz. U. z 2005 r. Nr 235, poz. 2000). Na odwrotnej stronie ramiona krzyża w klasie I są złożone, w klasie II i III srebrzone-oksydowane. Na ramionach pionowych krzyża umieszczony jest wypukły wizerunek Szczerbca skierowany ostrzem do dołu, na ramionach poziomych umieszczony jest wypukły dwuwierszowy napis: „MILITO PRO PATRIA”, na dolnym ramieniu data: „MMVI”, poniżej której wybity jest numer kolejny krzyża. Krzyż zwieńczony jest koroną Chrobrego, w klasie I złożoną, a w klasie II i III srebrzoną-oksydowaną. Wymiar krzyża bez korony w klasie I i II wynosi 45 mm, w klasie III 38 mm.
2. W klasie I i II Orderu krzyż zawieszony jest na wstędze granatowej szerokości 45 mm z karmazynowymi paskami szerokości 10 mm wzdłuż boków w odległości 4 mm od krawędzi wstęgi. W klasie III krzyż zawieszony jest na wstążce granatowej szerokości 40 mm z karmazynowymi paskami szerokości 9 mm wzdłuż boków w odległości 3 mm od krawędzi wstążki.
- 3.⁴⁾ W klasie I odznaką Orderu jest ponadto gwiazda orderowa srebrzona-oksydowana o średnicy 87 mm z ośmiu pęków promieni. Na gwieździe nałożony jest krzyż klasy I Orderu, według wzoru określonego w ust. 1.
- 4.⁵⁾ Odznaką Orderu jest także sznur orderowy z granatowego jedwabiu przerabiany karmazynem zakończony ołówkiem ze srebrzonego-oksydowanego metalu. Długość sznura w całości wynosi 1510 mm, w tym: długość warkocza – 850 mm, długość sznura pojedynczego z węzłem – 580 mm, długość ołówka – 80 mm.

§ 3b⁶⁾

1. Odznaką Orderu Krzyża Niepodległości jest krzyż równoramienny, złożony, o ramionach w przekroju spłaszczonego ośmioboku, poszerzonych na końcach, łączonych pośrodku prostopadłością. Ramiona krzyża pokryte są ciemnoniebieską emalią ze złożonym paskiem przez środek. Na ramionach poziomych jest wyryty dwudzielny napis „BOJOWNIKOM NIEPODLEGŁOŚCI”. W środku krzyża wyryty stylizowany wizerunek Orła Białego. Odwrotna strona Krzyża jest gładka. Na górnym ramieniu Krzyża znajduje się ruchome, ażurowe, złożone zawieszenie. W klasie I Orderu na zawieszeniu umieszczone są dwa skrzyżowane miecze złożone, z ostrzami skierowanymi ku górze. W klasie II zawieszenie jest bez mieczy. Wymiar krzyża bez zawieszenia w klasie I wynosi 52 mm, w klasie II – 42 mm.
2. W klasie I krzyż zawieszony jest na wstędze ciemnoniebieskiej szerokości 45 mm ze złotymi paskami szerokości 8 mm wzdłuż boków, w odległości 3 mm od krawędzi wstęgi; pośrodku złotych pasków czerwony prążek szerokości 2 mm. W klasie II krzyż zawieszony jest na ciemnoniebieskiej wstążce szerokości 40 mm ze złotymi paskami szerokości 8 mm wzdłuż boków, w odległości 3 mm od krawędzi wstęgi; pośrodku złotych pasków czerwony prążek szerokości 2 mm.

§ 4

- 1.⁷⁾ Odznaką Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej jest krzyż gwiazdzisty pięcioramienny. Ramiona krzyża pokryte są w środku czerwoną, a po bokach białą emalią w obramowaniu. Między ramionami krzyża jest pięć pęków promieni. W środku krzyża srebrzony orzeł według wzoru określonego w ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych. Krzyż zwieńczony jest tarczą z monogramem „RP” na tle poziomych promieni. Na odwrotnej stronie ramiona krzyża są fakturowane. W klasach I–IV promienie, zwieńczenia i obramowania są złożone, a w klasie V srebrzone. Średnica krzyża gwiazdzistego wynosi: w klasie I – 68 mm, w klasach II i III – 60 mm i w klasach IV i V – 48 mm.
2. W klasie I Orderu krzyż zawieszony jest na wielkiej wstędze szerokości 100 mm. W klasach II i III krzyże zawieszane są na wstędze szerokości 45 mm. W klasie IV krzyż zawieszony jest na wstążce szerokości 36 mm z umieszczoną pośrodku wstążki rozetką o średnicy 30 mm upiętą z tejże wstążki. W klasie V krzyż zawieszony jest na takiej samej wstążce, bez rozetki. Wielka wstęga, wstęga i wstążka są koloru ciemnego kobaltu.
- 3.⁸⁾ W klasie I i II odznaką Orderu jest ponadto gwiazda orderowa o średnicy 80 mm z dziesięciu pęków promieni. Pięć pęków złożonych umieszczonych jest na tle pięciu pęków srebrzonych. W środku na okrągłej, czerwono emaliowanej tarczy w złożonym obramowaniu umieszczony jest srebrzony orzeł według wzoru określonego w ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych.

6. Opis oraz sposób i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń

§ 5⁹⁾

Wzory rysunkowe odznak orderów, o których mowa w:

- 1) § 1–3 i 4, zawiera załącznik nr 1 do rozporządzenia,
- 2) § 3a, zawiera załącznik nr 2 do rozporządzenia,
- 3) § 3b, zawiera załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 6

Odznaki orderów i ich miniaturki wykonuje się ze stopów miedzi pokrywanych galwanicznie i stosownie do opisu ich wzorów wypełnia się emaliami ceramicznymi.

Rozdział 2. Opis, materiał, wymiary i wzory rysunkowe odznak odznaczeń

§ 7

1. Odznaką Krzyża Walecznych jest krzyż równoramienny, patynowany na brązowo. Ramiona krzyża są w obramowaniu. W środku krzyża umieszczona jest pięciokątna tarcza z wypukłym orłem według wzoru określonego w ustawie z dnia 1 sierpnia 1919 r. o godłach i barwach Rzeczypospolitej Polskiej. Na górnym i bocznych ramionach krzyża umieszczony jest wypukły napis „NA POLU CHWAŁY”, na dolnym ramieniu krzyża data „1920”. Na odwrotnej stronie krzyża umieszczony jest wypukły, dwudzielny wieniec z liści dębowych, na ramionach poziomych krzyża wypukły napis „WALECZNYM”, a na ramionach pionowych obosieczny miecz skierowany ostrzem do góry. Wymiar krzyża wynosi 44 mm.
2. Krzyż zawieszony jest na pąsowej wstążce szerokości 40 mm z białymi paskami po bokach szerokości 8 mm.
3. Kolejne nadanie Krzyża Walecznych oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanej już Krzyża okucia w kształcie patynowanej na brązowo listewki szerokości 5 mm, ozdobionej wypukłymi splotami liści dębowych w następujący sposób: na wstążce Krzyża nadanego powtórnie – jednego okucia, nadanego po raz trzeci – dwóch okuć i nadanego po raz czwarty – trzech okuć.

§ 7a¹⁰⁾

1. Odznaką Krzyża Wojskowego jest krzyż równoramienny o wciętych półkuliście końcach ramion, wyoblony od strony lica, patynowany na brązowo, mający pośrodku wypukły wizerunek orła według wzoru określonego w ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych, a na dolnym ramieniu wypukłą datę „MMVII”. Na odwrotnej, płaskiej stronie krzyża, na pionowych ramionach umieszczony jest wypukły wizerunek Szczerbca skierowanego ostrzem do góry, na poprzecznych ramionach wypukły napis: „MĘSTWU I ODWADZE”, na górnym ramieniu bity jest numer kolejny. Wymiar krzyża wynosi 40 mm.

2. Krzyż zawieszony jest na karmazynowej wstążce szerokości 40 mm z granatowymi paskami szerokości 8 mm, wzdłuż boków, w odległości 3 mm od krawędzi wstążki.
3. Kolejne nadania Krzyża Wojskowego oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Krzyża okucia w kształcie listewki szerokości 5 mm, patynowanej na brązowo, ozdobionej wypukłymi splotami liści dębowych w następujący sposób: na wstążce Krzyża nadanego powtórnie – jednego okucia, nadanego po raz trzeci – dwóch okuć i nadanego po raz czwarty – trzech okuć.

§ 8

- 1.¹¹⁾ Odznaką Krzyża Zasługi z Mieczami jest krzyż równoramienny, zakończony na rogach ramion kulkami. Ramiona Złotego i Srebrnego Krzyża Zasługi z Mieczami pokryte są czerwoną emalią w obramowaniu, nałożoną na fakturowane podłoże. Między ramionami krzyża znajdują się pęki promieni, a w środku krzyża okrągła, biała emaliowana tarcza i na niej, odpowiedni do stopnia odznaczenia, złożony lub srebrzony monogram „RP”. Tarcza Złotego i Srebrnego Krzyża Zasługi z Mieczami jest w otoku pokrytym czerwoną emalią i w ornamentowanym obramowaniu. Wokół tarczy Brązowego Krzyża Zasługi z Mieczami z monogramem „RP” umieszczony jest wypukły wieniec laurowy. Odwrotna strona krzyża jest gładka. Obramowanie ramion krzyża, pęki promieni, ornamentowane obramowanie tarczy i odwrotna strona krzyża są złożone lub srebrzone, w zależności od stopnia odznaczenia. Odznaka Brązowego Krzyża Zasługi z Mieczami jest w całości patynowana na brązowo. Wymiar krzyża wynosi 42 mm. Ponad krzyżem umieszczone są dwa skrzyżowane miecze złożone, srebrzone lub patynowane na brązowo, w zależności od stopnia odznaczenia, z ostrzami skierowanymi ku górze. Miecze połączone są ze sobą pionową listewką.
2. Krzyż z umieszczonymi nad nim mieczami zawieszony jest na pąsowej wstążce szerokości 40 mm z niebieskimi paskami po bokach szerokości 3 mm. Kółko, przez które przeciągnięta jest wstążka Złotego i Srebrnego Krzyża Zasługi z Mieczami, ma kształt wieńca laurowego.
3. Drugie nadanie Złotego, Srebrnego i Brązowego Krzyża Zasługi z Mieczami oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Krzyża okucia w kształcie gładkiej, matowej listewki złożonej, srebrzonej lub patynowanej na brązowo, w zależności od stopnia odznaczenia, szerokości 5 mm z polerowanymi krawędziami.

§ 8a¹²⁾

1. Odznaką Krzyża Wolności i Solidarności jest krzyż równoramienny, srebrzony i oksydowany, o ramionach w przekroju spłaszczonym ośmioboku, poszerzonych na końcach, połączonych pośrodku prostopadłością. Ramiona krzyża pokryte są czerwoną emalią ze srebrzonym paskiem przez środek. Na ramionach poziomych jest wyryty dwudzielny napis „WOLNOŚĆ I SOLIDARNOŚĆ”. W środku krzyża wyryty stylizowany wizerunek Orła Białego. Odwrotna strona krzyża jest gładka. Wymiar krzyża wynosi 42 mm.

6. Opis oraz sposób i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń

2. Krzyż zawieszony jest na wstążce białej szerokości 38 mm, mającej po brzegach umieszczone symetrycznie połączone prążki złote i szkarłatne szerokości 3 mm każdy.

§ 8b¹³⁾

1. Odznaką Medalu Virtus et Fraternitas jest okrągły, srebrzony i oksydowany medal o średnicy 36 mm, z wrzecionowatym uszkiem i kółkiem do zawieszenia. Na medalu umieszczony jest wypukły wizerunek orła według wzoru określonego w ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych, w otoku z majuskułowym, wypukłym napisem u góry „VIRTUS ET FRATERNITAS”, a poniżej z dwiema wypukłymi, skrzyżowanymi, stylizowanymi gałązkami palmowymi. Na odwrotnej stronie medalu widnieje personifikacja Polonii – stylizowana postać kobiety w świetlistych zdobieniach sugerujących anielskie skrzydła, trzymająca w prawej ręce włócznię w kształcie włóczni św. Maurycego, a w lewej wieniec laurowy. W otoku umieszczony jest wypukły, majuskułowy napis będący cytatem słów Jana Pawła II: „CZŁOWIEKA TRZEBA MIERZYĆ MIARĄ SERCA”.
2. Medal zawieszony jest na purpurowej, rypsowej wstążce szerokości 36 mm, z dwoma złotymi prążkami szerokości 4 mm, umieszczonymi w tej samej odległości od brzegów wstążki.

§ 9

- 1.¹⁴⁾ Odznaką Krzyża Zasługi jest krzyż równoramienny, zakończony na rogach ramion kulkami. Ramiona Złotego i Srebrnego Krzyża Zasługi pokryte są czerwoną emalią w obramowaniu, nałożoną na fakturowane podłoże. Między ramionami krzyża znajdują się pęki promieni, a w środku krzyża okrągła, biało emaliowana tarcza i na niej, odpowiednio do stopnia odznaczenia, złożony lub srebrzony monogram „RP”. Tarcza Złotego i Srebrnego Krzyża Zasługi jest w otoku pokrytym czerwoną emalią i w ornamentowanym obramowaniu. Wokół tarczy Brązowego Krzyża Zasługi z monogramem „RP” umieszczony jest wypukły wieniec laurowy. Odwrotna strona krzyża jest gładka. Obramowanie ramion krzyża, pęki promieni, ornamentowane obramowanie tarczy i odwrotna strona krzyża są złożone lub srebrzone, w zależności od stopnia odznaczenia. Odznaka Brązowego Krzyża Zasługi jest w całości patynowana na brązowo. Wymiar krzyża wynosi 42 mm.
2. Krzyż zawieszony jest na pąsowej wstążce szerokości 40 mm z niebieskimi paskami po bokach szerokości 3 mm. Kółko, przez które przeciągnięta jest wstążka Złotego i Srebrnego Krzyża Zasługi, ma kształt wieńca laurowego.
3. Drugie nadanie Złotego, Srebrnego i Brązowego Krzyża Zasługi oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Krzyża okucia w kształcie gładkiej, matowej listewki złoconej, srebrzonej lub patynowanej na brązowo, w zależności od stopnia odznaczenia, szerokości 5 mm z polerowanymi krawędziami.

§ 10

- ¹⁵⁾ Odznaką Krzyża Zasługi Za Dzielność jest krzyż równoramienny, zakończony na rogach ramion kulkami. Ramiona krzyża pokryte są czerwoną emalią w obramowaniu, nałożoną na fakturowane podłoże. Na górnym i bocznych ramionach krzyża umieszczony jest srebrzony napis „ZA DZIELNOŚĆ”. Między ramionami krzyża znajdują się pęki promieni, a w środku krzyża okrągła, biała emaliowana tarcza i na niej srebrzony monogram „RP”. Tarcza jest w otoku pokrytym czerwoną emalią i w ornamentowanym obramowaniu. Odwrotna strona krzyża jest gładka. Obramowanie ramion krzyża, pęki promieni, ornamentowane obramowanie tarczy i odwrotna strona krzyża są srebrzone. Wymiar krzyża wynosi 42 mm.
- Krzyż zawieszony jest na wstążce takiej samej jak Krzyż Zasługi z tą różnicą, że pośrodku wstążki jest pionowy niebiesko-zielony pasek szerokości 4 mm.
- Kolejne nadanie Krzyża Zasługi Za Dzielność oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Krzyża okucia w kształcie srebrzonej, gładkiej, matowej listewki szerokości 5 mm z polerowanymi krawędziami.

§ 10a¹⁶⁾

- Odznaką Wojskowego Krzyża Zasługi z Mieczami jest krzyż równoramienny o wciętych półkolistych końcach ramion, wyoblony od strony lica, patynowany na brązowo. Pośrodku krzyża umieszczony jest wypukły orzeł wojskowy według wzoru określonego w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 19 lutego 1993 r. o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 34, poz. 154, z 1995 r. Nr 150, poz. 731, z 2003 r. Nr 210, poz. 2036 oraz z 2006 r. Nr 220, poz. 1600), bez tarczy amazonek, siedzący na ułożonym poprzecznie mieczu z rękojeścią zwróconą w tym samym kierunku jak głowa orła. Na odwrotnej, płaskiej stronie krzyża umieszczony jest centralnie wypukły trójwierszowy napis: „POLSKA SWEMU OBRONCY”, a na poprzecznych ramionach krzyża stylizowane gałązki wawrzynu. Wymiar krzyża wynosi 40 mm. Ponad krzyżem umieszczone są dwa skrzyżowane miecze patynowane na brązowo, ostrzami skierowane ku górze, umieszczone na pierścieniu połączonym z kółkiem do zawieszenia na wstążce.
- Krzyż zawieszony jest na karmazynowej wstążce szerokości 38 mm, z czterema 2 mm prążkami białymi: dwoma po bokach i dwoma wzdłuż boków; odległość między prążkami wynosi 10 mm.
- Drugie nadanie Wojskowego Krzyża Zasługi z Mieczami oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Krzyża okucia w kształcie listewki szerokości 5 mm, patynowanej na brązowo, ozdobionej wypukłymi splotami liści dębowych.

§ 10b¹⁷⁾

- Odznaką Morskiego Krzyża Zasługi z Mieczami jest krzyż równoramienny o wciętych półkolistych końcach ramion, wyoblony od strony lica, srebrzony i oksydowany.

6. Opis oraz sposób i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń

Pośrodku krzyża na okrągłej tarczce pionowo szrafowanej umieszczone jest wypukłe zbrojne ramię według wzoru określonego w art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 19 lutego 1993 r. o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Na odwrotnej, płaskiej stronie krzyża umieszczony jest centralnie wypukły trójwierszowy napis: „POLSKA SWEMU OBROŃCY”, a na poprzecznych ramionach krzyża stylizowane gałązki wawrzynu. Wymiar krzyża wynosi 40 mm. Ponad krzyżem umieszczone są dwa skrzyżowane miecze, srebrzone i oksydowane, ostrzami skierowane ku górze, umieszczone na pierścieniu połączonym z kółkiem do zawieszenia na wstążce.

2. Krzyż zawieszony jest na ciemnoniebieskiej wstążce szerokości 38 mm, z czterema 2 mm prążkami białymi: dwoma po bokach i dwoma wzdłuż boków; odległość między prążkami wynosi 10 mm.
3. Drugie nadanie Morskiego Krzyża Zasługi z Mieczami oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Krzyża okucia w kształcie listewki szerokości 5 mm, srebrzonej i oksydowanej, ozdobionej wypukłymi splotami liści dębowych.

§ 10c¹⁸⁾

1. Odznaką Lotniczego Krzyża Zasługi z Mieczami jest krzyż równoramienny o wciętych półkoliście końcach ramion, wyoblony od strony lica, srebrzony i oksydowany. Pośrodku krzyża umieszczona jest wypukła, szrafowana pionowo szachownica lotnicza według wzoru określonego w art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 19 lutego 1993 r. o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Na odwrotnej, płaskiej stronie krzyża umieszczony jest centralnie wypukły trójwierszowy napis: „POLSKA SWEMU OBROŃCY”, a na poprzecznych ramionach krzyża stylizowane gałązki wawrzynu. Wymiar krzyża wynosi 40 mm. Ponad krzyżem umieszczone są dwa skrzyżowane miecze, srebrzone i oksydowane, ostrzami skierowane ku górze, umieszczone na pierścieniu połączonym z kółkiem do zawieszenia na wstążce.
2. Krzyż zawieszony jest na jasnoniebieskiej wstążce szerokości 38 mm, z czterema 2 mm prążkami białymi: dwoma po bokach i dwoma wzdłuż boków; odległość między prążkami wynosi 10 mm.
3. Drugie nadanie Lotniczego Krzyża Zasługi z Mieczami oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Krzyża okucia w kształcie listewki szerokości 5 mm, srebrzonej i oksydowanej, ozdobionej wypukłymi splotami liści dębowych.

§ 10d¹⁹⁾

1. Odznaką Wojskowego Krzyża Zasługi jest krzyż równoramienny o wciętych półkoliście końcach ramion, wyoblony od strony lica, patynowany na brązowo. Pośrodku krzyża umieszczony jest wypukły orzeł wojskowy według wzoru określonego w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 19 lutego 1993 r. o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, bez tarczy amazonek, siedzący na ułożonym poprzecznie mieczu z rękojeścią zwróconą w tym samym kierunku jak głowa orła. Na odwrotnej, płaskiej

stronie krzyża umieszczony jest centralnie wypukły trójwierszowy napis: „POLSKA SWEMU OBROŃCY”, a na poprzecznych ramionach krzyża stylizowane gałązki wawrzynu. Wymiar krzyża wynosi 40 mm.

2. Krzyż zawieszony jest na karmazynowej wstążce szerokości 38 mm, z czterema 2 mm prążkami białymi: dwoma po bokach i dwoma wzdłuż boków; odległość między prążkami wynosi 10 mm.
3. Drugie nadanie Wojskowego Krzyża Zasługi oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Krzyża okucia w kształcie listewki szerokości 5 mm, gładkiej, matowej, patynowanej na brązowo, z polerowanymi krawędziami.

§ 10e²⁰⁾

1. Odznaką Morskiego Krzyża Zasługi jest krzyż równoramienny o wciętych półkoliście końcach ramion, wyoblony od strony lica, srebrzony i oksydowany. Pośrodku krzyża na okrągłej tarczce pionowo szrafowanej umieszczone jest wypukłe zbrojne ramię według wzoru określonego w art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 19 lutego 1993 r. o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Na odwrotnej, płaskiej stronie krzyża umieszczony jest centralnie wypukły trójwierszowy napis: „POLSKA SWEMU OBROŃCY”, a na poprzecznych ramionach krzyża stylizowane gałązki wawrzynu. Wymiar krzyża wynosi 40 mm.
2. Krzyż zawieszony jest na ciemnoniebieskiej wstążce szerokości 38 mm, z czterema 2 mm prążkami białymi: dwoma po bokach i dwoma wzdłuż boków; odległość między prążkami wynosi 10 mm.
3. Drugie nadanie Morskiego Krzyża Zasługi oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Krzyża okucia w kształcie listewki szerokości 5 mm, gładkiej, matowej, srebrzonej i oksydowanej, z polerowanymi krawędziami.

§ 10f²¹⁾

1. Odznaką Lotniczego Krzyża Zasługi jest krzyż równoramienny o wciętych półkoliście końcach ramion, wyoblony od strony lica, srebrzony i oksydowany. Pośrodku krzyża umieszczona jest wypukła, szrafowana pionowo szachownica lotnicza według wzoru określonego w art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 19 lutego 1993 r. o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Na odwrotnej, płaskiej stronie krzyża umieszczony jest centralnie wypukły trójwierszowy napis: „POLSKA SWEMU OBROŃCY”, a na poprzecznych ramionach krzyża stylizowane gałązki wawrzynu. Wymiar krzyża wynosi 40 mm.
2. Krzyż zawieszony jest na jasnoniebieskiej wstążce szerokości 38 mm, z czterema 2 mm prążkami białymi: dwoma po bokach i dwoma wzdłuż boków; odległość między prążkami wynosi 10 mm.
3. Drugie nadanie Lotniczego Krzyża Zasługi oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Krzyża okucia w kształcie listewki szerokości 5 mm, gładkiej, matowej, srebrzonej i oksydowanej, z polerowanymi krawędziami.

6. Opis oraz sposób i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń

§ 10g²²⁾

1. Odznaką Medalu za Długoletnią Służbę jest okrągły medal o średnicy 35 mm, w I stopniu – złoty i oksydowany, w II stopniu – srebrzony i oksydowany, w III stopniu – patynowany na brązowo z umieszczonym pośrodku wypukłym wizerunkiem orła według wzoru określonego w ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych, w otoku stylizowanych kłosów zboża. Dookoła wypukły napis: „ZA DŁUGOLETNIĄ SŁUŻBĘ”. Na odwrotnej stronie medalu pośrodku umieszczona jest wypukła liczba rzymska: w I stopniu – „XXX”, w II stopniu – „XX”, w III stopniu – „X”. Poniżej liczby umieszczona jest stylizowana gałązka wawrzynu.
2. Medal zawieszony jest na amarantowej wstążce szerokości 35 mm z białym paskiem szerokości 10 mm pośrodku.

§ 11

1. Odznaką Medalu Za Ofiarność i Odwagę jest okrągły, srebrzony, oksydowany medal o średnicy 35 mm. W środku medalu wytłoczony jest trójkąt o ściętych wierzchołkach, a w nim płaskorzeźba dwóch postaci: kobiety i mężczyzny. Na odwrotnej stronie medalu wytłoczony jest trójkąt o ściętych wierzchołkach, a w nim napis „ZA OFIARNOŚĆ I ODWAGĘ W OBRONIE ŻYCIA I MIENIA”. Nad napisem umieszczone są trzy liście dębowe.
2. Medal zawieszony jest na zielonej wstążce szerokości 35 mm z dwoma czerwonymi paskami po bokach szerokości 4 mm.
3. Kolejne nadanie Medalu Za Ofiarność i Odwagę oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Medalu okucia w kształcie srebrzonej, gładkiej, matowej listewki szerokości 5 mm z polerowanymi krawędziami.

§ 12

1. Odznaką Medalu Za Długoletnie Pożycie Małżeńskie jest medal w kształcie stylizowanej, sześciopromiennej, srebrzonej, oksydowanej gwiazdy o średnicy 35 mm z ornamentowaniami łączącymi jej promienie. W środku medalu, na okrągłej tarczy pokrytej różową emalią umieszczone są dwie srebrzone, oksydowane róże. Na odwrotnej stronie w środku umieszczony jest monogram „RP”, a w otoku napis „ZA DŁUGOLETNIIE POŻYCIE MAŁŻEŃSKIE”.
2. Medal zawieszony jest na różowej wstążce szerokości 35 mm z pionowym białym paskiem pośrodku szerokości 4 mm.

§ 12a²³⁾

1. Odznaką odznaczenia wojskowego o charakterze pamiątkowym mającego w nazwie wyraz „Gwiazda” i nazwę państwa lub nazwę geograficzną terenu działania kontyngentu albo prowadzenia operacji wojskowej bądź określenia sposobu dzia-

łania kontyngentu jest patynowany na brązowo medal w kształcie czteropromiennej gwiazdy, z dwoma skrzyżowanymi mieczami, ostrzami skierowanymi ku górze, z wypukłym monogramem z liter „RP” na górnym promieniu i wypukłym umieszczonym pośrodku napisem określającym nazwę państwa lub nazwę geograficzną terenu działania kontyngentu albo prowadzenia operacji wojskowej bądź sposób działania kontyngentu, wykonanym antykwą majuskułową oraz wypukłymi stylizowanymi liśćmi wawrzynu na dolnym promieniu i między górnymi promieniami. Na odwrotnej płaskiej stronie gwiazdy umieszczony jest wypukły, dwuwierszowy napis „PACI SERVIO”, poniżej napisu jest miejsce na wygrawerowanie przez odznaczonego dat służby. Rozmiar gwiazdy 44 mm.

2. Gwiazda zawieszona jest na wstążce w barwie każdorazowo określonej dla poszczególnej Gwiazdy, szerokości 35 mm, z czerwonym paskiem szerokości 4 mm przez środek, mającym po bokach prążki białe szerokości 2 mm oraz po brzegach umieszczone symetrycznie połączone paski lub prążki w barwach flagi państwa lub terenu działania kontyngentu albo prowadzenia operacji wojskowej bądź w barwach przyjętych dla kontyngentu.
3. Każdorazowy udział w zmianie kontyngentu lub operacji wojskowej oznacza się przez nałożenie na wstążkę okucia w kształcie listewki szerokości 5 mm, matowej, patynowanej na brązowo, z polerowanymi krawędziami, z umieszczoną pośrodku polerowaną cyfrą arabską, oznaczającą kolejną zmianę kontyngentu lub takie samo okucie z nazwą operacji wojskowej zamiast cyfry.

§ 13²⁴⁾

Wzory rysunkowe odznak odznaczeń, o których mowa w:

- 1) § 7, 8, 9, 10, 11 i 12, zawiera załącznik nr 1 do rozporządzenia,
- 2) § 7a, 10a–10g, 12a, zawiera załącznik nr 3 do rozporządzenia,
- 3) § 8a, zawiera załącznik nr 5 do rozporządzenia,
- 4) § 8b, zawiera załącznik nr 6 do rozporządzenia.

§ 14²⁵⁾

1. Odznaki odznaczeń i ich miniaturki wykonuje się ze stopów miedzi pokrywanych galwanicznie i stosownie do opisu ich wzorów wypełnia się emaliami ceramicznymi.
2. W przypadku odznak odznaczeń, o których mowa w § 12 ust. 1, dopuszcza się stosowanie emalii syntetycznych.

Rozdział 3. Sposób i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń

§ 15

- 1.²⁶⁾ Odznaki orderów nosi się w następującej kolejności wynikającej z ich starszeństwa:
Order Orła Białego (OB),
Order Wojenny Virtuti Militari klasy od I do V (VM 1–5),

6. Opis oraz sposób i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń

Order Odrodzenia Polski klasy od I do V (PR 1–5),
Order Krzyża Wojskowego klasy od I do III (OKW 13),
Order Krzyża Niepodległości klasy I do II (OKN 1–2),
Order Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej klasy od I do V (OZ 1–5).

2. Odznaki innych orderów niż określone w ustawie z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach nosi się po odznakach orderów wymienionych w ust. 1 w kolejności ich otrzymania.

§ 16

- 1.²⁷⁾ Odznaki odznaczeń nosi się w następującej kolejności wynikającej z ich starszeństwa:

Krzyż Walecznych,

Krzyż Wojskowy,

Krzyż Zasługi za Dzielność,

Złoty Krzyż Zasługi z Mieczami,

Krzyż Wolności i Solidarności,

Medal Virtus et Fraternitas,

Złoty Krzyż Zasługi,

Srebrny Krzyż Zasługi z Mieczami,

Srebrny Krzyż Zasługi,

Brązowy Krzyż Zasługi z Mieczami,

Brązowy Krzyż Zasługi,

Wojskowy Krzyż Zasługi z Mieczami, Wojskowy Krzyż Zasługi, Morski Krzyż Zasługi z Mieczami, Morski Krzyż Zasługi, Lotniczy Krzyż Zasługi z Mieczami, Lotniczy Krzyż Zasługi (równorzędne między sobą w stopniu z Mieczami, równorzędne między sobą w stopniu bez Mieczami),

Medal za Ofiarność i Odwagę,

Medal Złoty za Długoletnią Służbę,

Medal Srebrny za Długoletnią Służbę,

Medal Brązowy za Długoletnią Służbę,

Medal za Długoletnie Pożycie Małżeńskie,

Gwiazda ...

2. Odznaki innych odznaczeń niż określone w ustawie z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach nosi się po odznakach odznaczeń wymienionych w ust. 1 w kolejności ich otrzymania.

§ 17

1. W przypadku posiadania tego samego orderu w dwóch lub więcej klasach, nosi się odznakę najwyższej z posiadanych klas orderu.

2. W przypadku posiadania tego samego odznaczenia w dwóch lub więcej stopniach, nosi się odznakę najwyższego z posiadanych stopni odznaczenia.
- 3.^{2b)}Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do Orderu Wojennego Virtuti Militari i Orderu Krzyża Wojskowego, których odznaki wszystkich posiadanych klas można nosić jednocześnie.

§ 18

Odznaki orderów i odznaczeń nosi się głównie podczas:

- 1) uroczystości państwowych z udziałem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałka Sejmu, Marszałka Senatu lub Prezesa Rady Ministrów,
- 2) uroczystych obchodów świąt narodowych i wojskowych,
- 3) wręczenia odznak orderów i odznaczeń,
- 4) innych uroczystości państwowych, stosownie do zaleceń zawartych w zaproszeniu.

§ 19

W okolicznościach, o których mowa w § 18 pkt 3, osoba, której mają zostać wręczone odznaki orderu lub odznaczenia, powinna podczas tej uroczystości nosić pełne odznaki posiadanych orderów i odznaczeń, a przynajmniej najstarszego z nich.

§ 20

1. Odznaki orderów i odznaczeń obcych państw nosi się po odznakach polskich orderów i odznaczeń w sposób określony w przepisach tych państw.
2. Podczas uroczystości z udziałem przedstawicieli obcego państwa odznaki orderów i odznaczeń tego państwa nosi się bezpośrednio po odznakach polskich orderów i odznaczeń.
3. Odznaki orderów i odznaczeń obcych państw można nosić wyjątkowo przed odznakami polskich orderów i odznaczeń w następujących okolicznościach:
  - 1) podczas uroczystości związanych z wręczeniem odznak orderu lub odznaczenia obcego państwa można nosić odznaki orderu lub odznaczenia, które w czasie tej uroczystości zostały wręczone;
  - 2) podczas uroczystych wystąpień wobec oficjalnych przedstawicieli obcego państwa można nosić zawieszoną na wielkiej wstędze odznakę orderu tego państwa; wówczas zamiast zawieszonej na wielkiej wstędze odznaki polskiego orderu nosi się samą gwiazdę orderową.

§ 21

1. Odznaki orderów zawieszane na wielkich wstęgach nosi się w następujący sposób:
  - 1) wielką wstęgę Orderu Orła Białego, z zawieszonym na niej krzyżem, zakłada się przez lewe ramię do prawego boku, tak aby kokarda utworzona ze związanych końców wstęgi znajdowała się na wysokości prawego biodra;

6. Opis oraz sposób i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń

- 2) wielkie wstęgi Orderu Wojennego Virtuti Militari, Orderu Odrodzenia Polski i Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej, z zawieszonymi na niej krzyżami, zakłada się przez prawe ramię do lewego boku, tak aby kokarda utworzona ze związanych końców wstęgi znajdowała się na wysokości lewego biodra.
2. Nie nosi się jednocześnie więcej niż jednej odznaki orderu zawieszanej na wielkiej wstędze; nosi się odznakę orderu starszego. Jednakże w przypadku jednoczesnego posiadania Orderu Orła Białego i Orderu Wojennego Virtuti Militari klasy I – nosi się zawieszoną na wielkiej wstędze odznakę Orderu Wojennego Virtuti Militari.
- 3.²⁹⁾ Gwiazdy orderowe Orderu Orła Białego, Orderu Wojennego Virtuti Militari klasy I, Orderu Odrodzenia Polski klasy I, Orderu Krzyża Wojskowego klasy I i Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej klasy I nosi się na lewej stronie piersi poniżej odznak orderów i odznaczeń zawieszonych na wstążkach. Nosi się nie więcej niż cztery gwiazdy orderowe w następujący sposób: jedną gwiazdę nosi się pośrodku piersi, dwie gwiazdy – jedna pod drugą, trzy gwiazdy – ułożone w trójkąt, cztery gwiazdy – ułożone w romb. Gwiazdę orderu najstarszego zakłada się powyżej innych gwiazd orderowych. W przypadku noszenia trzech lub czterech gwiazd gwiazdę orderu drugiego w starszeństwie nosi się bliżej środka piersi.
4. Zamiast odznak orderów zawieszonych na wielkich wstęgach można nosić same gwiazdy orderowe.

§ 22

1. Odznaki orderów zawieszane na wstęgach nosi się w następujący sposób:
  - 1) wstęgę, z zawieszonym na niej krzyżem, zakłada się na szyję tak, aby na ubiorze z kołnierzem wykładanym krzyż znajdował się poniżej węzła krawata, zaś na ubiorze z kołnierzem zapinanym pod szyję krzyż znajdował się pod nasadą kołnierza;
  - 2) na stroju damskim nosi się krzyże zawieszane na kokardzie upiętej ze wstęgi, na lewej stronie piersi, powyżej innych odznak orderów i odznaczeń zawieszonych na wstążkach.
2. Gwiazdy orderowe Orderu Odrodzenia Polski klasy II i Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej klasy II nosi się pośrodku prawej strony piersi.
3. Zamiast zawieszonych na wstęgach odznak Orderu Odrodzenia Polski klasy II i Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej klasy II można nosić same gwiazdy orderowe.

§ 23

Odznaki orderów i odznaczeń zawieszane na wstążkach długości 55–60 mm nosi się na lewej stronie piersi z prawa na lewo w następujący sposób:

- 1) odznakę pojedynczego albo pierwszego orderu lub odznaczenia nosi się na ubiorze z kołnierzem wykładanym ponad górną kieszeń, przy czym wstążkę podkłada się do połowy pod klapę kołnierza; na ubiorze zapinanym pod szyję wstążkę umieszcza się w odległości około 3 cm od linii zapięcia guzików;

- 2) od 2 do 4 odznak orderów lub odznaczeń – w jednym rzędzie bez przerw między wstążkami;
- 3) od 5 do 8 odznak orderów lub odznaczeń – w jednym rzędzie, tak aby zajęły szerokość czterech wstążek umieszczonych obok siebie, przy czym wstążkę drugiej i kolejnych odznak orderów i odznaczeń podkłada się częściowo pod wstążkę poprzedniej odznaki orderu lub odznaczenia;
- 4) większą liczbę odznak orderów lub odznaczeń nosi się w dwóch lub więcej rzędach, tak aby w pierwszym rzędzie nie było mniej niż pięć i więcej niż osiem, a w ostatnim rzędzie nie mniej niż cztery odznaki orderów lub odznaczeń rozmieszczone na szerokość czterech wstążek;
- 5) górny skraj wstążek powinien tworzyć linię poziomą;
- 6) rzędy odznak orderów i odznaczeń umieszcza się w ten sposób, aby górny rząd przykrywał wstążki dolnego rzędu w całości;
- 7) okucia nakłada się na wstążkę poziomo.

§ 23a³⁰⁾

Sznur orderowy Orderu Krzyża Wojskowego nosi się na lewym ramieniu munduru, zapięty pod naramiennikiem, a w przypadku występowania w mundurze galowym – w miejsce sznura galowego.

§ 24³¹⁾

Pełnych odznak orderów i odznaczeń oraz ich miniaturki, baretki, rozetki, wstążeczek i sznura orderowego nie nosi się na ubiorach roboczych i ochronnych oraz na ubiorach o charakterze sportowym.

Rozdział 4. Sposób i okoliczności noszenia miniaturki, baretki, rozetki i wstążeczki

§ 25

1. We wszystkich okolicznościach, kiedy nie zakłada się pełnych odznak orderów i odznaczeń, można nosić ich miniaturki, baretki, rozetki i wstążeczki.
2. Na mundurach zamiast pełnych odznak orderów i odznaczeń nosi się tylko baretki.

§ 26

1. W przypadku posiadania tego samego orderu w dwóch lub więcej klasach, nosi się miniaturkę, baretkę lub rozetkę najwyższej z posiadanych klas orderu.
2. W przypadku posiadania tego samego odznaczenia w dwóch lub więcej stopniach, nosi się miniaturkę, baretkę lub wstążeczkę najwyższego z posiadanych stopni odznaczenia.

6. Opis oraz sposób i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń

3. Nie nosi się jednocześnie:
  - pełnej odznaki orderu lub odznaczenia oraz jego miniaturki, baretki, rozetki ani wstążeczki,
  - miniaturki, rozetki ani wstążeczki orderu tej samej klasy lub odznaczenia tego samego stopnia.
- 4.³²⁾Przepis ust. 1 nie dotyczy Orderu Wojennego Virtuti Militari i Orderu Krzyża Wojskowego, których miniaturki lub baretki wszystkich posiadanych klas można nosić jednocześnie.

§ 27

1. Miniaturki można nosić jednocześnie:
  - z odznakami orderów zawieszonymi na wielkich wstęgach i na wstęgach,
  - z gwiazdami orderowymi,
  - ze wstążeczkami.
2. Nosi się jedną lub więcej miniatuerek odznak orderów i odznaczeń.
3. Miniaturek nie nosi się jednocześnie z pełnymi odznakami orderów i odznaczeń zawieszonymi na wstążkach, z baretkami ani z rozetką.
4. Miniaturki odznak orderów i odznaczeń o średnicy 15–17 mm nosi się na wstążeczkach długości 25–30 mm i szerokości 11–13 mm na lewej stronie piersi lub na klapie ubioru z kołnierzem wykładanym, z prawa na lewo, w jednym rzędzie.
5. Wyższe klasy orderów oznacza się na wstążeczkach miniatuerek za pomocą rozetek w kolorach wstążki orderowej. Średnica rozetki wynosi 6–8 mm. W klasach I orderów rozetki umieszcza się na podkładce metalowej lub z galonika w kolorze złotym; w klasach II orderów – na podkładce metalowej lub z galonika w połowie szerokości w kolorze złotym, w połowie srebrnym; w klasach III orderów – na podkładce metalowej lub z galonika w kolorze srebrnym; w klasach IV orderów – bezpośrednio na wstążeczce. Podkładkę metalową lub z galonika o wymiarach 6 x 10 mm umieszcza się na wstążeczce poziomo.
- 6.³³⁾Nie umieszcza się rozetki na miniaturkach odznaki Orderu Wojennego Virtuti Militari klasy III i IV, odznaki Orderu Krzyża Wojskowego klasy II i III, odznaki Orderu Krzyża Niepodległości klasy II oraz odznaki Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej klasy IV.
7. Okucia nakłada się na wstążeczki miniatuerek poziomo.

§ 28

1. Baretki nosi się na mundurach na lewej stronie piersi, z prawa na lewo, w następujący sposób:
  - 1) pojedynczą baretkę nosi się na mundurze symetrycznie nad górną kieszenią;

- 2) od 2 do 4 barettek nosi się w jednym rzędzie obok siebie bez przerw między baretkami; jeżeli klapa kołnierza munduru zakrywałaby całkowicie pierwszą baretkę, wówczas nosi się w tym rzędzie tylko trzy baretki;
  - 3) powyżej 4 barettek nosi się w dwóch lub więcej rzędach bezpośrednio jeden pod drugim, w każdym rzędzie po cztery baretki, przy czym w rzędzie dolnym przy liczbie mniejszej niż cztery nosi się baretki w ten sposób, aby znajdowały się symetrycznie pod bezpośrednim rzędem górnym.
2. Łącznie z baretkami można nosić na lewej stronie piersi jedną pełną odznakę orderu lub odznaczenia. W tym przypadku odznakę orderu lub odznaczenia nosi się na wysokości pierwszej baretki, przykrywając ją do połowy.
  3. Baretkę sporządza się ze wstążki określonej przepisami dla danego orderu lub odznaczenia. Jej szerokość równa się szerokości tej wstążki. Szerokość barettek wyższych klas orderów, których odznaki zawieszane są na wielkich wstęgach i wstęgach, powinna być równa szerokości wstążki orderowej określonej przepisami dla odznak najniższych klas tych orderów. Można nosić również baretki o jednolitej szerokości wynoszącej 35 mm.
  4. Wysokość baretki wynosi 8–10 mm. Baretkę nakłada się na podkładkę sukienneą lub aksamitną koloru czarnego albo na podkładkę metalową. Podkładka pod baretkę powinna być o 2 mm szersza i wyższa od baretki.
  5. Wyższe klasy orderów oznacza się na baretkach przez umieszczenie pośrodku nich rozetek w kolorach wstążki orderowej. Średnica rozetki wynosi 6–8 mm. W klasach I orderów rozetkę umieszcza się na podkładce z galonika w kolorze złotym; w klasach II orderów – na podkładce z galonika w połowie szerokości w kolorze złotym, w połowie srebrnym; w klasach III Orderów – na podkładce z galonika w kolorze srebrnym; w klasach IV orderów – bezpośrednio na baretce. Podkładkę o wymiarach 6 x 20 mm umieszcza się na baretce poziomo.
  - 5a.³⁴⁾ W klasie II Orderu Krzyża Wojskowego rozetkę umieszcza się bezpośrednio na baretce; w klasie III Orderu Krzyża Wojskowego oraz w klasie II Orderu Krzyża Niepodległości rozetki nie umieszcza się.
  6. Wyższe stopnie odznaczeń oznacza się przez umieszczenie pośrodku baretki, pionowo, galonika szerokości 5 mm w kolorze złotym lub srebrnym w zależności od stopnia odznaczenia.
  7. Kolejne stopnie Krzyża Zasługi z Mieczami oznacza się przez umieszczenie stosownej wielkości i odpowiedniego do stopnia odznaczenia koloru mieczy pośrodku baretki, tak aby ich ostrza skierowane były ku górze.
  - 7a.³⁵⁾ Na baretkach Wojskowego Krzyża Zasługi z Mieczami, Morskiego Krzyża Zasługi z Mieczami i Lotniczego Krzyża Zasługi z Mieczami umieszcza się skrzyżowane miecze, skierowane ostrzami do góry; na baretce Wojskowego Krzyża Zasługi z Mieczami patynowane na brązowo, na baretkach Morskiego Krzyża Zasługi z Mieczami i Lotniczego Krzyża Zasługi z Mieczami – srebrzone.

6. Opis oraz sposób i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń

- 7b.³⁶⁾ Kolejne stopnie Medalu za Długoletnią Służbę oznacza się przez umieszczenie na baretce odpowiednich liczb rzymskich:
- w I stopniu – złożonej liczby „XXX”,
  - w II stopniu – srebrzonej liczby „XX”,
  - w III stopniu – patynowanej na brązowo liczby „X”.
- 7c.³⁷⁾ Nie nakłada się okucia na baretce odznaczeń wojskowych o charakterze pamiątkowym, mających w nazwie wyraz „Gwiazda”.
- 8.³⁸⁾ Okucia nakłada się na baretki pionowo. Na baretkach Krzyża Zasługi z Mieczami oraz Wojskowego Krzyża Zasługi z Mieczami, Morskiego Krzyża Zasługi z Mieczami i Lotniczego Krzyża Zasługi z Mieczami okucia nakłada się pod mieczami.

§ 29

1. Rozetkę można nosić zamiast odznak orderów posiadających jedną klasę oraz odznak wyższych klas orderów.
  2. Nosi się jedną rozetkę, najstarszego z posiadanych orderów. Rozetkę można nosić jednocześnie ze wstążeczkami.
  3. Rozetki nie nosi się z pełnymi odznakami orderów i odznaczeń, z miniaturkami ani z baretkami.
  4. Rozetkę o średnicy 6–8 mm w kolorach wstążki orderowej nosi się na lewej klapie ubioru z kołnierzem wykładanym.
  5. Rozetkę orderu posiadającego tylko jedną klasę oraz klas I orderów umieszcza się na podkładce metalowej lub z galonika w kolorze złotym; klas II orderów – na podkładce metalowej lub z galonika w połowie szerokości w kolorze złotym, w połowie srebrnym; klas III orderów – na podkładce metalowej lub z galonika w kolorze srebrnym; klas IV orderów – bezpośrednio na klapie ubioru. Podkładkę o wymiarach 6 x 14 mm umieszcza się poziomo.
- 5a.³⁹⁾ W klasie II Orderu Krzyża Wojskowego rozetkę nosi się bezpośrednio na klapie ubioru. Klasa III Orderu Krzyża Wojskowego nie posiada rozetki.

§ 30

1. Wstążeczki można nosić zamiast odznak najniższych klas orderów, a także zamiast odznak odznaczeń.
2. Wstążeczki można nosić jednocześnie z miniaturkami lub z rozetką.
3. Wstążeczek nie nosi się jednocześnie:
  - więcej niż dwóch; wtedy wyżej zakłada się wstążeczkę orderu lub odznaczenia starszego,
  - z pełnymi odznakami orderów i odznaczeń.

4. Wstążeczki o szerokości 4 mm w kolorach określonych przepisami dla danego orderu lub odznaczenia umocowuje się między dziurką lewej kłapy ubioru z kołnierzem wykładanym a wewnętrzną stroną tej kłapy, ukośnie w dół.

Rozdział 5. Umieszczanie odznak orderów i odznaczeń na sztandarach

§ 31

Odnaki orderów i odznaczeń umieszcza się na sztandarach w następujący sposób:

- 1) odznakę orderu lub odznaczenia zawiesza się na kokardzie uwiązanej ze wstążki określonej przepisami dla danego orderu lub dla odznaczenia. Kokardę z odznaką orderu lub odznaczenia umocowuje się do drzewca, pod orłem wieńczącym drzewce, od tej strony płata sztandaru, na której umieszczone jest godło państwowe lub inne godło (strona główna). Końce wstążki, zakończone frędzlą koloru złotego, zwisają wzdłuż drzewca i nie powinny być dłuższe niż szerokość płata sztandaru;
- 2) większą liczbę odznak orderów i odznaczeń umieszcza się wzdłuż drzewca z góry na dół według kolejności ich noszenia.

Rozdział 6. Umieszczanie odznak orderów i odznaczeń na poduszkach żałobnych

§ 32

1. Odnaki orderów i odznaczeń umieszcza się na specjalnie do tego celu przeznaczonych poduszkach w następujących okolicznościach:
  - 1) jeżeli osoba zmarła dekorowana jest odznakami orderu lub odznaczenia w czasie uroczystości pogrzebowych,
  - 2) w czasie uroczystości pogrzebowych osoby posiadającej orderu lub odznaczenia.
2. Odnaki orderów i odznaczeń umieszcza się na poduszkach w następujący sposób:
  - 1) odznakę orderu zawieszoną na wielkiej wstędze (krzyż, gwiazda) – na oddzielnej poduszce, przy czym wielką wstęgę z krzyżem upina się wzdłuż brzegów poduszki, tak aby tworzyła czworobok, w którego środku umieszcza się gwiazdę orderową. Krzyż umieszcza się pośrodku dolnego brzegu poduszki;
  - 2) odznakę orderu zawieszoną na wstędze (krzyż, gwiazda) – na oddzielnej poduszce, przy czym krzyż ze wstęgą umieszcza się w rzędzie górnym, a gwiazdę orderową poniżej;
  - 3) odznakę orderu zawieszoną na wstędze (krzyż) oraz jedną do czterech odznak orderów i odznaczeń, zawieszonych na wstążkach – na jednej poduszce, przy czym odznakę orderu zawieszoną na wstędze umieszcza się w rzędzie górnym;
  - 4) od jednej do ośmiu odznak orderów i odznaczeń zawieszonych na wstążkach – na jednej poduszce w dwóch rzędach, według kolejności ich noszenia.
3. Odnaki orderów i odznaczeń obcych państw umieszcza się na oddzielnych poduszkach.

6. Opis oraz sposób i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń

Rozdział 7. Przepis końcowy

§ 33

Rozporządzenie wchodzi w życie w dniu wejścia w życie ustawy o orderach i odznaczeniach.

Załącznik nr 1⁴⁰⁾

Tekst załącznika nie został ogłoszony w Dzienniku Ustaw.

Załącznik nr 2⁴¹⁾

ORDER KRZYŻA WOJSKOWEGO KLASA I		
		Załącznik do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21 października 2006 r. (poz. 1445)
Krzyż Wielki Orderu Krzyża Wojskowego	Odwrotna strona	
		
Gwiazda Orderowa	Baretka	
		
	Rozetka	

ORDER KRZYŻA WOJSKOWEGO
KLASA II

Krzyż Komandorski Orderu Krzyża
Wojskowego

Odwrotna strona

Baretka

Rozetka

ORDER KRZYŻA WOJSKOWEGO
KLASA III

Krzyż Kawalerski
Orderu Krzyża Wojskowego

Odwrotna strona

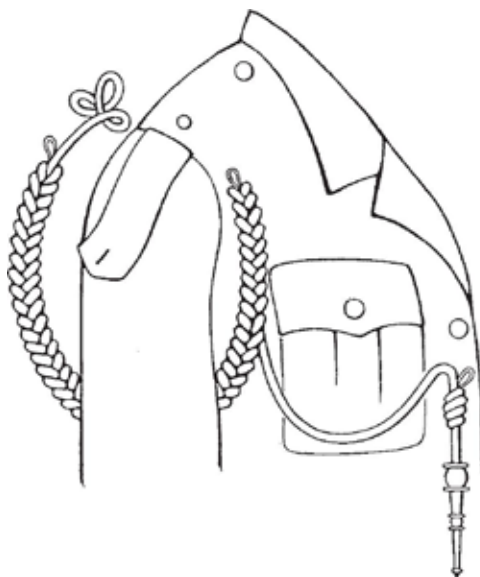
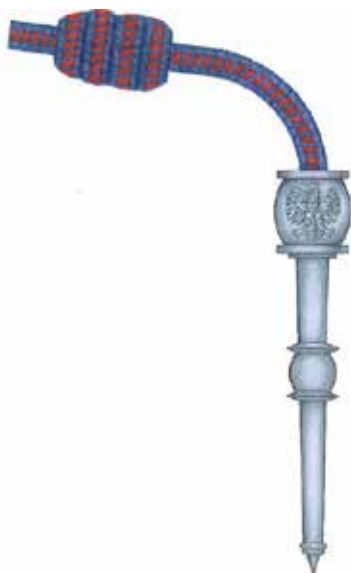
Baretka

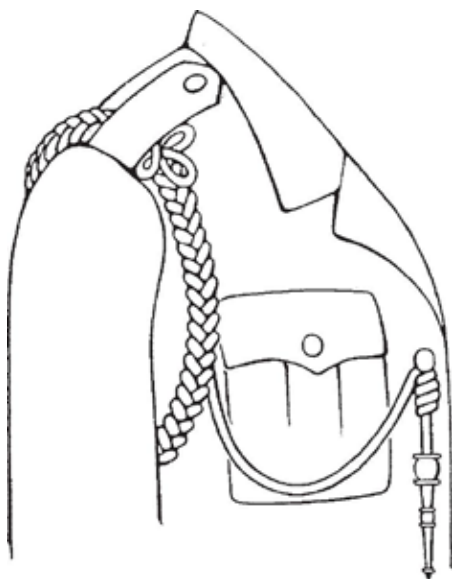
Wstążeczka

6. Opis oraz sposób i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń

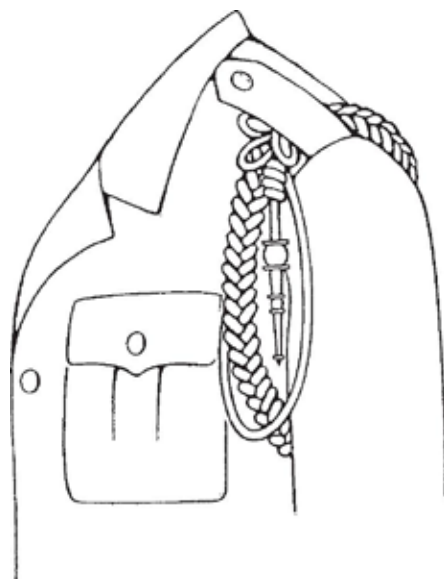
SZNUR ORDEROWY ORDERU KRZYŻA WOJSKOWEGO

Sposób zakładania sznura orderowego na mundur galowy

Sposób noszenia sznura orderowego na mundurze galowym

Sposób noszenia sznura orderowego na mundurach (z wyjątkiem munduru galowego)

KRZYŻ WOJSKOWY

Załącznik do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 31 lipca 2007 r. (poz. 1075)

Krzyż wojskowy

Okucie

Baretka

Wstążeczka

6. Opis oraz sposób i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń

WOJSKOWY KRZYŻ ZASŁUGI Z MIECZAMI	MORSKI KRZYŻ ZASŁUGI Z MIECZAMI	LOTNICZY KRZYŻ ZASŁUGI Z MIECZAMI
		
Odwrotna strona	Odwrotna strona	Odwrotna strona
		
Okucie	Okucie	Okucie
		
Baretka	Baretka	Baretka
		
Wstążeczka	Wstążeczka	Wstążeczka

WOJSKOWY KRZYŻ ZASŁUGI	MORSKI KRZYŻ ZASŁUGI	LOTNICZY KRZYŻ ZASŁUGI
		
		
<p>Odwrotna strona</p>	<p>Odwrotna strona</p>	<p>Odwrotna strona</p>
		
<p>Okucie</p>	<p>Okucie</p>	<p>Okucie</p>
		
<p>Baretka</p>	<p>Baretka</p>	<p>Baretka</p>
		
<p>Wstążeczka</p>	<p>Wstążeczka</p>	<p>Wstążeczka</p>

6. Opis oraz sposób i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń

MEDAL ZA DŁUGOLETNIĄ SŁUŻBĘ		
ZŁOTY	SREBRNY	BRAZOWY
		
		
Odwrotna strona	Odwrotna strona	Odwrotna strona
		
Baretka	Baretka	Baretka
		
Wstążeczka	Wstążeczka	Wstążeczka

GWIAZDA

Odwrotna strona

Okucie

ORDER KRZYŻA NIEPODLEGŁOŚCI	
KLASA I	KLASA II
Załącznik nr 1 do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 listopada 2010 r. (Dz. U. 2010 Nr 221, poz. 1448)	
	
Odwrotna strona	Odwrotna strona
	
Baretka	Baretka
	
Rozetka	Wstążeczka

KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI

Załącznik nr 2 do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 listopada 2010 r. (poz. 1448)

Odwrotna strona

Baretka

Wstążeczka

MEDAL VIRTUS ET FRATERNITAS

Załącznik do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia 22 października 2018 r. (poz. 2076)

Odwrotna strona

Baretka

Wstążeczka

- ¹⁾ § 1 ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 27.10.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1777), które wchodzi w życie 28.11.2016 r.
- ²⁾ § 3a dodany rozporządzeniem z dnia 21.10.2006 r. (Dz. U. Nr 196, poz. 1445), które wchodzi w życie 10.11.2006 r.
- ³⁾ § 3a ust. 1 zmieniony rozporządzeniem z dnia 23.03.2007 r. (Dz. U. Nr 53, poz. 353), które wchodzi w życie 12.04.2007 r.
- ⁴⁾ § 3a ust. 3 zmieniony rozporządzeniem z dnia 23.03.2007 r. (Dz. U. Nr 53, poz. 353), które wchodzi w życie 12.04.2007 r.
- ⁵⁾ § 3a ust. 4 zmieniony rozporządzeniem z dnia 23.03.2007 r. (Dz. U. Nr 53, poz. 353), które wchodzi w życie 12.04.2007 r.
- ⁶⁾ § 3b dodany rozporządzeniem z dnia 15.11.2010 r. (Dz. U. Nr 221, poz. 1448), które wchodzi w życie 25.02.2011 r., z mocą od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 5.08.2010 r. o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach.
- ⁷⁾ § 4 ust. 1 zmieniony rozporządzeniem z dnia 21.10.2006 r. (Dz. U. Nr 196, poz. 1445), które wchodzi w życie 10.11.2006 r.
- ⁸⁾ § 4 ust. 3 zmieniony rozporządzeniem z dnia 21.10.2006 r. (Dz. U. Nr 196, poz. 1445), które wchodzi w życie 10.11.2006 r.
- ⁹⁾ § 5 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 15.11.2010 r. (Dz. U. Nr 221, poz. 1448), które wchodzi w życie 25.02.2011 r., z mocą od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 5.08.2010 r. o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach.
- ¹⁰⁾ § 7a dodany rozporządzeniem z dnia 31.07.2007 r. (Dz. U. Nr 151, poz. 1075), które wchodzi w życie 10.10.2007 r.
- ¹¹⁾ § 8 ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 27.10.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1777), które wchodzi w życie 28.11.2016 r.
- ¹²⁾ § 8a dodany rozporządzeniem z dnia 15.11.2010 r. (Dz. U. Nr 221, poz. 1448), które wchodzi w życie 25.02.2011 r., z mocą od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 5.08.2010 r. o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach.
- ¹³⁾ § 8b dodany rozporządzeniem z dnia 22.10.2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 2076), które wchodzi w życie 15.11.2018 r.
- ¹⁴⁾ § 9 ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 27.10.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1777), które wchodzi w życie 28.11.2016 r.
- ¹⁵⁾ § 10 ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 27.10.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1777), które wchodzi w życie 28.11.2016 r.
- ¹⁶⁾ § 10a dodany rozporządzeniem z dnia 31.07.2007 r. (Dz. U. Nr 151, poz. 1075), które wchodzi w życie 10.10.2007 r.
- ¹⁷⁾ § 10b dodany rozporządzeniem z dnia 31.07.2007 r. (Dz. U. Nr 151, poz. 1075), które wchodzi w życie 10.10.2007 r.
- ¹⁸⁾ § 10c dodany rozporządzeniem z dnia 31.07.2007 r. (Dz. U. Nr 151, poz. 1075), które wchodzi w życie 10.10.2007 r.
- ¹⁹⁾ § 10d dodany rozporządzeniem z dnia 31.07.2007 r. (Dz. U. Nr 151, poz. 1075), które wchodzi w życie 10.10.2007 r.
- ²⁰⁾ § 10e dodany rozporządzeniem z dnia 31.07.2007 r. (Dz. U. Nr 151, poz. 1075), które wchodzi w życie 10.10.2007 r.
- ²¹⁾ § 10f dodany rozporządzeniem z dnia 31.07.2007 r. (Dz. U. Nr 151, poz. 1075), które wchodzi w życie 10.10.2007 r.
- ²²⁾ § 10g dodany rozporządzeniem z dnia 31.07.2007 r. (Dz. U. Nr 151, poz. 1075), które wchodzi w życie 10.10.2007 r.
- ²³⁾ § 12a w brzmieniu rozporządzenia z dnia 4.05.2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 590), które wchodzi w życie 12.06.2012 r.
- ²⁴⁾ § 13 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 15.11.2010 r. (Dz. U. Nr 221, poz. 1448), które wchodzi w życie 25.02.2011 r., z mocą od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 5.08.2010 r. o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach; zmieniony rozporządzeniem z dnia 22.10.2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 2076), które wchodzi w życie 15.11.2018 r.

6. Opis oraz sposób i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń

- ²⁵⁾ § 14 oznaczenie ust. 1 i ust. 2 dodane rozporządzeniem z dnia 27.10.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1777), które wchodzi w życie 28.11.2016 r.
- ²⁶⁾ § 15 ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 15.11.2010 r. (Dz. U. Nr 221, poz. 1448), które wchodzi w życie 25.02.2011 r., z mocą od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 5.08.2010 r. o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach.
- ²⁷⁾ § 16 ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 15.11.2010 r. (Dz. U. Nr 221, poz. 1448), które wchodzi w życie 25.02.2011 r., z mocą od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 5.08.2010 r. o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach; zmieniony rozporządzeniem z dnia 22.10.2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 2076), które wchodzi w życie 15.11.2018 r.
- ²⁸⁾ § 17 ust. 3 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 21.10.2006 r. (Dz. U. Nr 196, poz. 1445), które wchodzi w życie 10.11.2006 r.
- ²⁹⁾ § 21 ust. 3 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 21.10.2006 r. (Dz. U. Nr 196, poz. 1445), które wchodzi w życie 10.11.2006 r.
- ³⁰⁾ § 23a dodany rozporządzeniem z dnia 21.10.2006 r. (Dz. U. Nr 196, poz. 1445), które wchodzi w życie 10.11.2006 r.
- ³¹⁾ § 24 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 21.10.2006 r. (Dz. U. Nr 196, poz. 1445), które wchodzi w życie 10.11.2006 r.
- ³²⁾ § 26 ust. 4 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 21.10.2006 r. (Dz. U. Nr 196, poz. 1445), które wchodzi w życie 10.11.2006 r.
- ³³⁾ § 27 ust. 6 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 15.11.2010 r. (Dz. U. Nr 221, poz. 1448), które wchodzi w życie 25.02.2011 r., z mocą od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 5.08.2010 r. o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach.
- ³⁴⁾ § 28 ust. 5a w brzmieniu rozporządzenia z dnia 15.11.2010 r. (Dz. U. Nr 221, poz. 1448), które wchodzi w życie 25.02.2011 r., z mocą od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 5.08.2010 r. o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach.
- ³⁵⁾ § 28 ust. 7a dodany rozporządzeniem z dnia 31.07.2007 r. (Dz. U. Nr 151, poz. 1075), które wchodzi w życie 10.10.2007 r.
- ³⁶⁾ § 28 ust. 7b dodany rozporządzeniem z dnia 31.07.2007 r. (Dz. U. Nr 151, poz. 1075), które wchodzi w życie 10.10.2007 r.
- ³⁷⁾ § 28 ust. 7c w brzmieniu rozporządzenia z dnia 4.05.2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 590), które wchodzi w życie 12.06.2012 r.
- ³⁸⁾ § 28 ust. 8 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 31.07.2007 r. (Dz. U. Nr 151, poz. 1075), które wchodzi w życie 10.10.2007 r.
- ³⁹⁾ § 29 ust. 5a dodany rozporządzeniem z dnia 21.10.2006 r. (Dz. U. Nr 196, poz. 1445), które wchodzi w życie 10.11.2006 r.
- ⁴⁰⁾ Tekst załącznika nie został ogłoszony w Dzienniku Ustaw.
- ⁴¹⁾ Załącznik 2 dodany rozporządzeniem z dnia 21.10.2006 r. (Dz. U. Nr 196, poz. 1445), które wchodzi w życie 10.11.2006 r.
- ⁴²⁾ Załącznik 3 dodany rozporządzeniem z dnia 31.07.2007 r. (Dz. U. Nr 151, poz. 1075), które wchodzi w życie 10.10.2007 r.
- ⁴³⁾ Załącznik 4 dodany rozporządzeniem z dnia 15.11.2010 r. (Dz. U. Nr 221, poz. 1448), które wchodzi w życie 25.02.2011 r., z mocą od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 5.08.2010 r. o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach.
- ⁴⁴⁾ Załącznik 5 dodany rozporządzeniem z dnia 15.11.2010 r. (Dz. U. Nr 221, poz. 1448), które wchodzi w życie 25.02.2011 r., z mocą od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 5.08.2010 r. o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach.
- ⁴⁵⁾ Załącznik 6 dodany rozporządzeniem z dnia 22.10.2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 2076), które wchodzi w życie 15.11.2018 r.

7.

Wzory odznak policyjnych oraz szczegółowe zasady i tryb ich nadawania policjantom

**Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia 4 lipca 2000 r.
w sprawie wzorów odznak policyjnych oraz szczegółowych zasad
i trybu ich nadawania policjantom**

(Dz. U. Nr 67, poz. 804)

(zm. Dz. U. z 2007 r. Nr 87, poz. 584; Dz. U. z 2014 r. poz. 1281; Dz. U. z 2015 r. poz. 947; Dz. U. z 2018 r. poz. 248; Dz. U. z 2019 r. poz. 647; Dz. U. z 2020 r. poz. 1991)

Na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 179, z 1991 r. Nr 94, poz. 422 i Nr 107, poz. 461, z 1992 r. Nr 54, poz. 254, z 1994 r. Nr 53, poz. 214, z 1995 r. Nr 4, poz. 17, Nr 34, poz. 163 i Nr 104, poz. 515, z 1996 r. Nr 59, poz. 269 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 80, poz. 499, Nr 88, poz. 554, Nr 106, poz. 680, Nr 123, poz. 779 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 1999 r. Nr 110, poz. 1255) zarządza się, co następuje:

§ 1¹⁾

Ustanawia się odznaki:

- 1) „Zasłużony Policjant”,
- 2) „Absolwent Szkoły”,
- 3) „Instruktor Wyszkożenia Policyjnego”,
- 4) „Policyjną Odznakę Sprawności Fizycznej”,
- 5) zwycięzcy konkursu lub turnieju z wiedzy i sprawności zawodowej,
- 6) „Pilot Lotnictwa Policji”,
- 7) „Mechanik Lotnictwa Policji”,
- 8) „Skoczek Spadochronowy Policji”,
- 9) „Odznaka Honorowa Służby Kontrterrorystycznej”,
- 10) „Odznaka Honorowa Centralnego Biura Śledczego Policji”.

7. Wzory odznak policyjnych oraz zasady i tryb ich nadawania policjantom

§ 2

1. Odznaka, o której mowa w § 1 pkt 1, jest wyróżnieniem i może być nadana policjantowi w uznaniu jego szczególnych zasług i osiągnięć służbowych, którymi przyczynił się do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa lub porządku publicznego.
2. Odznaka jest trzystopniowa: brązowa, srebrna i złota.
3. Odznaka może być nadana również pośmiertnie.
4. Przy nadawaniu odznaki zachowuje się kolejność w stopniach.
5. W szczególnie uzasadnionych przypadkach odznakę można nadać z pominięciem kolejności stopni.
6. Odznaka tego samego stopnia może być nadana tej samej osobie jeden raz.
7. Odznakę nadaje minister właściwy do spraw wewnętrznych z własnej inicjatywy albo na wniosek Komendanta Głównego Policji.
8. Odznakę nadaje się z okazji Święta Policji lub Narodowego Święta Niepodległości.
9. W szczególnie uzasadnionych przypadkach odznakę można nadać w innym niż określony w ust. 8 terminie.

§ 3

1. Wniosek o nadanie odznaki, o której mowa w § 1 pkt 1, powinien zawierać dane osobowe policjanta oraz szczegółowy opis zasług i osiągnięć służbowych uzasadniających nadanie odznaki. Wzór wniosku stanowi załącznik nr 1 do rozporządzenia.
2. Wniosek o nadanie odznaki powinien być zgłoszony drogą służbową nie później niż na dwa miesiące przed planowanym przez wnioskodawcę terminem wręczenia.
3. Terminu określonego w ust. 2 nie stosuje się w przypadku, o którym mowa w § 2 ust. 3.

§ 4

1. Odznaka, o której mowa w § 1 pkt 1, ma kształt koła o średnicy 37 mm. Na awersie odznaki na obrzeżu znajduje się wieniec dębowy. W środku wieńca umieszczona jest ośmioramienna gwiazda policyjna z granatową wstęgą z białym napisem „POLICJA”. Na gwieździe umieszczony jest wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Awers i rewers, w zależności od stopnia odznaki, są złoczone, srebrzone lub patynowane na brązowo. Na rewersie umieszczony jest tłoczony napis „ZASŁUŻONY POLICJANT”.
2. Odznaka jest zawieszona na wstążce długości 70 mm i szerokości 40 mm z symetrycznymi względem podłużnej osi pionowymi paskami koloru białego i czerwonego, każdy szerokości 6 mm. Przez środek wstążki przebiega granatowy pasek szerokości 16 mm.
3. Wzór odznaki wraz ze wstążką i baretką określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 5

1. Odznakę, o której mowa w § 1 pkt 2, nadaje się absolwentowi Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie oraz szkoleń podoficerskich i aspiranckich realizowanych w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie oraz szkołach policyjnych, zwanych dalej „szkołami Policji”.
2. Odznakę nadaje rozkazem komendant szkoły Policji.

§ 6

1. Odznaka, o której mowa w § 1 pkt 2, ma kształt wypukłej tarczy, lekko rozszerzonej w środku, o wymiarach: szerokość u góry 30 mm, w najszerszym miejscu 38 mm i wysokość 42 mm. Tło odznaki jest granatowe. Na obrzeżu tarczy w odległości 1 mm od siebie znajdują się dwa paski koloru srebrnego szerokości odpowiednio 1 mm i 1,5 mm. Na tarczy umieszczona jest ośmioramienna gwiazda policyjna koloru srebrnego o średnicy 20 mm z wyodrębnionym kołem o średnicy 12 mm. W kole znajduje się symbol lub symbole rodzajów służb Policji zgodnie ze specjalistycznym charakterem realizowanych szkoleń, a w odniesieniu do Wyższej Szkoły Policji – ustanowione w odrębnych przepisach godło szkoły. W przypadku umieszczenia jednego symbolu ma on wysokość 8 mm. U góry w obrysie gwiazdy znajduje się napis z nazwą szkoły, a u dołu na rozwiniętej wstędze – nazwa miejscowości, w której szkoła Policji ma siedzibę.
2. Wzór odznaki określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 7

1. Odznakę, o której mowa w § 1 pkt 3, nadaje się absolwentowi szkoleń realizowanych w szkołach Policji w ramach doskonalenia zawodowego, kończących się nadaniem uprawnień instruktorskich w specjalności:
  - 1) wyszkolenie strzeleckie,
  - 2) posługiwanie się pałką typu „TONFA”,
  - 3) taktyki i techniki interwencji,
  - 4) doskonalenie techniki jazdy.
2. Odznaka, z zastrzeżeniem ust. 3, jest jednostopniowa.
3. Odznaka instruktora wyszkolenia policyjnego w specjalności, o której mowa w ust. 1 pkt 1, jest dwustopniowa i nadaje się ją osobie, która uzyskała uprawnienia instruktorskie pierwszego lub drugiego stopnia.
4. Odznakę nadaje rozkazem komendant szkoły Policji.

§ 8

1. Odznaka, o której mowa w § 1 pkt 3, ma kształt wypukłego koła o średnicy 38 mm. Na obrzeżu odznaki znajduje się obramowany granatowymi paskami pierścień szerokości 3 mm z liśćmi dębu. Pole wewnątrz pierścienia jest podzielone poziomo na

7. Wzory odznak policyjnych oraz zasady i tryb ich nadawania policjantom

dwie równe części: białą u góry, czerwoną u dołu. Na środku znajduje się granatowa tarcza o wysokości 22 mm kształtem przypominająca odznakę absolwenta szkoły. U góry w obrysie tarczy znajduje się napis „INSTRUKTOR WYSZKOLENIA”, u dołu napis „POLICYJNEGO”. Na tarczy znajduje się symbol określający specjalność policyjną instruktora. Pierścień z liśćmi dębu ma barwę srebrną, a w przypadku odznaki nadanej osobie, która uzyskała uprawnienia instruktorskie drugiego stopnia – złotą.

2. Wzór odznaki wraz z symbolami policyjnych specjalności instruktorów określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 9

1. Odznaka, o której mowa w § 1 pkt 4, jest trzystopniowa: brązowa, srebrna i złota.
2. Odznakę określonego stopnia nadaje się policjantowi wyróżniającemu się sprawnością fizyczną w zależności od wyników uzyskanych podczas prób sprawności fizycznej przeprowadzonych w ramach szkoleń doskonalenia zawodowego.
3. Przy nadawaniu odznaki może być pominięta kolejność w stopniach.
- 4.²⁾ Odznakę nadaje rozkazem Komendant Główny Policji, Komendant Centralnego Biura Śledczego Policji, Komendant Biura Spraw Wewnętrznych Policji, Dowódca Centralnego Pododdziału Kontroterrorystycznego Policji „BOA”, komendant wojewódzki Policji, Komendant Stołeczny Policji lub komendant szkoły Policji, odpowiednio do podległości służbowej policjanta.

§ 10

1. Odznaka, o której mowa w § 1 pkt 4, ma kształt owalu o wymiarach: szerokość 15 mm, wysokość 27 mm. W górnej części w prostokącie o wymiarach 10 mm × 7 mm na tle czerwonym znajduje się sylwetka dyskobola. W dolnej części znajduje się ośmioramienna gwiazda policyjna o średnicy 7 mm z granatową, rozwiniętą wstęgą. W środku, na tle granatowym umieszczony jest napis w dwóch wierszach po dwie litery w każdym: w górnym wierszu „PO”, w dolnym – „SF”. Całość odznaki otoczona jest wieńcem dębowym. Wieniec oraz litery mają, w zależności od stopnia odznaki, barwę złotą, srebrną lub brązową.
2. Wzór odznaki określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.

§ 11

1. Odznakę, o której mowa w § 1 pkt 5, nadaje się zwycięzcy lub zwycięskiej drużynie ogólnokrajowego konkursu lub turnieju wiedzy i sprawności zawodowej, jeżeli regulamin konkursu lub turnieju przewiduje jej nadanie.
2. Odznaka jest trzystopniowa: brązowa, srebrna i złota.
3. Odznakę nadaje się odpowiednio zdobywcom trzeciego, drugiego i pierwszego miejsca w konkursie lub turnieju.

4. Odznaka może być nadana również zwycięskim drużynom, jeżeli w konkursie lub turnieju prowadzona jest klasyfikacja drużynowa.
5. Odznakę nadaje rozkazem Komendant Główny Policji.

§ 12

1. Odznaka, o której mowa w § 1 pkt 5, ma kształt owalu o wymiarach: wysokość 65 mm, szerokość 45 mm. Na obrzeżu odznaki znajduje się wieniec laurowy. Pole wewnątrz wieńca ma kolor czarny. W środku odznaki znajduje się miecz, z którego wychodzą ukośne promienie dotykające wewnątrz wieńca laurowego. Na mieczu umieszczony jest wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej o wysokości 22 mm. Pod orłem znajduje się rozwinięta wstęga koloru granatowego z napisem określającym tytuł zwycięzcy lub zwycięskiej drużyny w konkursie lub turnieju. Na mieczu pod wstęgą, na czerwonym polu w kształcie lekko wklęsłego ośmiokąta o największej przekątnej 14 mm wyodrębnione jest pole o średnicy 5 mm. W polu umieszczony jest emblemat wyróżniający rodzaj służby. Na głowni miecza tłoczony jest rok, w którym przeprowadzony został konkurs lub turniej. Wieniec laurowy, miecz oraz promienie są pokryte, w zależności od stopnia odznaki, brązem, srebrem lub złotem.
2. Wzór odznaki określa załącznik nr 6 do rozporządzenia.

§ 12a³⁾

1. Odznaka, o której mowa w § 1 pkt 6, jest odznaką policyjną z szarfą w kolorze niebieskim z napisem „POLICJA” na tle stylizowanych skrzydeł w kolorze patynowanego srebra o wymiarach 69 mm x 16 mm.
2. Odznakę nadaje rozkazem Komendant Główny Policji z dniem mianowania policjanta na stanowisko służbowe w służbie Lotnictwo Policji.
3. Wzór odznaki określa załącznik nr 6a do rozporządzenia.

§ 12b⁴⁾

1. Odznaka, o której mowa w § 1 pkt 7, jest odznaką policyjną z szarfą w kolorze niebieskim z napisem „POLICJA” na tle stylizowanych skrzydeł z turbiną w kolorze patynowanego srebra o wymiarach 69 mm x 16 mm.
2. Odznakę nadaje rozkazem Komendant Główny Policji z dniem mianowania policjanta na stanowisko służbowe w służbie Lotnictwo Policji.
3. Wzór odznaki określa załącznik nr 6b do rozporządzenia.

§ 12c⁵⁾

- 1.⁶⁾ Odznakę, o której mowa w § 1 pkt 8, nadaje się policjantowi służby kontrterrorystycznej, który ukończył doskonalenie zawodowe w zakresie spadochronowym na określonym poziomie, prowadzone w jednostce organizacyjnej Policji.

7. Wzory odznak policyjnych oraz zasady i tryb ich nadawania policjantom

2. Odznaka jest trzystopniowa: brązowa, srebrna i złota.
3. Odznakę określonego stopnia nadaje się odpowiednio:
  - 1)⁷⁾ brązową – po uzyskaniu tytułu „Skoczek Spadochronowego Policji”,
  - 2) srebrną – po uzyskaniu „Świadectwa Kwalifikacji Skoczka Spadochronowego Policji”,
  - 3) złotą – po uzyskaniu uprawnień instruktora spadochronowego Policji.
4. Przy nadawaniu odznaki może być pominięta kolejność w stopniach.
5. Odznaka, o której mowa w § 1 pkt 8, o wymiarach 20 mm × 47,5 mm, wykonana z patynowanego srebra, ma kształt skrzydeł, na tle których znajduje się zawieszona pod czaszą spadochronu odznaka policyjna, otoczona wieńcem dębowo-laurowym w kolorze odpowiednim do stopnia, o którym mowa w ust. 2.
- 6.⁸⁾ Odznakę nadaje rozkazem Komendant Główny Policji na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej Policji odpowiedzialnej za prowadzenie doskonalenia zawodowego w zakresie spadochronowym.
7. Wzór odznaki określa załącznik nr 6c do rozporządzenia.

§ 12d⁹⁾

1. Odznakę, o której mowa w § 1 pkt 9, nadaje się policjantowi w uznaniu jego szczególnych zasług i osiągnięć służbowych, za inicjowanie i organizowanie działań związanych ze zwalczaniem terroryzmu lub za wspieranie działań Policji w tym zakresie.
2. Odznaka może być nadana również pośmiertnie.
3. Odznakę nadaje minister właściwy do spraw wewnętrznych na wniosek Komendanta Głównego Policji.
4. Odznakę nadaje się z okazji Święta Policji lub Narodowego Święta Niepodległości.

§ 12e¹⁰⁾

1. Wniosek o nadanie odznaki, o której mowa w § 1 pkt 9, powinien zawierać dane osobowe policjanta oraz szczegółowy opis zasług i osiągnięć służbowych uzasadniających nadanie odznaki. Wzór wniosku stanowi załącznik nr 1a do rozporządzenia.
2. Wniosek o nadanie odznaki powinien być zgłoszony drogą służbową nie później niż na dwa miesiące przed planowanym przez wnioskodawcę terminem wręczenia.

§ 12f¹¹⁾

1. Odznaka, o której mowa w § 1 pkt 9, ma kształt gwiazdy policyjnej z ośmiu pęków promieni, o wymiarach mieszczących się w kole o średnicy 44 mm, metalowej, srebrzonej i platynowej. Pośrodku na stylizowanej kokardzie emaliowanej biało i czerwono, otoczonej wieńcem z liści wawrzynu w kolorze antycznego złota, nałożony złoty monogram z liter „KT” o czarnym obrysie. Na odwrotnej stronie mocowanie ze śrubki i nakrętki.
2. Wzór odznaki określa załącznik nr 6d do rozporządzenia.

§ 12g¹²⁾

1. Odznakę, o której mowa w § 1 pkt 10, nadaje się policjantowi w uznaniu szczególnych zasług w zakresie inicjowania, organizowania i prowadzenia działań związanych ze zwalczaniem przestępczości zorganizowanej.
2. Odznaka może być nadana również pośmiertnie.
3. Odznakę nadaje minister właściwy do spraw wewnętrznych na wniosek Komendanta Głównego Policji, z inicjatywy Komendanta Centralnego Biura Śledczego Policji.
4. Odznakę nadaje się z okazji Święta Policji lub Narodowego Święta Niepodległości.

§ 12h¹³⁾

1. Wniosek o nadanie odznaki, o której mowa w § 1 pkt 10, powinien zawierać dane osobowe policjanta oraz szczegółowy opis zasług i osiągnięć służbowych uzasadniających nadanie odznaki. Wzór wniosku stanowi załącznik nr 1b do rozporządzenia.
2. Wniosek o nadanie odznaki powinien być zgłoszony drogą służbową ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych nie później niż miesiąc przed planowanym przez wnioskodawcę terminem wręczenia.

§ 12i¹⁴⁾

1. Odznaka, o której mowa w § 1 pkt 10, ma kształt gwiazdy policyjnej złożonej z ośmiu pęków promieni, jest wykonana z patynowanego metalu w kolorze srebrnym, a jej wymiary mieszczą się w kole o średnicy 45 mm. Na gwieździe jest nałożony wieniec z dwóch gałązek wawrzynu i dębiny, na którym widnieje stylizowany wizerunek orła z wzniesionymi skrzydłami trzymającego w szponach ośmiornicę. Na odwrotnej stronie odznaki znajduje się mocowanie złożone ze śrubki i nakrętki.
2. Wzór odznaki określa załącznik nr 6e do rozporządzenia.

§ 13¹⁵⁾

1. Uroczystego wręczenia odznak, o których mowa w § 1, dokonują osoby uprawnione do ich nadawania lub, w ich imieniu, osoby przez nie upoważnione.
- 2.¹⁶⁾ Policjanci wyróżnieni odznakami, o których mowa w § 1 pkt 1, 3, 4 i 6–10, otrzymują legitymacje stwierdzające ich nadanie. Legitymacje podpisują osoby uprawnione do nadawania odznak.
- 3.¹⁷⁾ Wzory legitymacji określają załączniki nr 7–14 do rozporządzenia.
4. Wręczenie odznaki, o której mowa w § 1 pkt 1, poprzedza się odczytaniem treści decyzji ministra właściwego do spraw wewnętrznych o jej nadaniu i wypowiedzeniem formuły „Wręczę odznakę Zasłużony Policjant” lub „W imieniu ministra właściwego do spraw wewnętrznych wręczę odznakę Zasłużony Policjant”.

§ 14

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

WZÓR WNIOSKU O NADANIE ODZNAKI „ZASŁUŻONY POLICJANT”

strona druga

14. Jednostka organizacyjna Policji sporządzająca wniosek

.....
nazwa jednostki organizacyjnej Policji

pieczęć

Dnia ..... 20..... r.

.....
podpis kierownika jednostki organizacyjnej Policji

15. Ewentualne dodatkowe opinie

16. WNOSZĘ O NADANIE ..... ODZNAKI „ZASŁUŻONY POLICJANT”
stopień odznaki

pieczęć

Dnia ..... 20..... r.

.....
podpis wnioskodawcy

17. DECYZJA O NADANIU ODZNAKI

nr ..... z dnia .....

Minister
właściwy do spraw wewnętrznych

7. Wzory odznak policyjnych oraz zasady i tryb ich nadawania policjantom

Załącznik nr 1a¹⁹⁾

Załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia 5 kwietnia 2019 r. (poz. 647)

WZÓR WNIOSKU O NADANIE ODZNAKI „ODZNAKA HONOROWA SŁUŻBY KONTRTERRORYSTYCZNEJ”

WNIOSEK O NADANIE ODZNAKI HONOROWEJ SŁUŻBY KONTRTERRORYSTYCZNEJ			
1. Nr ewidencyjny PESEL	2. NAZWISKO	3. IMIĘ/IMIONA	
4. Data urodzenia dzień miesiąc (słownie) rok	5. Miejsce urodzenia	6. Imię ojca	
7. Miejsce zameldowania na pobyt stały			
..... województwo		..... miejscowość (miasto, dzielnica, gmina)	
..... kod pocztowy i poczta	..... ulica	..... nr domu	..... nr lokalu
8. Dokument tożsamości			
..... nazwa dokumentu	..... seria i numer	..... wystawca dokumentu	..... data wydania
9. Stopień	10. Stanowisko służbowe	11. Miejsce pełnienia służby	
12. Poprzednia(-nie) odznaka(-ki)			
..... jeżeli policjant posiada ją/je, podać stopień i rok nadania			
13. Uzasadnienie wniosku			

**WZÓR WNIOSKU O NADANIE ODZNAKI
„ODZNAKA HONOROWA SŁUŻBY KONTRTERRORYSTYCZNEJ”**

14. Jednostka organizacyjna Policji sporządzająca wniosek

.....
nazwa jednostki organizacyjnej

pieczęć

.....
podpis kierownika jednostki organizacyjnej

15. Ewentualne dodatkowe opinie

16. WNOSZĘ O NADANIE ODZNAKI HONOROWEJ
SŁUŻBY KONTRTERRORYSTYCZNEJ

pieczęć

Dnia.....20.....r.

.....
podpis wnioskodawcy

17. DECYZJA O NADANIU ODZNAKI

nr.....z dnia.....

Minister
właściwy do spraw wewnętrznych

7. Wzory odznak policyjnych oraz zasady i tryb ich nadawania policjantom

Załącznik nr 1b²⁰⁾

Załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia 30 października 2020 r. (poz. 1991)

WNIOSEK O NADANIE ODZNAKI HONOROWEJ CENTRALNEGO BIURA ŚLEDZCZEGO POLICJI

WZÓR

WNIOSEK O NADANIE ODZNAKI HONOROWEJ CENTRALNEGO BIURA ŚLEDZCZEGO POLICJI			
1. Numer PESEL kandydata	2. Imię (imiona)	3. Nazwisko	
4. Data urodzenia	5. Miejsce urodzenia	6. Imię ojca	
Dzień – miesiąc (słownie) – rok			
7. Adres zamieszkania			
..... województwo		..... miejscowość (miasto, dzielnica, gmina)	
..... kod pocztowy	..... ulica	..... numer domu	..... numer lokalu
8. Dokument tożsamości			
..... nazwa dokumentu	..... seria i numer	..... wystawca dokumentu	..... data wydania
9. Stopień policyjny	10. Stanowisko służbowe	11. Miejsce pełnienia służby	
12. Poprzednia (-nie) odznaka (-ki)			
..... jeżeli policjant posiada, podać nazwę i rok nadania			
13. Uzasadnienie wniosku			

**WNIOSEK O NADANIE ODZNAKI HONOROWEJ
CENTRALNEGO BIURA ŚLEDZEGO POLICJI**

14. Jednostka organizacyjna Policji sporządzająca wniosek

.....
nazwa jednostki organizacyjnej   podpis kierownika jednostki organizacyjnej   dnia .....

15. Ewentualne uwagi

16. WNOSZĘ O NADANIE ODZNAKI HONOROWEJ CENTRALNEGO BIURA
ŚLEDZEGO POLICJI

dnia .....
.....
podpis wnioskodawcy

17. DECYZJA O NADANIU ODZNAKI HONOROWEJ CENTRALNEGO BIURA
ŚLEDZEGO POLICJI

numer ..... z dnia .....
.....
podpis ministra
właściwego do spraw wewnętrznych

7. Wzory odznak policyjnych oraz zasady i tryb ich nadawania policjantom

Załącznik nr 2

Załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 lipca 2000 r. (poz. 804)

Załącznik nr 3

Załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 lipca 2000 r. (poz. 804)

WZÓR ODZNAKI „ABSOLWENTA SZKOŁY”

symbol(e) rodzajów służb lub godło szkoły

nazwa miejscowości, w której szkoła ma siedzibę

Załącznik nr 4

Załącznik nr 4 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 lipca 2000 r. (poz. 804)

WZÓR ODZNAKI „INSTRUKTORA WYSZKOLENIA POLICYJNEGO”

symbol określający specjalność instruktora

SYMBOLE OKREŚLAJĄCE SPECJALNOŚĆ INSTRUKTORA

Instruktor
wyszkożenia
strzeleckiego

Instruktor
posługiwania się
pałką typu
„TONFA”

Instruktor
taktyk i technik
interwencji

Instruktor
doskonalenia
techniki jazdy

7. Wzory odznak policyjnych oraz zasady i tryb ich nadawania policjantom

Załącznik nr 5

Załącznik nr 5 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 lipca 2000 r. (poz. 804)

WZÓR „POLICYJNEJ ODZNAKI SPRAWNOŚCI FIZYCZNEJ”

Załącznik nr 6

Załącznik nr 6 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 lipca 2000 r. (poz. 804)

WZÓR ODZNAKI ZWYCIĘZCY W KONKURSIE LUB TURNIEJU WIEDZY I SPRAWNOŚCI ZAWODOWEJ

rok odbycia turnieju
(cyfry białe)

tytuł zwycięzcy
lub zwyciężskiej drużyny
(litery białe)

Załącznik nr 6a²¹⁾

Załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 kwietnia 2007 r. (poz. 584)

WZÓR ODZNAKI „PILOT LOTNICTWA POLICJI”

Załącznik nr 6b²²⁾

Załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 kwietnia 2007 r. (poz. 584)

WZÓR ODZNAKI „MECHANIK LOTNICTWA POLICJI”

Załącznik nr 6c²³⁾

Załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 czerwca 2015 r. (poz. 947)

WZÓR ODZNAKI „SKOCZEK SPADOCHRONOWY POLICJI”

Odznaka Złota

Odznaka Srebrna

Odznaka Brązowa

7. Wzory odznak policyjnych oraz zasady i tryb ich nadawania policjantom

Załącznik nr 6d²⁴⁾

Załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 kwietnia 2019 r. (poz. 647)

WZÓR ODZNAKI „ODZNAKA HONOROWA SŁUŻBY KONTRTERRORYSTYCZNEJ”

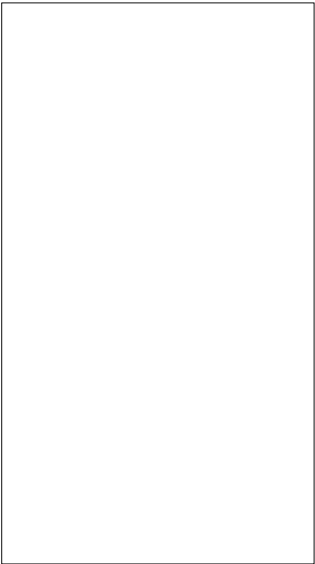

Załącznik nr 6e²⁵⁾

Załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 października 2020 r. (poz. 1991)

ODZNAKA HONOROWA CENTRALNEGO BIURA ŚLEDZCZEGO POLICJI (WZÓR)

WZÓR LEGITYMACJI ODZNAKI „ZASŁUŻONY POLICJANT”	
	<p>RZECZPOSPOLITA POLSKA</p> <p>LEGITYMACJA</p> <p>Nr .....</p> <p>WARSZAWA</p> <p>dnia .....</p>
Strona 1	Strona 2
<p>Decyzją nr .....</p> <p>z dnia .....</p> <p>..... (stopień, imię, nazwisko)</p> <p>OTRZYMAŁ(A)</p> <p>..... (stopień odznaki)</p> <p>ODZNAKĘ „ZASŁUŻONY POLICJANT”</p> <p>Minister mp. właściwy do spraw wewnętrznych</p>	
Strona 3	Strona 4

Uwagi:

1. Legitymację o wymiarach 140 mm x 95 mm wykonuje się z papieru w kolorze białym o gramaturze nie mniejszej niż 200 g/m².
2. Strony 1, 2 i 3 drukuje się według załączonego wzoru, napisy w kolorze czarnym.

7. Wzory odznak policyjnych oraz zasady i tryb ich nadawania policjantom

Załącznik nr 8

Załącznik nr 8 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 lipca 2000 r. (poz. 804)

WZÓR LEGITYMACJI ODZNAKI INSTRUKTORA WYSZKOLENIA POLICYJNEGO	
<p>INSTRUKTOR WYSZKOLENIA POLICYJNEGO</p> 	<p>..... (nazwisko i imię)</p> <p>ma prawo noszenia</p> <p>odznaki</p> <p>INSTRUKTORA WYSZKOLENIA POLICYJNEGO</p> <p>..... (specjalizacja instruktora)</p> <p>.....</p> <p>..... (stopień odznaki) ..... (data nadania)</p> <p>..... (podpis i pieczęć wystawcy)</p>
Strona 1	Strona 2

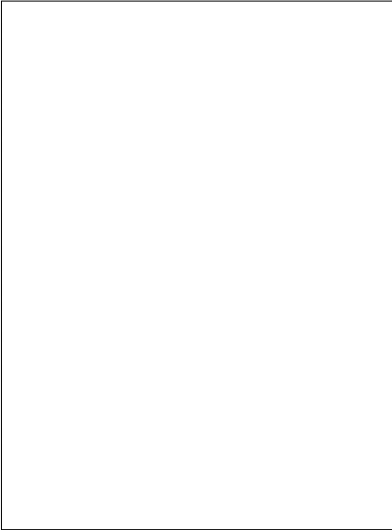
Załącznik nr 9

Załącznik nr 9 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 lipca 2000 r. (poz. 804)

WZÓR LEGITYMACJI POLICYJNEJ ODZNAKI SPRAWNOŚCI FIZYCZNEJ	
<p>POLICYJNA ODZNAKA SPRAWNOŚCI FIZYCZNEJ</p> 	<p>..... (nazwisko i imię)</p> <p>Ma prawo noszenia</p> <p>Policyjnej Odznaki Sprawności Fizycznej</p> <p>.....</p> <p>..... (stopień odznaki) ..... (data nadania)</p> <p>..... (podpis i pieczęć wystawcy)</p>
Strona 1	Strona 2

Załącznik nr 10²⁷⁾

Załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia 3 kwietnia 2007 r. (poz. 584)

WZÓR LEGITYMACJI ODZNAKI „PILOT LOTNICTWA POLICJI”	
 <p>LEGITYMACJA PILOT LOTNICTWA POLICJI</p>	 <p>LEGITYMACJA nr .....</p> <p>Warszawa, dnia .....</p>
Strona 1	Strona 2
 <p>KOMENDA GŁÓWNA POLICJI</p> <p>..... (imię)</p> <p>..... (nazwisko)</p> <p>jest uprawniony do noszenia odznaki PILOT LOTNICTWA POLICJI</p> <p>mp. ....</p>	
Strona 3	Strona 4

Uwagi:

1. Legitymację o wymiarach 140 mm x 95 mm wykonuje się z papieru w kolorze białym o gramaturze nie mniejszej niż 200 g/m².
2. Strony 1, 2, 3 drukuje się według załączonego wzoru, napisy w kolorze czarnym.

7. Wzory odznak policyjnych oraz zasady i tryb ich nadawania policjantom

Załącznik nr 11²⁸⁾

Załącznik nr 4 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia 3 kwietnia 2007 r. (poz. 584)

WZÓR LEGITYMACJI ODZNAKI „MECHANIK LOTNICTWA POLICJI”	
 <p>LEGITYMACJA MECHANIK LOTNICTWA POLICJI</p>	<p>LEGITYMACJA</p> <p>nr .....</p> <p>Warszawa, dnia .....</p>
Strona 1	Strona 2
 <p>KOMENDA GŁÓWNA POLICJI</p> <p>..... (imię)</p> <p>..... (nazwisko)</p> <p>jest uprawniony do noszenia odznaki MECHANIK LOTNICTWA POLICJI</p> <p>mp. ....</p>	
Strona 3	Strona 4

Uwagi:

1. Legitymację o wymiarach 140 mm x 95 mm wykonuje się z papieru w kolorze białym o gramaturze nie mniejszej niż 200 g/m².
2. Strony 1, 2, 3 drukuje się według załączonego wzoru, napisy w kolorze czarnym.

Załącznik nr 12²⁹⁾

Załącznik nr 4 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 czerwca 2015 r. (poz. 947)

WZÓR LEGITYMACJI ODZNAKI „SKOCZEK SPADOCHRONOWY POLICJI”	
 <p>LEGITYMACJA SKOCZEK SPADOCHRONOWY POLICJI</p>	<p>LEGITYMACJA nr .....</p> <p>WARSZAWA dnia .....</p>
Strona 1	Strona 2
<p>KOMENDA GŁÓWNA POLICJI</p> <p>..... imię</p> <p>..... nazwisko</p> <p>jest uprawniony(-a) do noszenia</p> <p>..... stopień odznaki</p> <p>SKOCZEK SPADOCHRONOWY POLICJI</p> <p>mp. ....</p>	
Strona 3	Strona 4

Uwagi:

1. Legitymację o wymiarach 140 mm x 95 mm wykonuje się z papieru w kolorze białym o gramaturze nie mniejszej niż 200 g/m².
2. Strony 1, 2, 3 drukuje się według załączonego wzoru, napisy w kolorze czarnym.

7. Wzory odznak policyjnych oraz zasady i tryb ich nadawania policjantom

Załącznik nr 13³⁰⁾

Załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia 5 kwietnia 2019 r. (poz. 647)

WZÓR LEGITYMACJI ODZNAKI „ODZNAKA HONOROWA SŁUŻBY KONTRTERRORYSTYCZNEJ”	
	RZECZPOSPOLITA POLSKA LEGITYMACJA nr ..... WARSZAWA dnia .....
Strona 1	Strona 2
Decyzją nr ..... z dnia .... (stopień, imię, nazwisko) OTRZYMAŁ(A) ODZNAKĘ HONOROWĄ SŁUŻBY KONTRTERRORYSTYCZNEJ Minister mp. właściwy do spraw wewnętrznych	
Strona 3	Strona 4

Uwagi:

1. Legitymację o wymiarach 140 mm x 95 mm wykonuje się z papieru w kolorze białym o gramaturze nie mniejszej niż 200 g/m².
2. Strony 1, 2, 3 drukuje się według załączonego wzoru, napisy w kolorze czarnym.

LEGITYMACJA ODZNAKI HONOROWEJ CENTRALNEGO BIURA ŚLEDZCZEGO POLICJI	
	RZECZPOSPOLITA POLSKA LEGITYMACJA nr ..... WARSZAWA dnia .....
Strona 1	Strona 2
DECYZJĄ NR ..... z dnia .... (stopień, imię, nazwisko) OTRZYMAŁ(A) ODZNAKĘ HONOROWĄ CENTRALNEGO BIURA ŚLEDZCZEGO POLICJI mp. Minister Właściwy do spraw wewnętrznych	
Strona 3	Strona 4

Uwagi:

1. Legitymację o wymiarach 140 mm x 95 mm wykonuje się z papieru w kolorze białym o gramaturze nie mniejszej niż 200 g/m².
2. Strony 1–3 drukuje się według załączonego wzoru, napisy w kolorze czarnym.

7. Wzory odznak policyjnych oraz zasady i tryb ich nadawania policjantom

- ¹⁾ § 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3.04.2007 r. (Dz. U. Nr 87, poz. 584), które wchodzi w życie 2.06.2007 r.; pkt 8 dodany rozporządzeniem z dnia 18.06.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 947), które wchodzi w życie 18.07.2015 r.; pkt 9 dodany rozporządzeniem z dnia 5.04.2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 647), które wchodzi w życie 9.04.2019 r., ma zastosowanie od dnia 5.04.2019 r.; pkt 10 dodany rozporządzeniem z dnia 30.10.2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1991), które wchodzi w życie 27.11.2020 r.
- ²⁾ § 9 ust. 4 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 5.04.2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 647), które wchodzi w życie 9.04.2019 r., ma zastosowanie od dnia 5.04.2019 r.
- ³⁾ § 12a dodany rozporządzeniem z dnia 3.04.2007 r. (Dz. U. Nr 87, poz. 584), które wchodzi w życie 2.06.2007 r.
- ⁴⁾ § 12b dodany rozporządzeniem z dnia 3.04.2007 r. (Dz. U. Nr 87, poz. 584), które wchodzi w życie 2.06.2007 r.
- ⁵⁾ § 12c dodany rozporządzeniem z dnia 18.06.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 947), które wchodzi w życie 8.07.2015 r.
- ⁶⁾ § 12c ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 5.04.2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 647), które wchodzi w życie 9.04.2019 r., ma zastosowanie od dnia 5.04.2019 r.
- ⁷⁾ § 12c ust. 3 pkt 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 5.04.2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 647), które wchodzi w życie 9.04.2019 r., ma zastosowanie od dnia 5.04.2019 r.
- ⁸⁾ § 12c ust. 6 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 5.04.2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 647), które wchodzi w życie 9.04.2019 r., ma zastosowanie od dnia 5.04.2019 r.
- ⁹⁾ § 12d dodany rozporządzeniem z dnia 5.04.2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 647), które wchodzi w życie 9.04.2019 r., ma zastosowanie od dnia 5.04.2019 r.
- ¹⁰⁾ § 12e dodany rozporządzeniem z dnia 5.04.2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 647), które wchodzi w życie 9.04.2019 r., ma zastosowanie od dnia 5.04.2019 r.
- ¹¹⁾ § 12f dodany rozporządzeniem z dnia 5.04.2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 647), które wchodzi w życie 9.04.2019 r., ma zastosowanie od dnia 5.04.2019 r.
- ¹²⁾ § 12g dodany rozporządzeniem z dnia 30.10.2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1991), które wchodzi w życie 27.11.2020 r.
- ¹³⁾ § 12h dodany rozporządzeniem z dnia 30.10.2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1991), które wchodzi w życie 27.11.2020 r.
- ¹⁴⁾ § 12i dodany rozporządzeniem z dnia 30.10.2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1991), które wchodzi w życie 27.11.2020 r.
- ¹⁵⁾ § 13 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 18.06.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 947), które wchodzi w życie 18.07.2015 r.
- ¹⁶⁾ § 13 ust. 2 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 30.10.2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1991), które wchodzi w życie 27.11.2020 r.
- ¹⁷⁾ § 13 ust. 3 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 30.10.2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1991), które wchodzi w życie 27.11.2020 r.
- ¹⁸⁾ Załącznik 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 18.06.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 947), które wchodzi w życie 18.07.2015 r.
- ¹⁹⁾ Załącznik 1a dodany rozporządzeniem z dnia 5.04.2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 647), które wchodzi w życie 9.04.2019 r., ma zastosowanie od dnia 5.04.2019 r.
- ²⁰⁾ Załącznik 1b dodany rozporządzeniem z dnia 30.10.2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1991), które wchodzi w życie 27.11.2020 r.
- ²¹⁾ Załącznik 6a dodany rozporządzeniem z dnia 3.04.2007 r. (Dz. U. Nr 87, poz. 584), które wchodzi w życie 2.06.2007 r.
- ²²⁾ Załącznik 6b dodany rozporządzeniem z dnia 3.04.2007 r. (Dz. U. Nr 87, poz. 584), które wchodzi w życie 2.06.2007 r.
- ²³⁾ Załącznik 6c dodany rozporządzeniem z dnia 18.06.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 947), które wchodzi w życie 18.07.2015 r.
- ²⁴⁾ Załącznik 6d dodany rozporządzeniem z dnia 5.04.2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 647), które wchodzi w życie 9.04.2019 r., ma zastosowanie od dnia 5.04.2019 r.
- ²⁵⁾ Załącznik 6e dodany rozporządzeniem z dnia 30.10.2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1991), które wchodzi w życie 27.11.2020 r.

- ²⁶⁾ Załącznik 7 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 18.06.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 947), które wchodzi w życie 18.07.2015 r.
- ²⁷⁾ Załącznik 10 dodany rozporządzeniem z dnia 3.04.2007 r. (Dz. U. Nr 87, poz. 584), które wchodzi w życie 2.06.2007 r.
- ²⁸⁾ Załącznik 11 dodany rozporządzeniem z dnia 3.04.2007 r. (Dz. U. Nr 87, poz. 584), które wchodzi w życie 2.06.2007 r.
- ²⁹⁾ Załącznik 12 dodany rozporządzeniem z dnia 18.06.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 947), które wchodzi w życie 18.07.2015 r.
- ³⁰⁾ Załącznik 13 dodany rozporządzeniem z dnia 5.04.2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 647), które wchodzi w życie 9.04.2019 r., ma zastosowanie od dnia 5.04.2019 r.
- ³¹⁾ Załącznik 14 dodany rozporządzeniem z dnia 30.10.2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1991), które wchodzi w życie 27.11.2020 r.

8.

Wzór Odznaki imienia podkomisarza Policji Andrzeja Struja

ZARZĄDZENIE NR 5 MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

z dnia 10 lutego 2021 r.

w sprawie ustanowienia odznaki okolicznościowej pod nazwą Odznaka imienia podkomisarza Policji Andrzeja Struja

(Dz. Urz. MSWiA z 2021 r. poz. 6)

Na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 3 oraz art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. z 2016 r. poz. 38) w związku z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2021 r. poz. 178) zarządza się, co następuje:

§ 1

Zarządzenie ustanawia odznakę okolicznościową pod nazwą Odznaka imienia podkomisarza Policji Andrzeja Struja, ustala jej wzór oraz zasady i tryb jej nadawania i noszenia, a także ustanawia nagrodę pieniężną w związku z jej nadaniem.

§ 2

Dla uczczenia pamięci tragicznie zmarłego w dniu 10 lutego 2010 r. podkomisarza Policji Andrzeja Struja ustanawia się odznakę okolicznościową pod nazwą Odznaka imienia podkomisarza Policji Andrzeja Struja, zwaną dalej „Odznaką”, przyznawaną policjantowi za podjęcie:

- 1) poza służbą czynności ratowania życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia z narażeniem własnego życia lub zdrowia;
- 2) w czasie służby czynności ratowania życia ludzkiego ze szczególnym narażeniem własnego życia lub zdrowia.

§ 3

1. Odznaka ma kształt medalu w kształcie koła o średnicy 35 mm wykonanego w metalu w kolorze srebrnym, z profilowanym uszkiem i kółkiem do zawieszenia, ozdo-

bionym obustronnie półwieńcem z liści dębowych i wawrzynowych. Na awersie Odznaki, na fakturowanej powierzchni, widnieje wypukły zarys gwiazdy policyjnej, zanikający z prawej ku dolnej krawędzi. Na gwieździe jest umieszczony trzywierszowy, wypukły, majuskułowy napis: „...NAWET Z NARAŻENIEM ŻYCIA”, będący fragmentem roty policyjnego ślubowania. Na rewersie Odznaki podobnie fakturowanym, z prawej u dołu widnieje wcięcie symbolizujące przecięcie – przedwcześnie zakończone życie podkomisarza Andrzeja Struja, a na całości pięciowierszowy, wypukły, zróżnicowany wysokością liter majuskułowy napis „PODKOMISARZ POLICJI ANDRZEJ STRUJ 1968–2010”.

2. Odznaka jest zawieszona na wstążce z rypsu, ciemnognatowej o szerokości 35 mm, z biegnącymi w odstępie 5 mm od siebie dwoma paskami w kolorze czerwieni burgundzkiej o szerokości 8 mm, obramowanymi prążkami błękitnymi o szerokości 1 mm.
3. Wzór Odznaki jest określony w załączniku nr 1 do zarządzenia.

§ 4

1. Wraz z nadaniem Odznaki policjantowi przyznaje się nagrodę pieniężną, zwaną dalej „nagrodą”.
2. Wzór dyplomu stwierdzającego nadanie Odznaki i przyznanie nagrody jest określony w załączniku nr 2 do zarządzenia.

§ 5

1. Odznaka może zostać nadana, a nagroda przyznana policjantowi, który:
  - 1) spełnia co najmniej jeden z warunków, o których mowa w § 2;
  - 2) nie był skazany prawomocnym wyrokiem sądu.
2. Nie nadaje się Odznaki, a nagrody nie przyznaje się policjantowi, wobec którego:
  - 1) jest prowadzone postępowanie dyscyplinarne;
  - 2) orzeczono karę dyscyplinarną, przed jej zatarciem;
  - 3) postępowanie karne zostało warunkowo umorzone – przez okres roku od uprawomocnienia się orzeczenia.

§ 6

Jeżeli w wyniku czynności, o których mowa w § 2, policjant poniósł śmierć, Odznaka może być nadana, a nagroda przyznana pośmiertnie i przekazana najbliższej rodzinie zmarłego policjanta.

§ 7

Odznakę nadaje, a nagrodę przyznaje minister właściwy do spraw wewnętrznych, zwany dalej „ministrem”, z własnej inicjatywy albo na wniosek Komendanta Głównego Policji.

§ 8

1. Wniosek, o którym mowa w § 7, zawiera w szczególności opinię o kandydacie oraz uzasadnienie nadania Odznaki i przyznania nagrody.
2. Do wniosku dołącza się pisemną opinię przełożonego policjanta, którego dotyczy wniosek, potwierdzającą spełnienie warunku określonego w § 2.
3. Wzór wniosku o nadanie Odznaki i przyznanie nagrody jest określony w załączniku nr 3 do zarządzenia.

§ 9

1. Kandydatury do Odznaki i nagrody opiniuje dyrektor komórki organizacyjnej właściwej do spraw osobowych w urzędzie obsługującym ministra.
2. Dyrektor, o którym mowa w ust. 1:
  - 1) zasięga opinii dyrektora komórki organizacyjnej właściwej do spraw budżetu urzędu obsługującego ministra – w zakresie nagród dla kandydatów;
  - 2) uzgadnia kandydatury wskazane przez ministra lub zgłoszone przez Komendanta Głównego Policji ze wskazanym przez ministra sekretarzem lub podsekretarzem stanu w urzędzie obsługującym ministra;
  - 3) rekomenduje ministrowi kandydatury, które uzyskały pozytywne opinie, a w przypadku opinii negatywnej informuje o przyczynie braku rekomendacji.

§ 10

1. Ewidencję nadanych Odznak prowadzi komórka organizacyjna właściwa do spraw osobowych w urzędzie obsługującym ministra.
2. Ewidencję przyznanych nagród prowadzi komórka organizacyjna właściwa do spraw budżetu w urzędzie obsługującym ministra.

§ 11

1. Odznakę wraz z dyplomem stwierdzającym jej nadanie wręcza minister albo inna upoważniona osoba w imieniu ministra.
2. Termin wręczenia Odznaki oraz wysokość nagrody określa minister.
3. Odznakę wręcza się w sposób i w okolicznościach zapewniających uroczysty charakter aktu, nie później niż dwanaście miesięcy od dnia nadania Odznaki.
4. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, za zgodą ministra, Odznaka może być wręczona w terminie innym, niż określony w ust. 2.
5. Akt wręczenia Odznaki dokonywany w imieniu ministra poprzedza się wypowiedzeniem formuły „W imieniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji wręczam Pani / Panu (wraz z podaniem stopnia służbowego) Odznakę imienia podkomisarza Policji Andrzeja Struja”.

§ 12

1. Odznakę nosi się na lewej piersi po odznakach polskich orderów i odznaczeń państwowych.
2. W razie zgubienia albo zniszczenia Odznaki lub dyplomu wtórnych egzemplarzy nie wydaje się.

§ 13

1. Koszty nagród są pokrywane ze środków budżetu państwa w części, której dysponentem jest minister.
2. Koszty związane z wykonaniem Odznaki oraz dyplomów są pokrywane ze środków budżetowych, których dysponentem jest Komendant Główny Policji.
3. Nagrodę wypłaca Komendant Główny Policji po przekazaniu środków przez urząd obsługujący ministra.

§ 14

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 10 lutego 2021 r.

Załącznik nr 1

**DYPLOM DO ODZNAKI IMIENIA PODKOMISARZA POLICJI
ANDRZEJA STRUJA I NAGRODY PIENIĘŻNEJ
(WZÓR)**

RZECZPOSPOLITA POLSKA
W UZNANIU ZASŁUG
W RATOWANIU DOBRA CHRONIONEGO PRAWEM
NADAJĘ

.....
(stopień policyjny, imię i nazwisko osoby wyróżnionej)

**ODZNAKĘ IMIENIA PODKOMISARZA POLICJI ANDRZEJA STRUJA
i PRYZNAJĘ NAGRODĘ PIENIĘŻNĄ**

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

.....
(podpis i odcisk pieczęci)

Warszawa, dnia .....

**WNIOSEK O NADANIE ODZNAKI IMIENIA PODKOMISARZA
POLICJI ANDRZEJA STRUJA I PRYZNANIE NAGRODY PIENIĘŻNEJ
(WZÓR)**

1. Nazwisko kandydata <i>(wypełnić wielkimi literami)</i>		2. Imiona <i>(wypełnić wielkimi literami)</i>	
3. Stopień policyjny		4. Płeć <i>(zaznaczyć właściwe)</i>	
		mężczyzna	kobieta
5. Numer PESEL kandydata		6. Miejsce służby – miejscowość	
7. Wnoszę o nadanie wyżej wymienionej osobie Odznaki imienia podkomisarza Policji Andrzeja Struja i przyznanie nagrody pieniężnej			
data		czytelny własnoręczny podpis wnioskodawcy	
8. Opinia o kandydacie – uzasadnienie wniosku			
9. Nazwisko, imię i telefon osoby, która sporządziła i przedstawiła wniosek do podpisu wnioskodawcy			
10. Adnotacje organu uprawnionego do nadania Odznaki oraz przyznania nagrody pieniężnej			
nr decyzji		z dnia	

9.

Wzór odznaki okolicznościowej Medal Stulecia Utworzenia Policji Państwowej

ZARZĄDZENIE NR 13 MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

z dnia 28 czerwca 2019 r.

w sprawie ustanowienia odznaki okolicznościowej Medal Stulecia Utworzenia Policji Państwowej

(Dz. Urz. MSWiA z 2019 r. poz. 21)

Na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 3 oraz art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. z 2016 r. poz. 38) zarządza się, co następuje:

§ 1

1. Upamiętniając setną rocznicę utworzenia Policji Państwowej w 1919 roku – ustanawia się odznakę okolicznościową Medal Stulecia Utworzenia Policji Państwowej, zwaną dalej „Medalem”.
2. Medal może być nadawany policjantom i pracownikom Policji oraz innym osobom w uznaniu za osiągnięcia w popularyzowaniu tradycji i dokonań Policji.

§ 2

1. Medal ma kształt okrągły o średnicy 35 mm w kolorze srebrnym z zaznaczoną obustronnie krawędzią, z uszkiem i kółkiem do zawieszenia. Na stronie licowej umieszczony jest pośrodku wypukły wizerunek orła państwowego (wzór 1919) trzymającego wstęgę z wypukłymi datami „1919” i „2019”, oddzielonymi znacznikiem w postaci gwiazdy srebrnej czteroramiennej, która była odznaką wyższych funkcjonariuszy Policji Państwowej umieszczaną na czapce. Na stronie odwrotnej, na zarysie gwiazdy policyjnej, umieszczony jest czterowierszowy wypukły, majuskułowy napis „100-LECIE UTWORZENIA POLICJI PAŃSTWOWEJ”. Poniżej napisu widnieją dwie palmy nawiązujące do oznak szarż Policji Państwowej, ułożone symetrycznie skosem do siebie. Medal jest zawieszony na wstążce ciemnogrnatowej szerokości 36 mm, mającej pośrodku dwa prążki błękitne szerokości 5 mm, rozdzielone prążkiem srebrzystym szerokości 2 mm.

2. Wzór Medalu określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 3

1. Medal nadaje, w drodze decyzji, minister właściwy do spraw wewnętrznych, zwany dalej „Ministrem” – z własnej inicjatywy albo na wniosek Komendanta Głównego Policji.
2. Wniosek o nadanie Medalu powinien:
  - 1) zawierać dane personalne kandydata do wyróżnienia Medalem oraz opis jego osiągnięć uzasadniających nadanie Medalu;
  - 2) być przedstawiony Ministrowi co najmniej miesiąc przed przewidywaną datą wręczenia Medalu, a w uzasadnionych przypadkach – w innym terminie.
3. Wzór wniosku o nadanie Medalu określa załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 4

1. Medal wraz z dyplomem stwierdzającym jego nadanie i uprawniającym do jego noszenia wręcza Minister albo – w jego imieniu – inna upoważniona osoba, w szczególności Komendant Główny Policji oraz komendant wojewódzki (Stołeczny) Policji.
2. Medal może być nadany tej samej osobie tylko raz.
3. Wzór dyplomu stwierdzającego nadanie Medalu i uprawnienie do jego noszenia określa załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 5

1. Medal wręcza się z okazji Święta Policji i świąt państwowych lub podczas oficjalnych uroczystości państwowych i samorządowych – w sposób i w okolicznościach zapewniających uroczysty charakter aktu, nie później niż sześć miesięcy od dnia nadania Medalu.
2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, za zgodą Ministra, Medal może być wręczony w terminie innym, niż określony w ust. 1.
3. Akt wręczenia Medalu dokonywany w imieniu Ministra poprzedza się wypowiedzeniem formuły „W imieniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji wręczam Pani/Panu (w przypadku policjanta należy podać także jego stopień policyjny) Medal Stulecia Utworzenia Policji Państwowej”.

§ 6

1. Medal nosi się wpięty w lewą klapę ubioru lub na tej samej wysokości.
2. Osobom wyróżnionym Medalem nie przysługują inne prawa i przywileje, niż wynikające z jego okolicznościowego charakteru.
3. W razie zgubienia albo zniszczenia Medalu lub dyplomu, o których mowa w § 4 ust. 1, wtórnych egzemplarzy nie wydaje się.

9. Wzór odznaki okolicznościowej Medal Stulecia Utworzenia Policji Państwowej

§ 7

Ewidencję Medalu i dyplomów prowadzi komórka organizacyjna właściwa do spraw osobowych urzędu obsługującego Ministra.

§ 8

1. Koszty związane z wykonaniem matrycy Medalu i jego kolejnych serii oraz formularza dyplomu są pokrywane ze środków budżetu państwa w części, której dysponentem jest Komendant Główny Policji.
2. Medale i dyplomy przewidziane do wręczenia Komendant Główny Policji przekazuje do dyspozycji Ministra niezwłocznie po ich wykonaniu.

§ 9

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Załącznik nr 1

**DYPLOM W UZNANIU OSIĄGNIĘĆ W POPULARYZOWANIU
TRADYCJI I DOKONAŃ POLICJI
(WZÓR)**

RZECZPOSPOLITA POLSKA

DYPLOM

W UZNANIU OSIĄGNIĘĆ
W POPULARYZOWANIU TRADYCJI I DOKONAŃ POLICJI

NADAJĘ

.....
(stopień, imię i nazwisko osoby wyróżnionej)

ODZNAKĘ OKOLICZNOŚCIOWĄ

**Medal Stulecia Utworzenia
Policji Państwowej**

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

.....
podpis

Warszawa, dnia .....

Akty prawne

Ustawa z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1509).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 maja 2004 r. w sprawie zakazu używania munduru policyjnego lub jego części (Dz. U. z 2020 r. poz. 1553).

Zarządzenie nr 1385 Komendanta Głównego Policji z dnia 17 listopada 2009 r. w sprawie metod i form wykonywania przez policjantów zadań związanych z realizacją eskort policyjnych (Dz. Urz. KGP Nr 15, poz. 69).

Zarządzenie nr 22 Komendanta Głównego Policji z dnia 29 sierpnia 2013 r. zmieniające zarządzenie w sprawie metod i form wykonywania przez policjantów zadań związanych z realizacją eskort policyjnych (Dz. Urz. KGP poz. 78).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 października 1999 r. w sprawie wzoru i trybu nadawania sztandaru jednostkom organizacyjnym Policji (Dz. U. Nr 97, poz. 1136).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 maja 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wzoru i trybu nadawania sztandaru jednostkom organizacyjnym Policji (Dz. U. poz. 692).

Zarządzenie Nr 1 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 stycznia 2002 r. w sprawie ceremoniału ślubowania policjanta (Dz. Urz. MSWiA Nr 1, poz. 1).

Zarządzenie nr 56 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 23 grudnia 2010 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ceremoniału ślubowania policjanta (Dz. Urz. MSWiA z 2011 r. Nr 1, poz. 3).

Zarządzenie nr 24 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ceremoniału ślubowania policjanta (Dz. Urz. MSWiA z 2019 r. poz. 43).

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 listopada 1992 r. w sprawie opisu, materiału, wymiarów, wzorów rysunkowych oraz sposobu i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń (Dz. U. Nr 90, poz. 452).

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21 października 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opisu, materiału, wymiarów, wzorów rysunkowych oraz sposobu i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń (Dz. U. Nr 196, poz. 1445).

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 marca 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opisu, materiału, wymiarów, wzorów rysunkowych oraz sposobu i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń (Dz. U. Nr 53, poz. 353).

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 31 lipca 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opisu, materiału, wymiarów, wzorów rysunkowych oraz sposobu i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń (Dz. U. Nr 151, poz. 1075).

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 listopada 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opisu, materiału, wymiarów, wzorów rysunkowych oraz sposobu i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń (Dz. U. Nr 221, poz. 1448).

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 4 maja 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opisu, materiału, wymiarów, wzorów rysunkowych oraz sposobu i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń (Dz. U. poz. 590).

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 października 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opisu, materiału, wymiarów, wzorów rysunkowych oraz sposobu i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń (Dz. U. poz. 1777).

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 października 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opisu, materiału, wymiarów, wzorów rysunkowych oraz sposobu i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń (Dz. U. poz. 2076).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 lipca 2000 r. w sprawie wzorów odznak policyjnych oraz szczegółowych zasad i trybu ich nadawania policjantom (Dz. U. Nr 67, poz. 804).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 kwietnia 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wzorów odznak policyjnych oraz szczegółowych zasad i trybu ich nadawania policjantom (Dz. U. Nr 87, poz. 584).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 września 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wzorów odznak policyjnych oraz szczegółowych zasad i trybu ich nadawania policjantom (Dz. U. poz. 1281).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 czerwca 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wzorów odznak policyjnych oraz szczegółowych zasad i trybu ich nadawania policjantom (Dz. U. poz. 947).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wzorów odznak policyjnych oraz szczegółowych zasad i trybu ich nadawania policjantom (Dz. U. poz. 248).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 kwietnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wzorów odznak policyjnych oraz szczegółowych zasad i trybu ich nadawania policjantom (Dz. U. poz. 647).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 października 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wzorów odznak policyjnych oraz szczegółowych zasad i trybu ich nadawania policjantom (Dz. U. poz. 1991).

Zarządzenie nr 5 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 10 lutego 2021 r. w sprawie ustanowienia odznaki okolicznościowej pod nazwą Odznaka imienia podkomisarza Policji Andrzeja Struja (Dz. Urz. MSWiA poz. 6).

Zarządzenie nr 13 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie ustanowienia odznaki okolicznościowej Medal Stulecia Utworzenia Policji Państwowej (Dz. Urz. MSWiA poz. 21).

ISBN 978-83-66957-21-3